

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
GİYİM ENDÜSTRİSİ VE MODA TASARIMI EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

MESLEKİ EĞİTİM FAKÜLTESİ GİYİM ENDÜSTRİSİ VE MODA TASARIMI
EĞİTİMİ BÖLÜMÜ MODA TARİHİ DERSİ İÇİN ÖRNEK BİR MODEL
ÖNERİSİ VE İNTERNET ORTAMINA AKTARILMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
LEYLA KAYA

ANKARA-2007

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Leyla Kaya'ya ait "Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi Ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü Moda Tarihi Dersi İçin Örnek Bir Model Önerisi Ve İnternet Ortamına Aktarılması" adlı çalışma jürimiz tarafından 11 Eylül 2007 tarihinde, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Ad› Soyad›

İmza

Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Halime YÜCEER ARSLAN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Melek ÖZTÜRK

Üye : Yrd. Doç. Dr. Songül KURU

ÖNSÖZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Anabilim Dalı yüksek lisans tez çalışması olarak hazırlanan bu çalışmada, iletişim ve bilgisayar teknolojilerinden her alanda olduğu gibi eğitim alanında da yararlanarak, Moda Tarihi ders konularından birinin internet ortamında ve geleneksel öğretim ortamında hazırlanıp, geleneksel öğretim uygulamasına göre daha verimli ve etkili bir öğrenme sağlayıp sağlamadığını belirlemek amacı ile yapılmıştır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde; problem açıklanmış, araştırmanın amacı, önemi, sayıtlılar, sınırlılıklar, kullanılan terimlerin tanımları ve kısaltmalara, ikinci bölümde; kuramsal çerçeve ve ilgili yayınlarla, üçüncü bölümde; araştırma yöntemi, evren, örneklem, veri toplama araçları ve verilerin analizlerine ilişkin bilgilere, dördüncü bölümde; bulgu ve yorumlara, beşinci bölümde; ise bulgu ve yorumlar ışığında hazırlanan sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

Araştırmamın yürütülmesinde anlayış ve yardımını gördüğüm tez danışmanım Yrd. Doç. Dr. Halime YÜCEER ARSLAN'a teşekkürlerimi sunarım.

Araştırmamın çeşitli aşamalarında yardımlarından benden esirgemeyen sayın Yrd. Doç. Dr. Melek ÖZTÜRK'e, web sitesinin hazırlanmasında bana yardımcı olan kardeşim Hülya KAYA'ya ve tüm çalışmalarım boyunca büyük desteğini gördüğüm ailem ve iş arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Leyla KAYA

ANKARA 2007

ÖZET

MESLEKİ EĞİTİM FAKÜLTESİ GİYİM ENDÜSTRİSİ VE MODA TASARIMI EĞİTİMİ BÖLÜMÜ MODA TARİHİ DERSİ İÇİN ÖRNEK BİR MODEL ÖNERİSİ VE İNTERNET ORTAMINA AKTARILMASI

Kaya, Leyla

Yüksek Lisans, Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Halime YÜCEER ARSLAN

Ekim, 2007 Sayfa Adedi: 95

Araştırmada, iletişim ve bilgisayar teknolojilerinden her alanda olduğu gibi eğitim alanında da yararlanarak, Moda Tarihi dersi ünitelerinden “1940–1950 Yılları Arasında Moda Akımları” konusu internet ortamında ve geleneksel öğretim ortamında hazırlanıp, geleneksel öğretim uygulamasına göre daha verimli ve etkili bir öğrenme sağlayıp sağlamadığı belirlenmeye; öğrenmeye katkı sağlayıp, kaynak oluşturulmaya çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini, Türkiye’deki üniversitelerde Moda Tarihi dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü 2006 – 2007 Öğretim Bahar Yarıyılı Moda Tarihi (MOT 210P) dersi alan üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

Verilerin toplanmasında, öğrencilere geleneksel öğretim ve web tabanlı öğretim uygulamaları ile ders anlatılmış, ders sonunda düzey belirleme testi ve anket uygulanmıştır. Geleneksel öğretim ve web tabanlı öğretim uygulamaları arasındaki farkın tespit edilebilmesi için t-testi uygulanmıştır. Ankette öğrencilere, web sitesiyle ilgili düşüncelerine ait 20 soru yöneltilmiştir ve beş seçenekli likert tipi ölçek kullanılmıştır. Anket sorularına verilen cevaplar tablolara aktarılmış ve aritmetik ortalamaları alınmıştır.

Araştırma sonucunda, geleneksel öğretimin başarı ortalaması ile web tabanlı öğretimin başarı ortalaması arasındaki fark oldukça anlamlıdır. Anket sonuçlarına bakıldığında, web tabanlı öğretimin öğrencilerin dikkatini çektiği ve beğenilerini topladığı sonucuna varılmıştır. Araştırma sonunda, ortaya çıkan sonuçlara dayalı olarak önerilere yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Moda, moda tarihi, web, internet, web tabanlı öğretim, geleneksel öğretim, düzey belirleme testi.

ABSTRACT**FACULTY OF VOCATIONAL EDUCATION CLOTHING INDUSTRY AND
FASHION DESIGN EDUCATION BRANCH FOR HISTORY OF FASHION
CLASS SUGESSTION OF EXAMPLE MODEL AND TO TRANSFER
INTERNET EVIRONMENT**

Kaya, Leyla

Master Program, Clothing Industry And Fashion Des›gn Education Branch

Thesis Supervisor : Asisst. Prof.Dr. Halime YÜCEER ARSLAN

October, 2007 Page Number: 95

In this study, to use comunication and computer tecnology in to education which is used every case, the part of lesson History Of Fasihon “Fashion Of A Decade The 1940-1950” in to use web based instruction and traditional instruction case to understand which one is more productive and influential and if it is contribute to learning and help to constitute permanent documents. Studies universe is, the universities in Turkey which have students to learning History Of Fashion lesson. Studies example areas is, who take Gazi Universty Faculty Of Vocat›onal Educat›on Cloth›ng Industry And Fash›on Des›gn Educat›on Branch 2006-2007 Education Spring Semester Lesson to History Of Fashion who were student from third class.

At the studiy of scope, sudents were realted lesson with traditional instruction and web based instruction, at the and of the lesson they had test and survey. For to fix diffirince between the traditional instruction and web based instruction, t-test was applied. At the survey, 20 questions were asked to students. The likert type scale with five choices is used in the survey which is formed to collect data. The answers, which ara given to questions of the survey, are written in the tables and their aritmetical avarages ara taken.

At the result of the study, web based instruction and traditional instruction’s success influential diffirence is found very meaningful. When we look the survey , we seems that web based instruntion is attract attention and win approval like traditional instruction. At the and of the study, it has suggestions which are stipulated from researcher.**Key Words:** Fashion,history of fashion, web, internet, web based instruction, traditional instruction, level defination test.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No:

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI	
ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
TABLolar LİSTESİ.....	vii

BÖLÜM I

GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Amaç	1
1.3. Önem.....	2
1.4. Sayıtlar	4
1.5. Sınırlıklar	4
1.6. Tanımlar	5
1.7. Kavramlar	5

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve	8
2.1.1. Moda	8
2.1.2. 20.Yüzyıla Kadar Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları.....	14
2.1.2.1. 13 ila 16.Yüzyılda Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları	
2.1.2.2. 17.Yüzyılda Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları	19
2.1.2.3. 18. Yüzyılda Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları.....	21
2.1.2.4. 19. Yüzyılda Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları.....	23

2.1.3. 1900–2005 Yılları Arasında Moda Akademi	25
2.1.3.1. 1900–1930 Moda Akademi	25
2.1.3.2. 1930–1940 Moda Akademi	29
2.1.3.3. 1940–1950 Moda Akademi	31
2.1.3.4. 1950–1960 Moda Akademi	34
2.1.3.5. 1960–1970 Moda Akademi	37
2.1.3.6. 1970–1980 Moda Akademi	39
2.1.3.7. 1980–1990 Moda Akademi	42
2.1.3.8. 1990–2007 Moda Akademi	43
2.1.4. İnternet	48
2.1.5. İnternet Ve Eğitim	50
2.2. İlgili Araştırmalar	52

BÖLÜM III

YÖNTEM	54
3.1. Araştırmanın Modeli	54
3.2. Evren ve Örneklem	54
3.3. Verilerin Toplanması	54
3.4. Verilerin Analizi	57

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR	58
4.1. Moda Tarihi Dersinde Geleneksel Öğretim ile Elde Edilen Başarı Düzeyine İlişkin Değerler	58
4.2. Moda Tarihi Dersinde Web Tabanlı Öğretim ile Elde Edilen Başarı Düzeyine İlişkin Değerler	59

4.3. Geleneksel Öğretim Ve Web Tabanlı Öğretim Uygulamaları Düzey Belirleme Testi Ortalamalarına İlişkin t Testi Sonucu.....	60
4.4 Öğrenciler Web Tabanlı Öğretimi Ne Derece Yeterli Buluyorlar?.....	61.
4.4.1. Web Tabanlı Öğretim Uygulamasının Kullanışlılık Durumuna İlişkin Değerler.....	61
4.4.2. Web Tabanlı Öğretim Uygulamasının Ulaşım Durumuna İlişkin Değerler.....	63
4.4.3. Web Tabanlı Öğretimin Başarı Düzeyinin Yeterlilik Durumuna İlişkin Değerler	64
4.4.4. Web Tabanlı Öğretim Uygulamasının Kalitesine İlişkin Değerler..	65
4.4.5. Web Tabanlı Öğretim Uygulamasına Öğrencilerin Verdiği Puanlama.....	66

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER	68
5.1. Sonuç	68
5.2. Öneriler	69
KAYNAKÇA	70
EKLER	75
Ek-1 Belirtke Tablosu	76
Ek-2 Düzey Belirleme Testi.....	77
Ek-3 Web Tabanlı Öğretimle İlgili Anket Formu.....	81
Ek-4 t – Tablosu.....	83
Ek-5 Web Tabanlı Öğretim İçin Web Sitesine Aktarılan Konu İçeriği	84
Ek-6 Web Sitesinden Örnek Resimler.....	94

TABLULAR LİSTESİ

Tablo No:	Sayfa No:
1. Moda Tarihi Dersinde Geleneksel Öğretim ile Elde Edilen Başarı Düzeyine İlişkin Değerler.....	58
2. Moda Tarihi Dersinde Web Tabanlı Öğretim ile Elde Edilen Başarı Düzeyine İlişkin Değerler.....	59
3. Geleneksel Öğretim Ve Web Tabanlı Öğretim Uygulamaları Düzey Belirleme Testi Ortalamalarına İlişkin t Testi Sonucu.....	60
4. Web Tabanlı Öğretim Uygulamasının Kullanışlılık Durumuna İlişkin Değerler..	62
5. Web Tabanlı Öğretim Uygulamasının Ulaşım Durumuna İlişkin Değerler.....	63
6. Web Tabanlı Öğretimin Başarı Düzeyinin Yeterlilik Durumuna İlişkin Değerler.	64
7. Web Tabanlı Öğretim Uygulamasının Kalitesine İlişkin Değerler.....	65
8. Web Tabanlı Öğretim Uygulamasına Öğrencilerin Verdiği Puanlama.....	66

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmanın problem durumu, amaçları, önemi, sayılıları, sınırlılıkları, tanımları ve kısaltmaları açıklanmıştır.

1.1. Problem Durumu

Eğitim; genel olarak insanlara istendik yeni davranışlar kazandırmaktır. Asıl amaç ise topluma fayda sağlayacak bireylerin yetiştirilmesidir. Eğitim, gelişimin temel unsurudur ve insanlığın doğuşundan beri hep olagelmıştır.

Önceleri eğitim, daha çok üst tabaka insanların bir olgusu iken toplu yaşama geçilmesi ve şehirleşme ile birlikte tüm toplumun sahip olduğu bir olgu haline gelmiştir. 1870 Eğitim Yasası, Endüstri Devrimi'nin ardından fabrikalar ve iş yerlerinde hesap ve okuma yazma bilen insanlara ciddi ihtiyaç duyulması nedeniyle hayata geçmiştir. Bu şekilde medeniyetler eğitimin, eğitim de medeniyetlerin gelişmesini sağlamıştır.

Bir toplumu veya kurumu oluşturan kişilerin sahip olduğu nitelik ve kalite, o kurumun veya toplumun kalitesini belirleyen en temel olgudur. Toplumların geliştirilebilmesi büyük ölçüde bünyesindeki insan gücünün nitelikli eğitilmesine ve sürekli geliştirilmesine bağlıdır (Karaman, 2000, s: 7).

Geleneksel insan evrelerinin daha çok çocukluk ve gençlik dönemlerini içeren örgün eğitim yoluyla öğrenme artık ileri evrelere de taşınmıştır. Bireyler her ne kadar kendi kendilerine devamlı öğrenseler de, özgür iradeleriyle gerçekleştirdikleri yapının sağlayacağı rehberlikten yoksundur. Bu çeşit bir öğrenme hayatın pek çok alanında bireyin kontrolü dışında planlanmasıyla ve gelişen teknolojinin bilgi çarkını hızla döndürmesiyle paralel olarak keyfi bir kavram olmaktan çıkmıştır.

Günümüzde çağı yakalamak, kendini aşmak, kendini geliştirmek ya da yenilemek gibi farklı kavramlarla da ifade edilen sürekli gelişim halinde olma 21. yüzyılda insan modelinin temel özelliği haline gelmiştir. Bireyin ailesine, sosyal yaşamına, hobilerine zaman ayırma isteği, iş ve sorumlulukların baskısı gibi modern yaşamın getirdiği problemler, onu alışlagelen öğrenme yöntemleri dışında farklı çözümler aramaya yönlendiriyor.

Geçmiş ilk yüzyıla kadar dayanan, öğrenci ve öğretmenin fiziksel olarak aynı mekanı paylaşmak zorunda olmadığı, öğrencinin kendi öğrenme sorumluluğunu üstlendiği uzaktan eğitim günümüz bireylerinin eğitim ihtiyacını karşılamada alternatif çözümler sunabilecek bir sistem olarak karşımıza çıkmıştır. Bu sistem, ekonomik yönden her dönemde kolaylık sağlamakla birlikte geçmişte uzak mekanların ulaşım sorununa çözüm olması, eğitimde fırsat eşitliği sağlanması, engellilere ve çeşitli sebeplerle eğitim yapamamış veya yarıda bırakmış olanlara şans tanınması, günümüzde ise yaşam seyrini bozmadan ekonomik zaman kullanımını yaratmasıyla tercih sebebi olmaktadır (Verduin, 1994, s:15).

Her an yeni bir gelişmeyle karşılaştığımız günümüzde, teknolojinin sağladığı kolaylıklar hayatımızın her alanında kendine yer bulmuş durumda. Bilgisayar ve internetin eğitim amacıyla kullanılması da bu gelişmelerle birlikte son yıllarda dünya gündemine girmiş bir konu. İnternetin eğitim amaçlı kullanımından bahsettiğimizde, uzaktan eğitimden sınıf içi eğitime kadar birçok konu gündeme gelir.

Eğitim alanında yapılan çalışmalar sonucunda, üç farklı eğitim şeklinin olduğu artık çok iyi bilinen bir gerçek. Bir genelleme yapılacak olursa, öğrencilerin bu üç çeşit içinde eşit olarak dağıldığını kabul edebiliriz. Buna göre, sınıfların yaklaşık üçte biri görerek öğreniyor, diğer üçte biri yaparak öğreniyor ve sadece kalan üçte biri dinleyerek öğrenme yeteneğine sahip. Bu durum okullarda halen uygulanan anlatmaya dayalı eğitim sisteminin öğrencilerimizin sadece üçte birine hitap ettiğini göstermektedir. Geriye kalan üçte ikilik bölümü de öğrenir hale getirebilmek için onların öğrenme yeteneklerine uygun bir yöntem kullanılması gerekmektedir.

Günümüzde bilim ve teknolojideki hızlı ilerlemeler, yaşam biçimimizi etkilemiştir. Bu bilimsel ve teknolojik gelişmenin en somut örneği bilgisayar kullanımının yaygınlaşmasıdır. Çağımızın en önemli teknolojik aracı olan bilgisayar, öğrencilerin ilgisini çekerek hem derslerdeki dikkati hem de öğrenme hızını ve kalıcılığını artırmaktadır. İlginin artması bilgilenmeyi de beraberinde getirmektedir. Bu açıdan düşünüldüğünde akla ilk gelen yöntem sunduğu büyük imkanlarla bilgisayar ve internet destekli eğitim yani web tabanlı öğretimdir (Yılmazçoban ve Damkac, 2001, s: 32).

Bu konudaki bilgi ve yapılandırma eksikliklerini gideren tam bir kaynağın olmayışı dikkatleri çekmektedir. Web tabanlı öğretim uygulamalarının az olması, Moda Tarihi dersinin içerik olarak daha çok görsel olması ve dersin işleniş şekline bir alternatif oluşturma gereği araştırmacıyı bu çalışmanın hazırlanmasına sevk etmiştir.

Bu araştırmada, web tabanlı öğretimi Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarım Eğitimi Bölümü öğrencilerine Moda Tarihi dersi içinde kullanarak, web tabanlı öğretimin başarı düzeyinin geleneksel öğretime göre yeterliliğini, öğretimin etkililiğini ve verimini artırmak üzerinde çalışılmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü 2006 – 2007 Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında Moda Tarihi ders ünitelerinden “1940–1950 Yılları Arasında Moda Akımları” ünitesinin internet ortamında hazırlanıp, öğrenmeye katkı sağlayıp kalıcı kaynak oluşturulmasını sağlamak ve öğrenci başarısına olan etkilerini belirlemeye çalışmaktır.

Bu amaca ulaşmak için, aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır;

1. Moda Tarihi dersinde geleneksel öğretimle elde edilen başarı düzeyi yeterli midir?
2. Moda Tarihi dersinde web tabanlı öğretimle elde edilen başarı düzeyi yeterli midir?
3. Moda Tarihi dersinde geleneksel öğretimin başarı ortalaması ile web tabanlı öğretimin başarı ortalaması arasında anlamlı bir fark var mıdır?
4. Öğrenciler web tabanlı öğretimi ne derece yeterli buluyorlar?
  - a. Web tabanlı öğretimin kullanım durumunu yeterli buluyorlar mı?
  - b. Web tabanlı öğretime ulaşma durumunu yeterli buluyorlar mı?
  - c. Web tabanlı öğretimdeki başarı düzeyini yeterli buluyorlar mı?
  - d. Web tabanlı öğretim için hazırlanan web sitesinin kalitesini yeterli buluyorlar mı?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bilişim teknolojilerinde yaşanan hızlı gelişme, 21.yüzyıl toplumunu bilgi toplumuna dönüştürürken, bireylerin eğitim-öğretim çağlarını da tüm yaşama yaymıştır. Yaşam boyu öğrenme felsefesiyle birlikte eğitim yönlü talep artışının karşılanmasında geleneksel eğitim olanaklarının yetersiz kalması, teknolojinin yaygın kullanımına neden olmuştur. Teknolojinin yaygınlaşmasının bir diğer nedeni; geleneksel öğretime göre, ekonomisinin farklı özelliklere sahip olması ve pek çok uygulamada uygun tasarımla özellikle birim maliyetler açısından daha ucuz olabilmesidir.

Bilgi çağının yaşandığı günümüzde eğitimin temel amacı, temel bilgileri aktarmaktan çok, bilgiye ulaşma becerisi kazandırmak ve daha etkili - hızlı öğrenmeyi sağlamaktır. Teknolojinin, sınıf ortamında kullanılmasının derste zaman kazancı sağlamanın yanında öğrencilerin istedikleri zaman evlerinde veya internete bağlanabilecekleri bir yerde merak ettikleri sayfalara girmeleri ve konular daha derin şekilde öğrenmelerine olanak sağlamaktadır. Bu yolla, öğrenme isteği olan ya da bilgisayar kullanmayı seven öğrenciler bilgiye yönlendirilmektedir.

İnternet, her şeyden önce öğrenci için de çok geniş bir bilgi kaynağıdır. Kuru bir bilginin verilmesinden öte resimler ile desteklenmiş eğlenceli bir bilgi kaynağıdır. Bu yönüyle öğrenciyi bilgiye çekecek ve onu saatlerce, bilgi ile baş başa bırakabilecek niteliktedir. Sınıf içi kullanımda da aynı özellikler nedeniyle monotonluktan uzak dersler işlenebilir, öğrencilerin ilgisi konuya daha çok çekilir, dersler sıkıcı monolog havasından çıkarak interaktif bir sınıf ortamı sağlanır. Burada, önem verilmesi gereken nokta, bilgisayar ve internetin eğitim amacıyla kullanılmasının alışkanlığını sağlamaktır (Yılmazçoban ve Damkacı, 2001, s: 34).

İnternetin eğitime katkı sağlayacağı bir gerçektir ve yapılamayacak çalışmalar değildir.

Bu çalışma tüm bu sebeplerden ve internetin etkileşim özelliği sayesinde, öğrenmeye katkı getirmesi ve doğrudan derslerde kullanılacak konu alanına yönelik kaynak ve materyallerin sağlanması bakımından önemlidir.

1.4. Sayıtlar

Bu araştırmanın temelinde aşağıdaki sayıtlar yer almaktadır

1. Araştırmanın örnekleme evreni temsil etmektedir.
2. Öğrenci başarılarını ölçmek üzere hazırlanan düzey belirleme testinin kapsam geçerliliği uzman kanısına göre yeterlidir.
3. Web tabanlı öğretimin yeterliliği ile ilgili anket uzman kanısına göre geçerlidir.
4. Öğrenciler ankete doğru cevap vermişler ve öğretime istekli katılmışlardır.

1.5. Sınırlıklar

1. Araştırma Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü 2006 – 2007 Öğretim Yılı Bahar Yarıyılında Moda Tarihi dersi alan (MOT 210P-Moda Tarihi) üçüncü sınıf öğrencilerini kapsamaktadır.
2. Araştırmada Moda Tarihi ders ünitelerinden “1940 – 1950 Yılları Arasında Moda Akımları” ünitesi seçilerek geleneksel öğretim ve web tabanlı öğretim uygulanmıştır.

1.6. Tanımlar

Moda: İnsanların değişiklik arama ve yeni biçimler ortaya koyma tutkusudur (Baydar, 1999, s: 11).

İnternet: Küçük veya büyük birçok bilgisayar sisteminin meydana gelen, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır (Dağ, 2001, s: 36).

Trend: Eğilim, ya da o an hakim olan genel akım, moda.

Düzyer Belirleme Testi: Öğretimin etkililiğinin belirlenmesi amaçlandığında, bir dersin sonunda o dersteeki hedeflerin ne ölçüde gerçekleşmiş olduğu belirlenmek istendiğinde ya da öğrencilere sınıf geçmeye, ders geçmeye temel oluşturacak bir notun verilmesi gerektiğinde, düzyer belirlemeye yönelik değerlendirme yapılması gerekir. Düzyer belirleme amacı ile yapılacak olan bir değerlendirme için hazırlanan teste ise düzyer belirleme testi adı verilir (Can, 1998).

Geleneksel Öğretim: Öğretmenin liderliğinde bütün öğrencilere düzyer anlatım, soru - yanıt ve tartışma teknikleri kullanılarak uygulanan öğretim süreci (Demirel ve Ün, 1987, s: 88).

Web Tabanlı Öğretim: Bilginin bilgisayar ağları ile öğrenciye ulaştırılmasıdır (French, 1999, s: 10).

1.7. Kısaltmalar

WEB: Çoklu ortam yüzeyi (World Wide Web) (Koçoğlu ve Sezgin, 2000).

TCP/IP: Network Protokolü (Transmission Control Protocol / İnternet Protocol)
(Yalın, 2002, s: 183).

ITUDEM: İnternet tabanlı ölçme ve değerlendirme modeli (Karadeniz, 2001, s:
103).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde, araştırmanın kuramsal çerçevesi açıklanarak araştırmayla ilgili diğer araştırmaların kısa özetlerine yer verilmiştir.

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Moda

Moda; Latince, oluşmayan sınır anlamındaki “modus” tan gelir. Ortaçağ Fransa’ında La Mode olarak kullanılmıştır. İngilizce karşılığı fashion’dır ki, adet, usul, biçim, şekil, tarz, üslup, davranış, kibar sınıf hayatı, üst tabaka, yüksek zümre manalarını ihtiva etmektedir (Babarosoğlu, 1995, s:26).

Moda, bir döneme damgasını vuran geçici giyim, kullanım ve davranış bütünlüğünü, yani hayat karşı duruştaki farklılıkların toplamı temsil eder. Aynı zamanda toplumsal tavır, ahlak, din ve bilim alanlarındaki anlayış değişimleri olarak karşımıza çıkar. Modanın bir olgu olarak karşımıza çıkmasının temelinde; bireyin diğer bireylere göre farklı olma isteğinin öne çıktığını görürüz. Bu farklı olma durumu bireyde, değişiklik yapma ediminin oluşmasına katkı sağlayan itici bir güçtür. Değişimi savunan ve farklı olmayı öneren güç, var olanı koruyan diğer bir güç ile karşı karşıya gelir. Gelenek ile ona karşı duran değişim yanlısı eğilimler arasındaki karşılaşmanın ardından bir öncekine göre yeni farklı moda hareketlerinin hayata gelemsi kaçınılmazdır (Onur, 2004, s:15).

Moda, genelde sanayi sonrası çağa özgü bir olgu olarak düşünülse de gerçekte çok eskilere dayanır. İnsanların yaşamın bir moda sergisine benzediğini göstermektedir (Yüceer, 1992, s:1).

Moda, kimi zaman zorlamayla ortaya çıkar, kısa sürede yaygınlaşır ve bir kibrit çöpü gibi yavaş yavaş söner. Körüklenen ateşler genellikle havada dağılır ve zaman, alışkanlıkların, bıkkınlıkların, ilgisizliğin ağırlığıyla bu ateşi içine çekip

yutar. Rüzgâr ise öncekilerden daha yakıcı ve iştahlı modalar dünyaya getirmek üzere çoktan yön değiştirmiştir bile. Beğenilir. Taklit edilir (Baudot, 2001, s:8).

Moda; belirli bir toplumda uygun görülen ortak zevkler, geçici yaşama ve hissetme biçimleri olarak tanımlanmıştır. Bu tanımdan yola çıkarak moda kavramını birkaç açıdan incelemek mümkün olabilir.

İlk olarak moda, bir nesnenin ya da bir kullanımın birden bire yaygınlık kazanmasıdır. XVI. yüzyılda çatalların, XVIII. yüzyılda kahvenin, XIX. yüzyılda da bisikletin yaygınlaşması kavramı örnekleyebilir. Gerçekte kültürel kazanımlar söz konusudur ve o zamandan beri bu nesnelere hep moda olmuş ve üretilmiştir.

İkinci olarak, moda, geçerli bir doğrulanması bulunmayan bir nesne ya da bir kullanımın birden bire yaygınlık kazanmasıdır. Gerçek anlamda varlığını sürdürmek olan bir zevk sorunu söz konusudur.

Üçüncü olarak da, bir nesne ya da kullanım nedensiz ve kısa bir süre için, birdenbire yaygınlık kazanmasıdır. Örneğin, plastik şemsiye, ince topuk, anahtarlık koleksiyonları vb. bu modanın geçerlilik süresi kısadır, çoğu kez nedensiz hızlı biçimde yaygınlık kazandıysa, ömrü de o denli kısa olacaktır.

Dördüncü olarak, moda, kimi nesnelere nedensiz ve kısa süreli, birdenbire yaygınlık kazanmasıyla oluşan, kesintisiz ve yavaş bir dizidir. İşte ancak bu aşama modadan söz etmek yerinde olur. Çünkü bu noktada, salt değişiklik olsun diye değişiklik gereksinmesini karşılayan bir kullanımın, aralıksız biçimde yenilenmesi söz konusudur. Dar anlamda, toplumsal moda olgusu şu an için tek bir hedef üzerine kuruludur ki o da, tartışmasız giyimdir.

Beşinci olarak, moda, kimi nesnelere birdenbire yaygınlık kazanmasıyla oluşan hızlı, aralıksız kendinden başka amacı olmayan ve kısa süreli bir dizidir. İşte bu kısa süreli başarıların, hızla birbirlerini izlemesi hızlı hareketli modayı oluşturur (Zengingönül, Tarihsiz, s:7).

Barınma, beslenme ve giyim, insanların genel gereksinimidir. Giyinmeye duyulan gereksinim ilk çağlarda, insanların vücutlarını doğanın etkilerinden koruma düşüncesinden doğmuştur.

İnsanların güzel görünme ve dikkat çekme arzuları, daha iyiyi ve daha güzeli arama çabaları ile iyi giyim deyimi ortaya çıkmıştır.

Daha iyi ve güzel arama duygusu, yıpranan, eskiyen giysinin yerine aynı değil de farklısını edinme isteği ile moda olayı başlamıştır.

İnsanoğlu, örtünmek değil de giyinmek istediği anda belki de bilinçsizce de olsa moda kavramını yaratmış oluyordu. Aslında modada amaç giysinin ille de yararlı ve gerekli olması değil farklı olmasıdır. Yani temelde sınımlanmak veya korunmak için modaya ihtiyacımız yoktur. Ama insanoğlunun güzel ve çekici olmaya, kişiliğini ve stilini giydiği şeylerle belirtmeye olan ihtiyacını moda karşılar.

Moda, insanların değişiklik arama ve yeni biçimler ortaya koyma tutkusudur. Daha geniş anlamda tanımlanırsa toplumdaki süslenme ve değişiklik ihtiyacından doğan geçici bir yeniliktir denilebilir. Örnekleri; giyim, saç modeli mobilya, yabancı dil modalarında görülür (Baydar, 1999, s:11).

Giyimde, ilk çağlarda ilkellik, daha sonraları işlevsel nitelik, toplumsal sınıflaşmanın sonucu olarak da kişiler arasında giyim ayrılıklarının doğduğu görülür. İnsanlara arasında iş bölümünün gerçekleşmesi, avcılığın bu da hayvan postlarının gelişmesine ve kullanımına sebep olmuştur. Derilerin değerlendirilmesi, tüylerin eğrilmesi ve bunlardan yaşam biçimine uygun giysiler yapılmasıyla, işe göre giyinme olgusu ortaya çıkmıştır. Mesela; tarlada çalışan, avlanan ya da savaşan kişi tabii koşullara göre giyinmiştir. Giderek, toplumdaki sınıflaşma sonucu giyim, kişilerin toplumsal durumunu sembolize eder niteliğe dönüşünce; köylü, soylu, din adamı, derebeyi, asker v.b. durumlarına, mevkilerine göre giyinmeye başlamıştır. (Komşuoğlu, 1986, s:3).

Modayı konu alan eserlerin büyük bir bölümü giyimi, her şeyden önce de kadının giyimini işlerler. Karikatüristlerin ele aldıkları bir konudur. Yeni bir modanın çıktığını gören kadın, kocasına hiçbir şeyi olmadığını söyler.

İktisatçıların olduğu gibi kamuoyunun gözünde de moda büyük ölçüde kadınca bir garipliktir. Aralıksız biçimde yenilendikleri için hep canlı kalan bütün bir mesleki etkinlik, insan ilişkileri, efsane ve kuşkusuz büyük mali çıkarlar dünyası yaratan da moda olmuştur. Ne var ki moda, kadının örtünmesi ya da soyunması ile sınırlanmaz. Doğrusu, moda toplumsal yaşamın her alanına karışır. Günümüzde, beslenmeden konuta, otomobillerden ilaçlara, şarkılardan tatil tasarılarına varıncaya kadar, bütün tüketim davranışları modanın damgasını taşır. Giyside moda, moda kavramının kucakladığı bütün içinde çok küçük bir yer kaplar.

Geleneksel toplumlarda moda yoktur. Giysiler belirli rolleri belirtir. Herkes kendi yaşına, cinsiyetine, toplum içindeki durumuna, işine uygun olanı giyer. Olabilecek değişiklikler son derece önemsizdir. Kişisel yorumlar da bütününlü sürekliliğini bozmaz.

Moda, gerçek anlamda, ancak değişmeye inanan, değişme yoluna girmiş toplumlarda ortaya çıkar. Bu nedenle de bir yandan ekonomiye bir yandan da toplumsal yapıya sıkı sıkıya, ama hareketli (değişken) biçimde bağlıdır. Uzun zaman boyunca, moda nüfusun ancak çok küçük bir bölümünü ilgilendiren bir olgu olarak kalmış, seçkinlere özgü olmuştur.

Moda, toplumların geleneklerin, olayların bir büyüğü aynasıdır. Savaşlar, barışlar, buluşlar, sanat olayları modayı her açıdan etkilemiştir.

Döşemelik kumaştan ev eşyalarına, mücevherlerden parfüme, otomobilden televizyona, şarkılardan romanlara kadar her şeyin bir ayrı modası vardır. Dünyada modası geçmeyecek tek şey galiba insanların modaya uyma dürtüsüdür.

Moda Kavramının Çeşitli Kişilerce Yorumu

- Giysi simgelerinin en enerjik olanıdır. Balzac

- Üst baş bakımının savsaklanması” moral bir intihardır”. Balzac
- Moda bir gereksinme değil, bir özlemdir. Françoise Giraud
- Moda denilen şey o kadar çirkindir ki onu her altı ayda bir değiştirirler. Oscar Wilde (Yüceer, 1992, s:3).

Moda kavramı çeşitli açılardan ele alınabilir. Buna göre bireysel açıdan moda; insanların birbirlerine benzeyerek farklılaştıkları bir oyundur.

Cinsellik açısından moda görünüşün yenilenmesi yoluyla erotik çekicilik oluşturmaktadır.

Ekonomik açıdan moda; gereksiz objelerin tüketimindeki bir değişiklik, servetin gösteriş amacıyla tüketilmesidir.

Hiyerarşik açıdan moda; insanın toplumsal konumunu saptamak, böylece de belirli bir toplumsal sınıfın üyesi olduğunu gösterme aracıdır.

Toplumsal açıdan moda, bir toplumun evriminin yansımasıdır. Bir toplum dönüşüme uğradığında moda da dönüşüme uğrar bir toplum ne denli hızla değişirse, moda da o denli hızla değişir.

Moda, sadece ayrı bir tarzı isimlendirmenin başka bir yolu mu yoksa daha genel olarak Robert ve Jeanette Lauer’ın tanımıyla “sadece belli zamanda belli bir gruba özgü olan tarz, uygun ya da arzu edilir sayılan tarz” mi?. Tarz, adet, gelenekselleşmiş ya da kabul görmüş giyim veya hakim kıyafet biçimleri ile ayırım yapma çabasına dayanan her moda tanımında, çoğu zaman bize doğrudan bu terimi çağrıştıran değişim unsuru da söz konusudur (Davis, 1997, s:25).

Giyim tarihi ve moda aracılığı ile, milletlerin uygarlık gelişmeleri, ahlak anlayışları, gelenekleri, görenekleri ve ekonomik koşulları tarihi süreç içinde öğrenilmektedir.

İlkel ve kültürleri dini temellere dayalı toplumlarda, moda izlerine rastlamak hemen hemen imkânsızdır. Uygar toplumlarda ise, yenilikler önceleri yadırgansa bile, sonraları alışkanlığa dönüşmektedir.

Moda, giderek ya görenek biçimine dönüşür ya da kısa bir süre sonra ortadan yok olur. Mesela; İkinci Dünya Savaşında, Amerikalı erlerin giydiği Blue-Jeans'ler önceleri Avrupalılarca yadırganmış, sonra Avrupa ve Amerika toplumlarının yaşam biçimleri birbirlerine benzemeye başlayınca, Blue-Jeansler dünya gençliğinin ortak giysisi olmuştur.

Modanın önemli bir özelliği de değişkenliğidir. Bunu modayı izlemek ya da modası geçmiş deyimlerinden anlamak mümkündür. Giyimin; saç biçimlerinin, modanın teknik yeniliklerin yayılması bile bir moda niteliği taşımaktadır. (Komşuoğlu, 1986, s:3).

Belirli bir toplumda uygun görülen ortak zevkler, geçici yaşama ve hissetme biçimleri olarak tanımlıyor Le petit Robert sözlüğü. Çeşitli yazarlar moda hakkında, çeşitli görüşler ortaya sürmektedirler. Kimine göre modanın soyut ve uygulamalı sanatlar, eğlence, edebiyat, felsefe ve ilim çevrelerinde etkili olduğu, kimine göre moda hemen hemen günlük yaşamın her yönünü etkileyen bir olgu v.s. düşüncelerden de anlaşılacağı gibi moda terimi bir dizi yorum ve uygulamalara açıktır (Yanmaz, 1995/1, s:72).

Giyim, tüketimin en görünür biçimlerinden biri olarak, kimliğin kurulmasında önemli bir rol oynar. Giyim tercihleri, hem belli bir zaman dilimine uygun görünümlere (diğer bir deyişle modaya) ilişkin güçlü normları, hem de olağanüstü bir seçenek zenginliğini barındıran kültürün belirli bir biçimini kendi amaçları doğrultusunda nasıl yorumladıklarını incelemek için eşsiz bir alan sağlar. Toplumsal statünün ve cinsiyetin en belirgin göstergelerinden biri olan ve bu nedenle sembolik sınırların korunmasında ya da yıkılmasında etkili olan giyim, toplumsal yapılar içindeki konumların farklı çağlarda nasıl algılandığını ve statü sınırlarının nasıl belirlendiğini gösterir. Geçmiş yüzyıllarda, kamusal alanda kimliği ifade eden başlıca araç giyim olmuştur (Crane, 2003, s:11).

Moda, gittikçe daha geniş bir kitlede önerilen yeni biçimlere kendini uydurma davranışı doğuran, belirli bir toplumsal etkinlik alanındaki davranışların kanıların yada kullanımların değişim sürecidir. Moda, görünüme ilişkin tüm etkinliklerde,

Seğence, giyinme ilişkin adetler, dil ve gösteriş) belirgindir ve kısa süreli evrimlere sahiptir. Öbür etkinliklerin pek çoğunda, bundan daha yavaş gelişen bir evrim görülür. Bu evrimin temelinde zorla kendini benimseten bir model rolü oynayan, bir düşünce sisteminin ya da bir davranış tipinin bulunması yatar. Bu durumda, kişiler kendini esir alan bir yapıya tutsak olurlar, taklit yoluyla tepkide bulunurlar yada çeşitli baskılara konu olurlar. Bu baskılar çoğunlukla bağımlılık ve uygunluk gereksinmesinin gücü ölçüsünde hızlı, eksiksiz bir değişime yol açarlar. Yayılma sürecinin çözümlenmesi, başvuru liderlerin ve toplulukların rolü kadar, yeni normları taşıyan bilgilerin dolaşımını kolaylaştıran iletişim yolları da ortaya çıkar.

2.1.2. 20.Yüzyıla Kadar Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları

2.1.2.1. 13 ila 16.Yüzyılda Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları

Modanın ne zaman başladığına dair iki farklı görüş vardır. Birincisi modayı kıyafet çeşitliliği olarak tanımlayanların görüşüdür ki, bunlara göre moda eski çağlardan beri vardır. İkinci görüşe göre modanın başlangıç tarihi olarak Sanayi Devrimi ve Fransız İhtilalini kabul etmek gerekmektedir (Barbarasoğlu, 1995, s: 289).

İlk çağlarda çıplak olarak dolaşan, daha sonra avladıkları hayvanların deri ve postlarını doğal halleriyle vücutlarını saran insanlar, zaman içerisinde deriyi terbiye ederek ve daha farklı biçimlerde vücutlarını sararak giymişlerdir. Önceleri korunmak ve örtünmek amacıyla giyinen ilk çağların insanları, ilerleyen yıllarda süslenmeyi de amaç edinmiştir.

1. Yüzyıldan 5.yüzyıla kadar olan dönemde, giysilerde genelde şu özelliklere rastlanmaktadır. Kumaşların eni ve boyu giyside bağlayıcı rol oynamıştır. Kumaşlar vücuda sarılmış bir omuz ya da göğsün yarısı açık bırakılmıştır. Belde ya da göğüs altında vücuda sarılan kumaşları tutturmak için, kuşak-kemer bağlanarak giysilere korsaj havası verilmiştir. İlk dönemlerde yalınayak gezilmiş sonraları sandalet türü,

parmak arasından geçen atkılı ayakkabılar giyinmiştir. Saçlar, çeşitli uzunlukta olup, baş süslemelerinde örtü ve şapkalarla önem verilmiştir. Saçlar ve sakallara spiral görüntüler hakim olmuştur. Aksesuar ve takı olarak, ilk dönemlerde yapılan kemik ve metal süs eşyaların, ilerleyen yıllarda yerini kıymetli taş ve boncuklara bırakmıştır (Zengingönül, Tarihsiz, s:17).

13.yüzyılın başlarında kadınlar her konuda erkeklerle hemen hemen eşit söz hakkına sahiptiler. Yaşam biçimleri ve giysileri de bu düşünce tarzını yansıtmıştır. Erkek ve kadın giysileri birbirine çok benziyordu (Yüceer, 1992, s:18). Kumaşların kendi haline bırakılarak vücudu sarılan türde oluşturulan giyimler, 10.yüzyıl sonlarında başlanan, biçilerek giyim yapımına bırakmıştır. Giysilerin kolları çok abartılı bir genişlikte olup, kadın giysilerinde eteklerin arka bölümüne kuyruk görünümü verilmiştir. Bu devirde asillerin giysileri halk giysilerinden çok farklı idi. Asillerin farklı ve zengin giyimlerinin yanında asaletlerini belirtir amblemleri vardı. Doğu'dan ipek ithal ediliyor ve çok kumaş kullanılarak yapılan uzun elbiseler giyiliyordu.

14.yüzyılda Avrupa'da biçki bilgileri arttı ve elbiselerde düğme kullanılmaya başlandı (Yüceer, 1992, s:18). Kadın giysilerinde kullanılan Crinoline-çember etekler Pannier adı ile en basit biçimde etek kabartma amacı ile başlamış, önceleri at kılı, balina kemiği ile sertleştirilerek kullanılmıştır.

Kadınların saçları uzun olup, örülerek ya da serbest bir şekilde bırakılmıştır. Özellikle Fransız erkeklerinde de sakal modası başlamıştır.

Wimpil denilen kadın başörtülerini, bu dönemde daha küçülerek kullandıkları görülmüştür. Ayakkabıların uçları sivirmeye ve değişik şekilde yırtmaçlar ve desenlerle süslenmeye başlanmıştır. Bu dönemde en farklı giyim şekli İskoçlarda yaşanmıştır. Hırçın doğa koşulları ve savaş halinde olmaları, kilt adı verilen ekosele, kısa ve pileli eteklerin giyilmesini gündeme getirmiştir.

14.yüzyılda, giyimdeki incelik kişinin toplum içindeki konumunu fazlasıyla belli eder nitelik kazanmıştı. Erkek giyiminde iki parça çok önemli olmaya

başlamıştı. Biri üstten giyilen ve belden sıkılan redingottu. İkinci parça ise, çok dar olarak giyilen, örgü pantolundu.

Bu dönemde terzilik artık önemli bir uğraş olmaya başlamıştı. Farklı giysi tasarımlarını gerçekleştirmek özenli bir çalışmayı gerektiriyordu (Onur, 2004, s:34).

14. yüzyılda, daha çok kadınsı görünüm veren giysiler giyilmiştir. Çift renkli giysilerin ortaya çıkması, dönemin en belirgin özelliğidir. Ayakkabıların uçlarında, aşırılığa kaçan bir uzunluk ve sivrilik gözlenmiştir. Ayakkabıların diğer bir özelliği, ayağı çorap gibi sarmasıdır.

14. yüzyılda başlayan “saray modası” etkisini 19.yüzyıla kadar sürdürmüştür. İlk uluslar arası “saray modası” 1350–1480 yılları arasında, saraylar arası iletişimde yaygınlık kazanmıştır (Zengingönül, Tarihsiz, s:18).

15.yüzyılda, Fransa’da mimarlıktaki çizgiler modayı etkilemiştir. Bu dönemde kadınların şapkaları, kiliselerin sivri kulelerinden esinlenerek yapılmıştır (Komşuoğlu, 1986, s:5).

Erkek elbiselerinde pantolonlar uzamaya, buna karşılık üste giyilen tunik ve yelekler kısalarak kalça altında son bulmaya başlamıştır. Kadın giyiminde ise yüksek bel hakimdi. Geniş etekler kıyafetleri tamamlayan bir unsurdu.

Kadın giysilerinde rastlanan en belirgin özellik, yakaların bele kadar açık olmasıdır. Etekler uzun ve geniş çok katlıdır. Üstteki etek hafifçe kaldırılarak, alttaki diğer eteğin görünmesini sağlanmıştır. Bu dönemim kadın baş süslemeleri, çok değişik bir özellik taşımaktadır. Değişik şekillerde şapkalar takan kadınların en yaygın şapka şekilleri; Hennin, boynuz ve kalp şeklinde olanlardır. Ayakkabı, takı ve pantolonlarda diğer yüzyıllardan farklı bir moda akımı yaşanmıştır (Onur, 2004, s: 35).

Gotik dönem olarak da adlandırılan 13–14 ve 15. yüzyıllar, Papalık ve krallık arasında güç gösterisi olarak nitelendirilerek tarihe geçen ve yüksek Ortaçağ’ı içine alan bir dönemdir. Gotik mimaride etkili olan sivri ve dikey hatlardaki aşırı incelik,

modaya da yansımıştır. Kale burçları ve mazgal delikleri kostüm tasarımlarına ilham olmuştur. Yeni dikiş teknikleri ve stilleri geliştirilmiştir.

Bu dönemde, İngiliz soylu kadınları desenlerle bezenmiş ceketler ve erkeklerse beden sıkıca oturan yelekler giyerlerdi. İtalyan kadın kostümlerinde ise, uzun dar ve el üzerinde sivrilerek sonlanan kol stilleri kullanılmıştır. Kadın giyiminde birbirine zıt renklerin ve kumaşların kullanımı yaygındı. Bu zıtlık, uzun kollarda, astarlarda ve üst üste giyilen giysilerde göze çarpıyordu. Mor, kestane rengi, kobalt mavisi ve kırmızı en çok kullanılan renklerdir. Kumaşlarda stilize çiçek ve hayvan figürleri ağırlıklı olarak kullanılmıştır. Altın, sırma iplikten dokunan motifler kumaşları süslemekte, inci ile yapılan işlemler devrin gösteriş sembolü olarak kabul edilmektedir. İnce ipek kumaşların ve atlas olarak adlandırılan kumaşların giysilerin astarlarında kullanılması ilk kez bu dönemde yerleşmiş bir moda geleneği haline dönüşmüştür.

Gotik dönemde, kadın şapkaları oldukça çeşitli olup, beyaz ketenden yapılan başlıkların kullanımı yaygındı. Başlıklardan bazıları hafif boynuzu andırır biçimde zarif kıvrımları sahipti. Çene altından geçen ve kumaş başlıktan oluşan touret adı verilen başlıklar kullanılmaktaydı (Köhler, 1963, s:45). Fransız kadınlar, saçlarını ortadan ayırıp yanlarda kulak üstünde örer, İtalyan kadınlar ise, saçlarını mücevherlerle süslenmiş filelerle toplarlardı. Ayrıca bu dönemde içine pamuk doldurulmuş kalp şeklinde şapkalar ve kenarlarında alttan siyah kadife bantlar geçirilmiş olan hennin tarzı şapkalarda moda olmuştur. Bu başlıkların yüksekliği bazen bir metreye kadar uzanmış ve ucuna takılan peçeler yerlere kadar uzanmıştır.

Gotik dönemde İngiliz erkekleri, yuvarlak kesimli ve içe kıvrılmış saçlar kullanırlardı. Bu saç biçimleri liripipe denilen sivri kukuleta tarzı şapkalarla tamamlanırdı. Fransız erkekleri arasında ise kısa ve traşlı saçlar modaydı. İtalyan erkeklerinde saçlar kulak ve enseyi örten uzunlukta ve içeriye kıvrılmış bir tarzıdır. Şapkalarda ise, yandan tüylü, yuvarlak ve kenarsız kepler giyilmiştir.

Bu dönemde aksesuar olarak kullanılan süslü para keseleri giysiye bir çeşit önem ve itibar kazandırmaktaydı. Günümüzde bu para keseleri ilk çanta örnekleri

olarak kabul edilmektedir. Venedik, gözlük üretimi için önemli bir merkez haline gelmiştir. Gözlükler iki yuvarlak camdan oluşup, bir deri bağcıkla burun yanlarına sarkık biçimde takılmıştır. Eldivenler sembolik değer taşımakta, devlet büyüklerinin yetkililerin belirtisi olarak kullanılmaktaydı. Ayakkabılar ise, Gotik mimariyi anımsatacak şekilde abartılı sivri burunlu ve ayağı sıkıca saran stildeydi (Dereboy, 2004, s:59–60–61).

16.yüzyıl da etek ve bluz ayrı ayrı dış kıyafetler haline geldi. Üste giyilen kıyafetler, bedeni saran, dümdüz giysilerdi ve kalçaya kadar uzanıyordu. İspanya’da eteklerin abartılı olmasın için içe belden itibaren telden, tahtadan ya da balina kemiklerinden yapılmış bir jupon giyilirdi. Çan şeklindeki bu etekler, 16.yüzyılda İngiltere ve Fransa’da da giyilmeye başlandı. Kalçaların daha dolgun görünmesi için içine yastık gibi ekstra dolgular da kondu. 1580’de bu çok geniş etekler bir yük haline geldi, eteğin içine tekerler şeklinde bir çember takılarak belden itibaren çadır gibi açılan ve sonrada düşey bir şekilde aşağı inen etekler, çan şeklinde ağır eteklerin yerini aldı (Yüceer, 1992, s:38).

Bordür ve kürkler dönemin en belirgin süsleme aracı olarak kullanılmışlardır. Ayakkabıların burnu yuvarlak topukları kısadır. Kadınlar başlarına köpek kulübesi şeklinde şapka ve kürk boneler kullanmışlardır. Boyun çevresinde ruf yaka kullanılmıştır. İlk kez, Alman kadınlar tarafından Milano Bonesi takılmaya başlanmıştır, erkek giysilerin özelliği ise balon pantolonlar olmuştur.

16.yüzyılın başlangıcı olan Rönesans, Ortaçağ’ın etkilerini kaldırmaya yönelik bir düşünce biçimiydi. Rönesans’ta insan vücudunun güzelliğinin kabul edilmeye başlanması ve insanların bilinçlenmesiyle moda verilen önemde artmıştır. Zenginler için eğlence kaynağı olan moda, Rönesans dönemimde orta sınıfta ilgi odağı haline gelmiştir. İtalya ve Orta Doğu’dan getirilen zengin ipekliler, desenli tablo nitelikli brokarlar, kadife ve lame kumaşlar dolaylı olarak modayı etkilemiştir. Giyim geleneksel kalıplarından kurtulmuş, moda konusunda kadınlar ve erkekler kişisel tercihlerini kullanmaya başlamıştır. Bu dönemde, pilili kostümler ağır biçimde sergilenmiş olup, elmas, yakut gibi değerli mücevherler kostümlerin süslemesinde kullanılmıştır. En büyük değişiklik ise, yüksek belli

kostümler olmuş, yüzyılın sonlarına doğru V bitişli bel çizgisi moda tarihinde yerini almıştır.

16.yüzyılda temel erkek kıyafeti bazen diz boyuna kadar uzanan ve doublet adı verilen bir tür ceketti. Bu dönemde genişleyen ceket kolları, tek katı farklı renkten olmak üzere çift kat olarak kullanırdı. Erkekler ayrıca, cassock adını verilen kalçaya kadar uzanan bol bir ceket ve uzun, geniş kolları olan gabardin pantolarda giymişlerdir. Erkek giyiminde bir başka belirgin stil ise, balon biçimindeki külot pantolonlardı.

16.yüzyılın ilk yarısında üst sınıfın kıyafetlerinde kırmızı ve mavi gibi aşırı parlak renkler görülmektedir. Kraliçe Elizabeth (1558–1603) döneminde kadın ve erkek kostümlerinde, kolalı ve kırmalı dik yakalar görülmekteydi. İlk ipek çorabı 1560 yılında Kraliçe 1. Elizabeth'in giydiği bilinmektedir (Dereboy, 2004, s:65–66).

Bu dönemin erkek giyimindeki en büyük özellik ise balon şeklinde, uzun dikey yırtmaçlı külot pantolonlardı. Bu kıyafet dar bir yelek ile giyilirdi. Soylular bazen giydikleri kıyafetlerin özelliklerine göre sade ve işlemeli bir pelerin kullanırlardı. Pelerin genelde kadifeden olurdu. Kolların çıkması için bir yırtmaç açılır ve bu yırtmaçın kenarları kürkle süslenirdi. Soyluların ve asilzadelerin kendi özel terzileri vardı (Onur, 2004, s:37).

2.1.2.2. 17.Yüzyılda Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları

17.yüzyılda yaşanan Barok dönemi, sanatın tüm dalların giyim de dahil olmak üzere etkilemiştir. O dönemde, son derece ilginç modeller ortaya çıkmıştır. Dönemin başlarında, Fransız modası, İspanyol modasının etkisinden kurtulmaya çalışmıştır. Bu yüzyılın başında giyimde geometrik bir katılık hakimdir. örgünün keşfi ile örgü ipliklerinin çeşitlenmesi, pamuk-iplik-ipek ve yün arasındaki seçeneklere, Merinos ve kaşmirin girmesini sağladı. Kadife-saten poplin gibi kumaşlar dokunarak, kumaş tasarımları geliştirildi.

Kadın giyimlerinde, bel çizgisi kalçaya kadar uzamış ve önde sivrilmiştir. Kollar geniş olarak biçimli, kol uçlarında danteller kullanılmıştır. Etekler, bol ve bazı modellerde önden toplanarak iç eteğin süslemesini gösterilmesine devam edilmiştir.

Bu dönemde, ilerleyen yıllarda, bel çizgisi yukarıya çıkmış, kollar dirsek boyuna kadar çekilirken, etekler düz olarak ayak bileklerinde kalmıştır. Yüzyılın ortalarına doğru kadın kıyafetlerinde sadelik hakim olmuştur. Dantel ve fiyonk kullanmaktan vazgeçilmiş, süsleme olarak kollarda manşet ve yakalarda değişik renk kullanılmıştır. Başa, daha çok keten ve çeşitli kumaşlardan yapılan şapkalar ve boneler giyilmiştir.

17.yüzyılın başlarında İspanyol etkisi bir süre daha kendini hissettirdi. Daha sonra ise 14. Louis zamanında Fransa'nın etkisi tekrar görülmeye başladı. Paris artık moda merkezi olmuştu. Kadın giyiminde de Fransız etkisi yoğun olarak hissedilmeye başlanmıştı. Bu giysiler aşırı dardı ve keskin çizgilerle inerek vücudu sarıyordu (Onur, 2004, s: 37).

17.yüzyılda iç giyim olarak da paçalı donlar rafa kalkmış ve yerini iç eteklere bırakmıştır. Bu üste bolca oturan iç çamaşırı havasının rahatça dolaşmasına izin veriyordu ve stratejik pozisyonlarına göre isimlendirilmiş üç kattan oluşuyordu; 'modeste (sade), 'fripon (oyunbaz) ve son olarak da 'la secret' (sır). Artık iç çamaşırına verilen isimler daha dürüsttü, en azından iç çamaşırının suçlu maksatların ortaya koyuyordu. Dekolte korseye verilen ad ise "la gourgandine, yani edepsiz civelek idi. Montaigne'in tanımına göre bu korse "karnın biraz üstünde son bulan, göğüs kafesinin altından göğüslerin alt kısmına kadar olan bölgeyi" örtüyordu. Fransa'da bu korsenin daha cüretli çeşitleri, silahşor, masum, kargaşa, eşekarısı, hadi gel, flörtler, arsız, edepsiz gibi daha teklifkar ve renkli isimlerin ortaya çıkmasını sağladılar (<http://www.iccamasiri.com/HISTORY2.htm>)

1620'lerde kollar çift katlı ve kabarık. Omuzdan takılıyordu. 1650-1660'larda bu çok kabarık kolların yerini daha az kabarık ve omuzun daha altından takılan kollar aldı. 1670'lerde artık kabarık kollara ilgi azaldı. Daha dar kollar kullanılmaya başlandı (Yüceer, 1992, s:43).

17.yüzyılda orta sınıfın modaaya ilgisiyle beraber moda hareketleri hız kazanmıştır. Üst sınıf bu ince ayrımı belirginleştirebilmek için giyim stilleriyle öne çıkma çabasına girişmiş, her yeni moda akımı orta sınıfın, üst sınıfın giysilerini taklit etmesi ile üst sınıf yeni stiller oluşturmak zorunda kalmıştır. Bu dönemde kadın eteklerinin çizgilerini özel tasarlanan etek çemberleri belirlemiş, bel hattı yukarıya çekilmiş, kalçalara dolgun görünüm kazandırmak için eteklerin altına destekleyici yastıklar konulmuştur. Yüzyılın ikinci yarısında saraylı kadınlar, etek çemberlerinin yerine üç kat etek giymişlerdir.

Bu dönem modasında kadın ve erkek kıyafetlerindeki farklılığın belirginleşmesine rağmen, tasarımlarda aynı materyaller kullanılmıştır. Dantel popüler bir materyal olmuş ve kadın, erkek, çocuk tasarımlarında kullanılmıştır (Dereboy, 2004, s:73–74).

17. yüzyılın başlarında ayakkabıların yerini alan yüksek topuklu uzun çizmeler, evde bile giyiliyordu. Sonralarda, dantelli çorapların görünmesi için çizmelerin üst kenarları dışa doğru kıvrıldı. 1660'tan sonra siyah, üzeri bağcıklı ya da tokalı, kalkık kare burunlu ayakkabılar çizmenin yerini aldı. Kadın ayakkabılar erkek ayakkabıların modasını izledi.1720'lere kadar kare burunlu ayakkabılar yaygındı. Bu tarihten sonra bunların yerini yuvarlak burunlu ayakkabılar aldı. 1770'lerde üstte geniş kıvrımları bulunmayan uzun çizmeler moda oldu (<http://www.bydigi.com/diger-dersler/53273-ayakkabinin-tarihi.html>).

2.1.2.3. 18. Yüzyılda Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları

18. yüzyılda da 17. yüzyılda olduğu gibi kadın elbiselerindeki dekolte ve açık tarzın yaygın olmasına karşın dönemim ahlak savunucuları duruma karşı çıkmışlardır. Erkek giyiminde ise, redingot, yelek ve çok dar bir pantolonun oluşturduğu kombinasyon yaygındı.

18.yüzyılın ilk yarısında, oldukça görkemli giysilere, ipekli kumaşlara değerli dantel ve mücevherlere bağımlı kalınırken, aynı ağırlık erkek giyimine de

yansımıştır. Altın ve gümüş sim işlemler, abartılı saç modelleri ve şapkalar, kadınları olduğu kadar, erkekleri de etkisi altına almıştır. Aynı yüzyılın ikinci yarını ise, sadeleşmeye doğru giden bir akımı yansıtarak giysilerin giderek o eski abartılı görüntülerinden sıyrılmalarına tanık olmuştur.

Bu yüzyılın sonlarına doğru, Fransız ihtilalinin baş göstermesi ,tüm geçmişi yıkmayı başarmış,giyimde süslemede kumaşlarda olduğu gibi sanatın tüm alanlarında da sadelik baş göstermiştir. Kadın ve erkek giyimde devrimin etkileri, Napolyon şapkaları, süvari ceketleri ve ampir denilen (bel çizgisi göğsün hemen altından başlayan) giysilerle hissedilmeye başlanmıştır.

Kadınlar, daha önce tek altına kullandıkları tüm destekleri atıp uzun etekler giymeye başlamışlardır. Artık saçlarda da öyle anıtsal bir hava kalmamıştır. Tam aksine, saçlar tabii bir şekilde omuzlara serbestçe bırakılmıştır (Onur, 2004, s:39).

Bu dönemde, fazla ayrıntıya yer verilmiş, giysi, kumaş ve aksesuarlardaki süslemelerde oldukça aşırılığa kaçılmıştır. Yine bu dönemde, modada renk ve çizgi ile ilgili yeni düşünceler ortaya çıkmış, Apron adı verilen önlükler giysileri süslemede zarafet unsuru olarak kullanılmıştır.

Rokoko döneminin bu süslü, renkli neşeli görüntüsü, ünlü ressamlarca ölümsüzleştirilmiş, bu dönemde moda olan Rob manto da ünlenerek saray ressamlarına konu olmuştur.

18.yüzyılın ilk yarısında, oldukça görkemli giysilerle, ipekli kumaşlara değerli dantel ve mücevherlere bağımlı kalınırken, aynı ağırlık erkek giyimine de yansımıştır. Altın ve gümüş sim işlemler, abartılı saç modelleri ve şapkalar, kadınları olduğu kadar, erkekleri de etkisi altına almıştır. Aynı yüzyılın ikinci yarısını ise, sadeleşmeye doğru giden bir akımı yansıtarak, giysilerin giderek o eski abartılı görüntülerinden sıyrılmalarına tanık olmuştur (Zengingönül, Tarihsiz, s:19).

Bu dönemde, kadın modasında sadelik ön plana çıkmış, stillerde demokratik ve özgürlükçü bir konsept izlenmiştir. Avrupa'da hazır giyim satan yeni dükkanlar açılmıştır. Muslin, ipek, ipek tafta, koton, yün, dantel kadife ve brokar gibi kumaşlar

kullanılmış, kışın kadife, yazın tafta kumaşlar tercih edilmiştir. Kumaşların desenleri, manzara resimleri, çiçek motifleri, mimari figürleri, mitolojiden etkilenilen motifleri içermektedir.

18.yüzyılda Rokoko dönemimde erkekler yelek, jile ve diz boyu pantolonlar giymişler, ceketlerin içinde kullanılan yelekler erkek gardırobunun dekoratif parçasını oluşturmaktaydı. İngiliz stili ön plandaydı. Bu stilde dantel ve kurdelerin yerini siyah ipek boyun bağları almıştır. Daha sonraları da muslin eşarplar boyna bağlanmaya başlamış, ceketler renkli, ipekten ve belden kesimli iki kuyruktan oluşmuştur (Dereboy, 2004, s:85–87).

2.1.2.4. 19. Yüzyılda Giyim Özellikleri Ve Moda Akımları

Avrupa’da Napolyon’un kendisini imparator ilan etmesi, 19.yüzyıla ayak basarken, beraberinde yeni düşünceler, yeni fikirlerin gelmesine neden olmuştur. Bu dönemde giyimde de ani fikirler doğrultusunda sadeleşme görülmüştür. Giyimdeki denge ve orandaki değişimler dikkati çekmektedir. Hem kadın hem de erkek kıyafetlerinde özgürleşme eski Yunan ve Roma kıyafetlerinin özellikleri de görülmektedir.

Fransa’da Napolyon’un imparatorluk kurmasıyla birlikte giysilerde başlayan moda “ampir” adı verilmiştir. Bel çizgisinin yukarıda olmasıyla belirlenen bu moda, Fransız ressamı Jacques Louis David’in zarif yorumuyla tablolarında ölümsüzleşmiştir. Bu arada Paris, Floransa ve Venedik’te ortaya çıkan bir çok moda dergisinde, David’in portrelerinde çizdiği modellere yer verilmiştir.

Bu dönemde, Paris yine moda merkezidir. Diğer ülkelerde, küçük değişikliklerle birlikte çizgilerde hep Paris modası hakimdir. Parisli moda önderleri şeffaf müslin giysiler giyip, saçlarını Eski Yunanlılar gibi taramışlar, ayaklarına sandaletler giymişlerdir (Yüceer, 1992, s:74).

19.yüzyılın ikinci yarısında Avrupa’da bolluk dönemi yaşanmış, kent yaşamı ve kırsal skimdeki yaşam arasında belirgin farklar ortaya çıkmıştır. Kadın modası hızlı bir şekilde değişim göstermiş, teknik ilerlemeler ve seri üretim olanakları, moda'nın ilerlemesini etkileyerek orta sınıflara kadar ulaşabilmiştir (Black, 1980, s:23).

19.yüzyılda modada genel anlamda farklılıklar gözlenmiş, 1820 yılına kadar Fransızların yarattığı stiller kadın modasına hakim olmaya devam etmiştir. Bu modada Antik Yunan’ın klasik kostümlerinden esinlenilmiş, kadınlar drapeli, dökümlü, yüksek belli, uzun beyaz kostümler giymişlerdir. İnce şifon, ipek gibi kumaşlardan yapılan bu kostümler kışın kullanıma uygun olmadığı için bu giysilerle şallar ve redingotlar kullanılmıştır. İngiltere ve Fransa arasındaki savaş dolayısıyla Cashmere’ den getirilen bu şallar artık ihraç edilemez hale gelmiş ve böylece Fransızlar kaşmir üretimine geçmişlerdir. Ardından İngiltere’ de imitasyonlar kaşmir şallar üretilmeye başlanmıştır.

19.yüzyılın başlarında kadın kostümlerindeki etekler dar ve dökümlü olup, uçlarında çeşitli süslemeler bulunmaktaydı. 1820’lerde kadın modasında bir dönüm noktası yaşanmış, yüksek bel hattı normal görünümüne kaydırılmış ve dar bir stile oturtulmuştur. Siluetteki bu değişimi sağlamak için de korselere başvurulmuş, belin inceliğini daha iyi vurgulayabilmek için geniş etek stilleri benimsenmiştir. Savaş sonrasında Fransızların genellikle beyaz renkte, etek uçlarında süslemelerle bezenmiş kostümler giydikleri görülmektedir. Diğer yandan İngiliz kostümleri ise romantik bir havaya bürünmüş ve Kraliçe Elizabeth stili etekler görülmüştür.

Savaşın sona ermesiyle kültür etkileşimi tekrar gündeme gelmiş ve İngilizler yeniden Fransız modasına adapte olmuşlardır. Erkek modasında ise Fransızlar’ ın İngiliz modasından etkilenmiş, bu durum daha çok Londralı terzilerin yünlü kumaşların dikiş tekniklerinde gösterdikleri ustalıktan kaynaklanmıştır. 19.yüzyılda erkek modasında, George Brummell’ in öncülüğünü yaptığı *Dandyism* akım dikkati çekmektedir. Dandyism, centilmen kostümlerini sadeleştirmeye yönelik bir akım olup, erkek gardrobunu dantel fırfırlar, ipek çoraplar ve üç köşeli şapkalardan arındırmayı amaçlamış, dar kesimli vücuda sıkıca oturan ciddi görünümlü kostümler

beyaz keten gömlekler, jabolar ve binici botlar› ile farklı bir erkek silüeti ortaya koymuştur (Dereboy, 2004, s:94–95).

2.1.3. 1900–2005 Yılları Arasında Moda Akımları

2.1.3.1. 1900–1930 Moda Akımları

19. ve 20.yüzyılın başlarında, diğer sanatlarında olduğu gibi modanın da merkezi Paris'ti. 1878, 1889, 1900 yıllarında Paris'te ve diğer başkentlerde açılan büyük uluslararası fuarlar, dünyaya birçok pencerenin açılmasını sağladı. Endüstriler buralarda uluslararası bir vitrin buldular. En çok kazanç sağlayan, lüks madde ticareti oldu. Halk artık günlük alışkanlıklar ve ihtiyaçları çerçevesinde büyük mağazalara gidiyordu (Baudot, 2001, s:33).

I. Dünya Savaşı'nın 1918 yılında sona ermesi, beraberinde ekonomik krizi de getirmiştir. 1920 yılları başlarında bırakın modaya göre giyinmeyi, korunmak için bile giyinmek sorun haline gelmiştir. Hatta o yıllarda kumaş da, ekme ile birlikte karneye bağlanmıştır. Ekonomik ve yıkanabilir kumaşlar bu dönemde oldukça rağbet görmüştür.

Savaşın sonucu, sosyal hayatta etkili olduğu gibi, modayı da çok etkilemiştir. Savaş sonucunda erkek nüfusun da görülür derecede azalma olmuştur ve Batı Avrupa'da kadınlar arasında eşcinselliğin artması giyim anlayışının değişmesine sebep olmuştur. Bu dönemde yalın erkeksi çizgileri olan moda izlenmiştir. Alo Garson tarzı diye nitelendirilen bu tarzın mührünü, bu döneme belirgin biçimde vurduğu görülür. Saçlar kısılır, göğüs ve sırt kapanırken kol ve bacak açılır. Kostümden pantolona, kadına aykırı sayılmış bütün formlar moda dünyasında yer almaya başlamıştır (Zengingönül, Tarihsiz, s:23).

1900'ler moda tarihinin başlangıcı olarak kabul edilmektedir. 20.yüzyılda teknolojinin gelişimi, şehirleşme ve sosyal hayatın gelişmesi, kadınların toplumda

daha aktif rol oynamaları, hür ve eşit olma arayışları, geleneksel tutumlara karşı çıkma eğilimi, sanatta mekanikleşmeye karşı görüşler ve ülkeler arası kültürel etkileşimler modayı etkilemiştir(Dereboy,2004, s:106).

1900'lerde kadın ilk kez sporla ilgilenmeye başlar. Uğraşılan spor dallarına göre giyinmek moda olur. Mesela; deniz, otomobil ve at yarışlarında özel giysiler giyilir. Daralan ve k›salan eteklerin altına da, dize ya da ayak bileğine dek uzanan botlar giyilmektedir. 1915 yılında bel çizgisi, bel yerindedir. K›salan etekler, çan biçiminde olup bedene sık›ca oturmaktadır. 1910 yılında yayınlan Vogue dergisinin bir say›s›nda, Paris'te, Opera; Komedi Franse ve Odeon gibi lüks eğlence yerlerinde, kadınların tuvalet giymelerinin, takı takmalarının savaş sonuna değin yasaklandığı haberi verilir. Parisli kadınlar savaş yıllarında bu yasağa gerçekten uyarlar (Komşuoğlu,1986, s:6).

1905 yılında gazetelerin moda ekleri ve dergiler çıkmaya başladı. 1906'da Guccio Gucci Floransa'da aksesuar şirketini kurdu. Poiret tarafından tasarlanan korse kullanılmadan giyilebilen elbiseye "Lola Montes" adı verilmiştir. 1907 yılına gelindiğinde lüks kadın modası yaygınlaştı, aynı yıl Cartier, Albert Santos Dumont bir pilot için özel bir saat tasarlandı. 1908'de Mariona Fortuny'nin müşterileri arasında ünlü dansçı Isadora Dunca'da bulunmaktaydı. 1909 yılında bileğe kadar uzanan botlar moda oldu (Dereboy, 2004, s:107).

1914–1918, Birinci Dünya Savaşı yıllarıdır. Milletlerin savaşa, kadının moda savaşı ile birlikte sürmektedir. Fransa, İngiltere, Avusturya ve Macaristan'daki moda evleri savaş koşullarına uygun bir moda izlemektedir. Savaşa rağmen 1918'in Avrupalı kadını yine aşırı süslü giysiler giyerek ilginç görünmek istemekte, karşıt renkte ve çizgide aşırı süsler kullanmakta, kısaca bu yılların insanları yine yenilikler peşinde koşmaktadır. Bu yıllarda, kadın saç biçiminde yanlar kısa kesimli olup, saçlar arkada küçük bir topuzla toplanmaktadır. Savaşın bitmesi modayı yine etkiler. Yal›n ve erkeksi çizgileri olan bir moda izlenmektedir. Kad›n saçlar› 'a la Jeanne d'are' stilinde ve omuz çizgisinde kesilmektedir. Kuaförler Fransız kad›n kahraman Jeanne Darc'ın saç biçiminden esinlenmişlerdir (Komşuoğlu, 1986, s:14).

20'li yıllarda kültür, kolektif bir anlam kazanmış, modernizm daha geniş alanlarda etkisini göstermiş, moda teriminin günümüzdeki anlamıyla kullanılması 20'li yıllarda başlamıştır.

Savaş sonrası modernizmi, makinelere karşı duyulan hayranlığı da beraberinde getirmiş, Le Corbusier ve Chanel gibi modacılar için makinelerin yalın ve net çizgileri esin kaynağı olmuştur. *Makine estetiği* adıyla verilen bu duruma dönemin bütün görsel sanatlarında rastlamak mümkündür. 1920'lerde moda, endüstriyel tasarım dünyasıyla iç içe geçmiştir. Charleston dansı uluslar arası anlamada popülerlik kazanmış, bu dans için kullanılan kostümlerde kadınlar saçaklı bordürlerle, uzun kolyeler, sallantı küpeler kullanmışlardır. Bununla birlikte mimari, resim, müzik modern çağın temposuna ayak uydurmuştur. 20'li yıllarda savaş öncesine oranla çeşitli sosyal sınıflardaki insanlar modaya uygun giyinme başlamış; tiyatrolarda, kabarelerde ve sinema salonlarında daha fazla zaman ve para harcamışlardır. Hollywood filmleri bu dönem de önemli etki yaratmış, canlı kent yaşamını bütün açıklığıyla yansıtmıştır.

Sessiz ve siyah-beyaz filmlerde kullanılan kostümler, moda büyük ölçüde etkilemiş, sinema yıldızları dramatik efektler yaratmak amacıyla kontrast tonlarda kostümler kullanmışlardır (Waddell, 2004, s:42).

1920'lerde kadınların düşünsel anlamdaki özgürleşme eğilimleri moda da yansımıştır. Kadınlar artık sosyal hayatta ve spor aktivitelerinde daha faal olarak yer almaya başladıkları için rahat kıyafetler ve daha fonksiyonel şapkalar kullanılmışlardır. Savaş sırasında çalışmak zorunda kalan kadınlar savaşın ardından da iş dünyasında yer edinmişler, dolayısıyla iş hayatına uygun, rahat, hareket olanağı sağlayan kıyafetlere ihtiyaç artmıştır. 20'li yıllarda güzellik anlayışı da tamamen değişmiş, kadın silüeti dar kalça ve uzun bacak boyuyla modern bir görünüme yaklaşmıştır.

20'li yılların silüeti, kadınların kollarını gizleyerek daha düz ve kare formlu bir görünüm almış, bu görünümü sağlamak amacıyla, önceki dönemlerdeki korselerin yerine daha farklı şekillerdeki elastik korseler almıştır.

Gece giyiminde bel hattına kadar inen sırt dekolterleri kullanılmış, nakışlarda zengin görünüm sağlayan kürk bordürler özellikle manto ve palto yakalarını süslemiştir. Vizon, samur gibi kıymetli kürkler tuvaletlerin, eteklerin, saten, atlas ve kadifeden yapılan gece pardösülerinin kol ve yakalarında kullanılmıştır. Kürklerle birlikte otrişler ve tüyler haute couture koleksiyonlarında kostümleri süslemiştir. 1920' lerde geçmiş dönemlere göre daha sade olan tek parça elbiseler popülerlik kazanmış, sonraları bu elbiseler biraz daha daralarak, etek boyu dize kadar kısalmıştır. Coco Chanel' in moda sahnesine sunduğu diz altı etek boyu moda olmuş ve günümüze kadar Chanel boy olarak gelmiştir. On yıl boyunca bluz boyları, yavaş yavaş kalçaya kadar uzamış ve verev kesim, bol bluzlar önde veya arkada büzülerek toplanmış, sırt dekolterleri ise bele kadar inmiştir. Çok bol olan kol kesimleri elbisenin sade ve temel silüetini dengelemektedir. Genellikle kostümler üst üste giyilirdi; örneğin transparan bir tunik daha kısa veya işlemelerle süslü bir elbisenin üstüne giyilerek kombine edilmekteydi. Gece kıyafetleri gündüz giyimiyle aynı tarza sahip olup; genellikle tek parça, düz kesimli ve kısıtlıydı.

20'li yıllarda erkek günlük giyimde, gömlek üzerine giyilen süveterlerle beyaz renkli tenis pantolonları görülmüştür. Paltoların genel görünümü ceketlerle paralel olarak dönem içinde değişiklik göstermiş, palto kenarlarında yada yakalarında kürk bordürler kullanılmıştır. Palto ve pardösülerin tamamlayıcı bir aksesuarı olarak eldivenler tercih edilmiştir. Erkek gece giyiminde kuyruklu veya kuyuksuz olarak kullanılan smokinler göz doldurmuştur. 19.yüzyılda George Bryan Brummel' in öncülüğünü yaptığı Dandyizm akımının özellikleri bu dönemde tekrar moda sahnesindedir. Amerikalı yazar F.Scott Fitzgerald, bu akımın Amerika' da ki savunucusu olmuş ve "The Great Gatsby" olmak üzere romanlarında bu etkileşimi yansıtmıştır. Caz müziğinin etkisiyle erkek modasında yeni bir stil ortaya çıkmıştır. Caz müzisyenlerinin giydikleri uzun, bol pantolonlar ve bol, dökümlü ceketler bu stilin genel hatlarını belirlemiştir. 1920'lere kadar modada belirleyici ve etkin bir rol oynayan Worth ve Poiret' nin modaevleri bu dönemde de çalışmalarını sürdürmüşler, bununla birlikte açılan diğer modaevleri modada çeşitliliğin doğmasına olanak sağlamıştır (Dereboy, 2004, s:118-119).

2.1.3.2. 1930–1940 Moda Akımları

1930'lu yıllarda kadın giyimi vücut ölçülerine tekrar önem verdi. Artık daha az teorik olan moda, feminizm düşüncesini korumayı amaçlıyordu, çünkü feminizmde daha kalın ve ince güzellikler buluyordu. Kriz dönemleri cüretli bayanlar için elverişli değildi. Vücut ölçüleri yerleşiyordu artık. Saçlar belli uzunlukta ve genellikle dalgalıydı. Vücuda gelince, eğer ince, kaslı ve sportif ise göğüsler yine önem kazanıyordu (Baudot, 2001, s:64).

1930'larda moda, serbestlik kazanmaya başlamıştır. 1930'un kadını, uzun etekli erkeksi tayyörü, kloş kenarlı fôtr şapkasıyla yalın bir figür çizmekte, gece de has ipekten vücudu saran verev giysiler giymektedir. Sırtı açık mayolarla, omuzsuz gece giysileri de bu yıllarda moda olur. Paris yine moda merkezidir. Kadın ve erkekler bol kesimli spor pantolonlar giymektedir. 1929 – 1934 yılları, sesli sinemanın ilk yıllarıdır. Sinemanın yine moda etkileri görülmektedir. Kadınlar yine film yıldızlarının giyimlerine özenmektedirler. Greta Garbo, Douglas Fairbanks, Marlene Dietrich, Joan Crawford, Jean Harlow gibi ünlü aktör ve aktrisler giyim ve davranışlarıyla modayı etkilemektedir.

1935'lerde, Windsor düşesi, bayan Simpson' un saç modeli ve giyim stili de kadınlar arasında moda olur. Bu yıllarda Schiaparelli, Chanel, Lanven moda evleri ile Mourgue ve Koudine adlı moda yaratıcılarının çizimleri ilgi görmektedir. 1935'de, İngiltere'de Espadril denen bez spor ayakkabılar büyük ilgi görmüş, naylon çorap moda dünyasına ilk adımını atmıştır (Zengingönül, Tarihsiz, s:32).

20'li yılların aktrisleri filmlerde, günlük yaşamlarındaki kıyafetlerini kullanırlarken, 30'lu yılların kıyafetleri, filmler için özel tasarlanan kostümler giymeye başlamışlardır. Hollywood sanatçılarının kostümleri ve sinema filmlerindeki kostümler modanın akışını etkilemiş, Joan Crawford, Ginger Rogers, Jean Harlow, Marlene Dietrich' in kostümleri, sinema endüstrisinin gelişmesiyle büyük kitlelere ulaşarak modada etkili olmuştur. Vivien Leigh' in çevirdiği "Rüzgâr Gibi Geçti" filmindeki Scarlett O'Hara tiplemesinin kostümleri ve Great Garno' nun film kostümleri Paris'li modacılar tarafından tasarlanıp, hazırlanmaktaydı.

30'lu yıllarda kadın silüetlerinde 20'li yıllara göre bir değişim söz konusuydu. Bu dönemde 1920'lerin erkeksi ve sportif çizgisi daha geleneksel, zarif ve feminen bir havaya bürünmüş, keskin hatların yerini yumuşak hatlar almıştır (Dereboy, 2004, s:127).

Ön dekolterelerde U ve V drapeli yakalar›n yan› sıra, sırt dekoltereleri derin V kesimlerle açılmakta, bitişlerinde büyük fiyonklar ve mücevher iğneler dikkati çekmekteydi. Enine çalışılmış pileler ve büzgüler bedeni sarmakta, bel hattını belirginleşmesi ile vücudu boydan boya çeşitli açılardan kesen verev, yuvarlak diagonal kup oyunlar› görülmekteydi.

Etek – ceket tak›mlar›nda ceket boylar› genelde uzun olup, bel hatt› kemerlerle vurgulan›yordu. 30'lu yıllarda dar ve diz alt›nda biten eteklerle pileler dikkati çekiyordu (Constantino, 1991, s:27).

30'lar›n erkek modas›nda ise sportif ceketler belirleyici bir çizgi oluşturmaktaydı. Fred Astaire, dans ederken giydiği polo gömleği, geniş pantolonları, beyaz kravatlı akşam takımı ile rahat ve şık bir tarz oluşturmuş, Spencer Tracy ise kravatsız giyilen bol görünümlü tak›mlar› ile moday› etkilemiştir (Waddell,2004, s:12).

1936'da Steibel Celephne ilk kez tafta elbiseler tasarlamıştır. Bu dönemde bir çok alanda etkisini gösteren sürrealizmin, modacılar›n sürrealist tasarımlar› üzerinde de etkisi doruk noktasına ulaşmıştır. Ayakkabı modacısı Salvatore Ferrafome, birden yükselen kalın topuk modasını çıkarmıştır.

En yeni kumaşlardan yapılmış bol etekli tunik ceketlerden, redingot biçimi mantolardan tutunuzda, yüksek tepeli fötr şapkalara, dört köşe topuklu iskarpinlere kadar, bu yıl›n modas›, dünya kadınlar›n›n benimsedikleri yenilikçi bir moda anlayışını getirmiştir (Blum, 1986, s: 43).

1937' de eteklerin çizgilerinde, bilhassa etek uçlarında bolluk ve kloşluk vardır. Düz kulpu etekler bele dolanmış etekler ve serbest hareket ettiren pliseli bol

etekler çokça giyilmiştir ve bunların bazıları önden, bazıları da yandan yırtmaçlı tasarlanmışlardır. Etek boyları git gide kısalmıştır. Fakat yemek ve çay elbiseleri ile gece elbiselerinin etekleri uzun ve bol çalışılmıştır.

Tayyör modası 1937 yılında da devam etmiş bunlar kalın ve ısıtıcı kumaşlardan yapılmış genelde truvakar ceketler biçiminde olmuştur .

1939'da savaş tekrar başladığında kadınların hayatı tekrar dramatik olarak değişti. Daha öncede olduğu gibi, savaş kadınların toplumdaki yerini, duruşunu ve görüntüsünü değiştirdi. II. Dünya Savaşı İngiltere'deki bütün insanların günlük yaşantısını altüst etti (Rouse, 1989, s:171).

30'lu yılların stilleri Christian Dior' un 10 yıl sonra lanse edeceği New Look' un temelini oluşturmaktaydı. 30'lu yılların iç giyim tasarımlarında, dantel aplikeli kombinezonlar ve sutyen – korse takımlarında rahatlık ön planda tutulmuş, haute couture iç çamaşırı tasarımları hazır giyim modasını etkilemiştir. Hollywood yıldızlarının stillerini, iç çamaşırı, sabahlık ve geceliklerde de görmek mümkündü. İlk kez sinema sahnesinde görülen şal yakalı, ipek desenli sabahlıklar iç çamaşırı modasında bir devrim yaratmıştır (Dereboy,2004, s:128).

2.1.3.3. 1940-1950 Moda Akımları

Avrupa ile Amerika' nın savaşa katıldığı dönemin ilk beş yılı belki de modanın düşünülmesi zamanı değildi. Ancak savaş, modanın tüm yapısında kesin bir değişiklik yarattı. Tüm zorlayıcı koşullara ve ham maddedeki tüm kısıtlamalara karşın moda sektörü, yine de başardı.

1941 Haziran' ında İngiltere' de giysiler için karne uygulaması başlatıldı. Bu uygulamalar giysiler ile sınırlı kalmıyor, giysilerin türünü, üretim miktarını ve üretimde kullanılan materyalleri de kapsıyordu. Bu uygulanana kısıtlama 1949'a kadar kaldırılmadı. Buna rağmen Molyneux ve Creed' in yanı sıra Norman Hartnell, Victor Stiebel ve Bianca Mosca' nın da aralarında bulunduğu ünlü modacılar,

Londralı moda tasarımlarının ürettikleri örnek modelleri araştırdılar. Daha sonra bu modeller çok miktarda üretildi.

Savaş yılları boyunca üniformalar her yerde ve her ortamda görüldü. Sivillerin giysileri de askeri imaja olan sempatiden dolayı sadeleşti. İngilizlerin politikası ise, “yap kullan, tamir et” sloganı ile üretim maliyetini düşürerek materyali geri kazanmaktı. Amerika’da ise moda, savaş öncesine göre ilerlemeyi sürdürdü. İnce beli vücudu saran bluzlar ve büzgülü etekleri ile kadınlar baharda açan çiçekleri andırıyorlardı. Tüm giysiler, naylon çoraplar, parlak renkli, yüksek ökçeli ayakkabılar, şapkalar ve eldivenler ile tamamlanıyordu.

Erkekler arasında “Bobstil” modası yayıldı. Abartılmış biçimde geniş vatkalı omuzlar, kocaman ipek mendili, dar paçalı pantolonu ve kalın tabanlı ayakkabıyla erkek figürü oldukça ilginçleşmiştir.

Savaş sonrası yıllarda genç kızlar arasında daire kesimli eteklerle giyilen, bale tipi ayakkabılar moda oldu. Ayrıca pantolon üstüne çakılarak giyilen çarpıcı renkli bluz ve mokasen ayakkabılardan oluşan “şapşal joe” modasını, genç kız ve erkekler hemen benimsemişlerdir (Komşuoğlu, 1986, s:22).

2.Dünya Savaşı’nın etkileri 1940’ların modasına damgasını vurmuştur. Savaş döneminde giyim ve kuşam karneye bağlanmış, Avrupa modası savaştan her konuda etkilenmiştir. Tüm dünyada yaşanan kumaş sıkıntısı, özellikle İngiltere’de etkili olmuş, kumaş satışları karneye bağlanmıştır. 1940’lar modada durgunluk döneminin başladığı yıllardır. Bu yılların en önemli özelliği asker üniforması stilineki tayyörlerdir.

Üniforma tarzı yafetler günlük hayatın her alanında ve gece giysisi olarak kullanılmıştır. İnsanlar savaştan etkilenmişler ve savaş hayatlarının bir parçası olmuştur. Savaş öncesi modanın çok zevksiz olduğu kabul edilmiş, kadınlar savaşın etkisiyle daha sade stili tercih etmişlerdir. Bu nedenle kadın silüetleri daha sade ve rafine bir görünüme dönüşmüş; omuzlarda kare hatlar moda olmuş, vatkalı ceketler

ve diz altı çizgisine kadar kısalan etekler, hareket rahatlığı sağlayan fonksiyonel giysiler moda sahnesinde yerini almıştır.

1940 yılında Fransa, Almanya tarafından işgal edilince Paris'teki moda evleri kapanmış, modada bir durgunluk dönemi başlamıştır. Schiaparelli ve Mainbocher Amerika' da, Molyneux İngiltere' de çalışmalarına devam etmişler, Chanel modaevini 15 yıl süreyle kapatmak zorunda kalmıştır.

1941'de Venedik' te ilk kez moda şenliği düzenlendi. 1942'de savaştan önce moda olan şapka, bu tarihten itibaren günceliğini yitirdi. 1943'te ipek üretiminin çorap yapımından paraşüt yapımına kaydırılmasıyla kadınlar sokağa çıkarken bacaklarının arkasına kalemle çorap dikiş izi çizmeye başlamıştır (Dereboy, 2004, s:135).

1945'te Paris' in kurtuluşundan sonra, zazous stili kıyafetler moda olmaktan çıkmıştır. Hollywood' da tasarımların Hayes office denilen bir denetimden geçmesi gerekiyordu. Bu ofis tasarımların bireyin fiziksel özelliklerine uygun olup olmadığına ve yapılacak harcamaların hükümetin ekonomik politikasına uygun olup olmadığına bakılıyordu (Zengingönül, Tarihsiz, s:36).

1947 yılında, estetik güzellikle ustalığı birleştirebilen modacı Dior, giyimde yeni bir hava (newlook) yaratır. Bu yıllarda Dior, zarif ve kadınsı bir silüet çizmektedir. Düşük omuzlar, ince bir bel, bileklere kadar uzanan bol etekler, yüksek topuklar ve yana eğik küçük şapkalar bu modanın özellikleridir. Bu yılların ünlü modacılarından bazıları Molyneux, Schiaparelli, Lee Miller ve Dior' dur. Eric, Berard, Nobili gibi yaratörler, sanatsal çizgileriyle artistik moda desenleri sunmaktadır (örnek 21). Film yıldızlarının modaya etkileri yine sürmektedir. Katherine Hepburn, Ingrid Bergman, Humphrey Bogart gibi yıldızlar sanatsal sinema yapıtlarıyla moda ve dünyasını da etkilemektedirler (Stegemeyer, 2004, s:58).

2.1.3.4. 1950–1960 Moda Akımları

1950’li yıllar boyunca dekoratif sanatlarda ve modada, her şeyin aynı kalmasını isteyenlerle her şeyin değişmesini isteyenleri ayıran bir sınır çizgisi oluştu. Dünya ellilerde yaşayanların umduğundan ya da korktuğundan daha az değişecekti. Ama yeni bir oyunun kuralları bu yıllarda belirlendi. Moda da bu yeni oyundan etkilendi. Bir mesleğe bir etkinliğe ait olsun ya da toplumda alt sınıfın simgesi olsun, iş veya tatil kıyafeti, sözcüğün bugün bile koruduğu tüm bayağılığıyla konfeksiyona ait bir anlayış olarak kaldı (Baudot, 2001, s:140).

1950’li yıllar belki de moda’nın en heyecanlı dönemi oldu. Ya da kadın’ın baştan yaratılmasının, yeniden doğuşunun serüveniydi. Tasarımcılar birer imza haline geliyordu ve tüketim toplumunun kuralları çalışmaya başlamıştı. Amerika dünya ekonomisinin yönünü tayin konumuna yükseliyordu. 1850’lerde doğan Levi-Strauss’un kot pantolonları 1955 yılınınsan itibaren gençlerin ilgi odağı olmaya başlamıştı.

Kadın, erkeğin karşısına yenedünyanın imgelerini bedenine taşıyarak çıkıyordu. Bu dönem, savaş sonrasının kazanma arzusunun ivmesinde, zarafet ile ihtişamın yan yana gezinti yıllarıydı (Onur, 2004, s:55).

1950 – 1960 yılları arası, savaş zamanı kısıtlamaların hızla kaldırıldığı dönemdir. Savaşların sona ermesi ve savaşın getirdiği etkilerin ortadan kalkmasıyla insanlar, rahat bir ortama kavuşmuşlardır. İnsanlar, savaşların etkisi ile tercihlerinde güvenli ve normal alanlara yönelmişler, onlar için radikal olmaktan çok, sadelik önem kazanmıştır.

Marlyn Monroe 1950’li yılların seks tanrıçası olmuştur. “Erkekler sarışın sever”, “otobüs durağı” adlı filmleri ile oldukça yetenekli olduğunu sergilemiş, saç biçimi, makyajı, giysisi ve düzgün fiziği ile insanları etkilemiştir.

Kadın magazin dergileri genç modası konusunu deneme niteliğinde ortaya atmışlar, dar ve baldır hizasına uzanan pantolonlar boş vakitlerde kullanılan popüler giysiler olmuşlardır. Blue Jean kabul görmeye başlamıştır. Amerika’da genç kızlar

arasında erkek gömleği giymek moda olmuştur. Liselerde çift kazak ya da Peter Pan yakalı bluzlar giyilmiştir. Birçok genç kız dairesel bol etekleri tercih etmiştir (Zengingönül, Tarihsiz, s:39–40).

1950’lerde naylon, asetat, bamberg gibi sentetik kumaşlar piyasaya sürülür, bunları orlon, dralon gibi yine sentetik kumaşlar izler. Bu yıllarda Türkiye’ de, naylon kumaş büyük ilgi görmüştür. Kullanılması sağlık aç›s›ndan sak›ncalı olan sentetik kumaşlar, uzun yıllar pamuklu ipekli ve yünlü kumaşların unutulmasına sebep olmuştur. Bu dönemde kadın giysilerinde beller sıkı, kalça belirgindir. Bu dar giysiler, özellikle film yıldızlarının giyiminde çarpıcıdır (Komşuoğlu, 1986, s:23).

1950’lerde moda merkezlerinin sayısında artış görülmüş, İspanya, İtalya ve Dublin birer moda merkezi haline gelmiştir. 50’li yıllarda genç kuşaklar artık kendilerine özgü stiller yaratabilecek moda bilincine erişmeye başlamışlardır. 40’lar›n ortalarındaki Fransa kökenli varoluşçuluk akımı toplumda entelektüel bir kesim oluşturmuştur.

Bu akım burjuvazi değerlerine karşı gelerek insanı birey olarak tanımlamayı tercih etmiştir. Jean Paul Sartre, Simone de Beauvoir ve Albert Camus, bu anlayışı felsefi açıdan değerlendirirken, Juliette Greco da bunu şarkılarında dile getirmiştir. Varoluşçu anlayış modada da kendini siyah renkle belli etmiş, bu akımın Amerika’daki yankıları daha geniş alanlara yayılarak kendini göstermiştir. Rock’n Roll ve bu müzik akımının idolu olan Elvis Presley, batının genç kuşağında önemli etkiler oluşturmuştur. Elvis Presley’in provokatif hareketleri ve parlak kostümleri özellikle genç kızlar olmak üzere, genç kuşağın tamamını hayran kitlesi haline dönüştürmüştür (Dereboy, 2004, s:142).

50’li yıllarda Hollywood moday› yeniden etkiledi. Sinema artisti Jane Russell, Diana Dors, Jayne Mansfield ve bilhassa Aundrey Hepburn moda öncüsü idiler. (Yüceer, 1992, s:132-134).

1951’de modacı Jacques Fath, “geometrik şekil” dediği modas›n› ç›kar›r. Saç modellerinde de kuzu başı, atkuyruğu gibi hayvan özelliklerinden esinlenilmektedir.

Ünlü ressam Picasso' nun modeli olan genç kızın, atkuyruğu saç modeli portresi, bu saç modelinin özellikle yayılmasına neden olur. Atkuyruğu saç modeli kullanışlı olduğu sebebiyle genç kız ve öğrencilerde hemen benimsenmiş ve bu saç stili o yıllardan günümüze kadar gelenekleşerek süregelmiştir.

1953 – 1954 yıllarında giysilerin altında yapma kabarıklık sağlayan jüponlar, ellili yılların sonlarına dek genç giyiminde, gece giysileri ve gelinliklerde kullanılmıştır. Tunik stili giysiler, 1955 yılının özelliğidir.

1955 ve 1956'da özellikle sıcak aylarda sentetik ipekvari giysiler popüler olmuştur. Uzun, uçları yumuşamayan gömlek yakarlı, selilozla sertleştirilmiş ve daha ince kıvrımlı bir hal almıştır. Naylon çoraplar sadece daha iyi ve ucuz olmamış, ayrıca daha iyi şekiller de olmuştur. Bu sebeple modacılar etek boylarını birkaç santim daha diz üstüne çıkarmışlardır (Baker, 1991, s:15).

Bu yıldan sonra modada çok hızlı değişimler görülür. 1956 – 1957'lerde pastel renkli "twinsit"ler çok modadır. 1958'de kadın pantolonların paçaları daralar, bu dar paçalara yırtmaçlar bile yapılır. Erkek ve kadın ayakkabıların burunlar çok sivridir. Kadın ayakkabılar, sivri burnu ve ince çelik topuklarla son derece zarif ancak aynı ölçüde de kullanışsızdır.

1956'ya gelindiğinde sokak lambalarının altında dolanıp duran ya da sinema koridorlarında boş lakırdılar eden gruplar ortaya çıkmıştır. Giysileri ve tarzlarıyla insanlar etkilemişlerdir. Aynı yıllarda Chanel, Balenciaga, Givenchy, Yves Saint Laurent gibi modacılar moda egemendir. Ünlü yaratıcı Gruau, artistik çizgileriyle moda dergilerini değerlendirmektedir (Komsuoğlu, 1986, s:25).

1957 moda dünyasında ne kadar yeni isimle doğmuş olursa olsun yılın moda armağanını Paris denene sihirli şehirden dünyaya hükmeden Christian Dior kazanmıştır. 1958-1959 yıllarında trapez modası yılın modası olarak belirlenmiştir. Siluet yukarıdan aşağıya genişleyerek inmiş, etekler çok genişlemiş ve jüponlarla giyilmiştir. Elbiseler arasında kız çocuklarının elbiselerini anıran kısa bedenli, yüksek belli kurdeleli elbiselere rastlanmıştır.

Palto ve pardösülerde ya çok geniş yakalar görülmüş, yada hiç yaka kullanılmamıştır. Tayyör ve elbiselerde yakalar yine yatık, boyuna ve enseye yapışmamıştır. Bele sarılan kumaştan geniş kemerler çok moda olmuştur. Kolların çoğu dirsekte bitmiştir. Gece elbiseleri tamamen kısalmış, büyük suvareler için giyilen uzun tuvaletler, ayak bileğinde bitmiş ve gece ayakkabılarına daha fazla önem verilmiştir.

2.1.3.5. 1960–1970 Moda Akımları

1960’larda ilk kez modanın odağı gençler olmaya başladı. Stiller o kadar hızlı değişiyordu ki üreticiler yeterince hızlı malzeme üretmekte zorlanıyorlardı.

Bu dönemde etek boyları yüzyıl boyunca görülmemiş biçimde kısaldı öyle ki en çığırın dönem olan 20’lerde bile etekler bu kadar kısalmamıştı. Saçlar ise, uzun ve serbest bırakılıyordu. Bu kaçış modu, Pop Art’dan ilham alan yeni enerjilere, filmlere, kendi sosyal durumları içinde devrimci hareketlere, yeni ebedi akımlarla birlikte yeni yazarlara, yeni müzik türlerine ve yeni müzisyenlere yani tüm sanat dallarına kadar uzanıyordu.

1960’ların moda tasarımları için insan vücudu, herhangi bir fikri veya durumu boyalar ile ifade edebilecekleri bir kanvas görevi görüyordu. Giysileri sert ve geometrik olarak ifade edilebilecek yeni bir eğilim getirdi vücut çok çıplak ve açık biçimde olabildiğince erotik olarak belli ediliyordu. Etekler basenlere kadar çıktı. Yakalara aşağı çekildi veya yukarıya toplandı. İç giyim bu yeni havaya uyarlandı. Uzun iç çamaşırlar basen hizasındaki kısa etekler ile giyilebilmek için külot haline getirildi (Öndoğan, 1996/6, s:452).

1960’lar da ilginç moda olaylarıyla doludur. Bu denli hızlı değişime, kadının nasıl uyum sağlayacağını düşünmek bile güçtür. 1960’tan sonra giysi modelleri, moda çizgilerinden daha çok, sanatsal fotoğraflarla anlatılmaktadır. Özellikle David Bailey’ in çekimleri ilgi toplamaktadır. Fakat yine de moda uzmanları, yaratıcılığın

önemini ve çizgi gerçeğini unutmazlar. 1960 – 1962’lerde işlemeli ve bluzdan giysilerin yanı sıra öğrenci stili jumperler (campır) göze çarpar. Çizme modası başlar. Türkiye’de de bu yıllarda çizme modası yaygındır (Komşuoğlu, 1986, s:26).

1962’de Amerika ve Rusya arasındaki soğuk savaş, cumhurbaşkanı Kennedy ve Krushchev’ in Florida kıyılarından sadece 80 mil uzaklıkta olan Küba’ya Rusya’nın nükleer roket yerleştirmesine çok kızmalarıyla neredeyse “sıcak” savaş aşamasına gelmiştir. Halkın girmiş olduğu bunalımlı durum dış görüntülerinin yanı sıra giysilerine de yansımıştır. İçinde bulunulan zır durumlar hem ekonomiyi hem de toplumun sosyal yapısını olumsuz yönde etkilemiştir.

60’lı yıllarda hayat tarzındaki köklü başkalaşım paralelinde karşıt cinsler arasında bir çeşit rol değişimi ortaya çıkmıştır. Paris sokaklarında takım elbiseleriyle dolaşan sigara içen kızların varlığının yanında, etek giymiş erkeklerde sokaklara çıkmıştır.

Bu yıllarda, hippie modası yaygınlaştı. Genellikle toplum dışına itilmiş sorunlu gençler, pasaklı bir giyim tarzı, uzun ve pis giysileri ile bu moda akımının temsilcileri oldular (Yüceer, 1992, s:136).

Sinema, modayı geçmiş yıllarda olduğu gibi fazlasıyla etkilemiş, 1967’de çekilen Bonni ve Clyde filminde Faye Dunaway’in giydiği şapka ve trenchkot, The Avengers adlı televizyon dizisinde Mr.Peel’in giydiği catsuit, James Bond filmlerindeki kadın silüetleri, pop-art, çiçekli bikiniler moda olmuştur. Bu dönemde kadın silüeti, ince uzun boylu ve çok zayıftır. Bu dönemin gece giysilerinde ayak bileklerine kadar uzanan tuvaletler, tek omuzlu Yunan tarzı işli ve drapeli şifon tuvaletler, bel hattı düşük göğüs çizgisine yakın iki renkli tasarlanmış gece kostümleri, kalça hattında bol büzgü ile diz üstüne inen etekler, koton dantelli mini siyah kokteyl elbiseler ön plana çıkan tasarımlardır.

Spor giyiminde iki parçalı kayak giysileri, şort mini-bluz kombinasyonları, girik kollu, göbeği açıkta bırakan mini, cepli, püsküllü yazlık bluzlar, Çin stili bluz-pantolon takımlar görülmektedir. Mayo ve bikinilerde derin dekolterileri düşük bel

hattı sportif üstler ön plana çıkmıştır. 502lerde başlayan jean modası 60'larda da günlük giyimde yoğun şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Birçok ünlü modacı farklı tasarımlarıyla ön plana çıkmıştır. Mary Quant mini eteğin yaratıcısı olarak kabul edilmiş, Londra'da ilk butiğini açarak genç bayanlar için yaptığı yağmurluklar ve hacimli kol çantaları tüm moda dünyasında tanınmıştır (Dereboy,2004, s:155–156).

1961 ve 1963 yıllarında, uzaya gitme denemeleri insanı uzay araçlarıyla yapılırken, 1969'da insanoğlu aya gitme rüyasını gerçekleştirmiştir. Bu arada ülkelerin uzay yarışı modayı da etkiler. 1964'te modacı Courreeges, "Moon Girl" Ay Kızı modasını yaratır. Modacı Carden' in astronot stili giysileri de ilgiyle izlenir. Bu modacılar, uzay adamlarının giysilerinden esinlenerek başlıklar, sentetik kumaşlardan yapılmış fermuarlı giysiler ve ayağa giyilen pırıl pırıl botlarla ilginç bir moda yaratırlar (Komşuoğlu, 1986, s:27).

1967–1968 yılları içerisinde Parisli ve Londralı modacılar çeşitli ülkelerin folklorik kıyafetlerinden yola çıkarak koleksiyonlar oluşturmaya başlamışlardır. Örneğin, Afgan montları, Hint pantolonları, Türk kaftanları bu yaratım sürecinin esin kaynağı olmuştur (Onur, 2004, s:56).

1962'de kendi markasını yaratan Fiorucci, renkli kauçuk botlar, plastik papatya süslü sandaletler ile, butiğinde geleneksel zevke uymayan tarzda ürünler satmaya başladı, 1969'dan sonra ucuz giysiler de satmaya başladı (Baudot, 2001, s:229).

2.1.3.6. 1970–1980 Moda Akımları

1970 yılında pantolon salgını yaşanmıştır. İster mini, ister midi bütün teklerin en büyük rakibi pantolon olmuştur. Gece pantolonları içinse Çin havası taşıyanlar, ince kumaştan yapılmış son derece bol bütün Plise "Çadır pantolonlar" yer almıştır. Düz yada empirmeden yapılan bu pantolonlar üzerine, lameden,

satenden uzun, bol yelekler giyilmiştir. Yelekler bol pantolonlar alabildiğine bol olmuştur (Zengingönül, Tarihsiz, s:52).

1971’de ünlü kadın modacı Chanel’ in ölümü, moda dünyasında yeri doldurulamayacak bir boşluk yaratır. 1971’ler moda dalgalanmaları açısından oldukça hareketlidir. Dior moda evi kumaş renklerini, ressam Dufy’ in tablolarından almakta, asit yeşili, beyaz, sarı, lacivert, mavi ve kırmızılarını kullanmaktadır. Bu moda evi, omuzlar vatkalı tayyörleri, kırk saçlar ve kırk ruju ile 1940’ların kadınına dönüş yapmaktadır.

Modacı Lanvin’ in koleksiyonundaki kumaşları, sürrealist ressam Eduardo Paolozzi desenlemiştir. Gece giysilerinden kullanılan parlak luminex kumaşlar da, 1925’lerdeki pulların yerini almaktadır (Komşuoğlu, 1986, s:31).

1971’de St. Laurent tarafından erkeksi stili ile blazer sunuldu. Etek stilleri; düz, büzgülü, pilili çizgiler arasında geziyordu. Pantolon ve jeanler geniş paçalı idi. Bu dönemdeki en ilginç moda olayı ise, punk giysilerin ve saç biçimlerinin gangster modasından yüksek modağa geçişi idi. Pantolonların paçaları prangalandı, emniyet iğneleri-mandalları kulaklara hatta buruna takıldı. Saçlar, kırmızı, yeşil, mavi, sarı veya siyah çizgili peroksit tonlarında sert ve sivri biçimli idi. Punk, birkaç genç işsiz isyanının anlatımı olarak müzik dünyasını da etkiledi.

Özellikle İngiltere’de moda, belirsizlikten ve hayalcilikten kurtuldu. Kadınlar ve erkekler iyi yapılmış şeyler aslalarda pahalı ürünler için daha isteksiz harcama yapar hale gelmişlerdir. Kadınlar büyük dükkânlara ve mağazalar zincirlerine daha az gider oldular. Paranın yokluğun dolayısı giysi tasarımları kadınların gözündeki cazibesini yitirmişti. Amerika’da ise, bu durumun tam tersine ekonomideki gidiş stabildi ve durum parlaktı. Buna paralel olarak daha çok kumaş isteyen yeni ve klasik tasarımlar göze çarpıyordu (Öndoğan, 1996/6, s:457).

1972’nin sonbahar – kış renkleri canlı tonlar olmuştur. Kumaşlarda kırmızı, yeşil safran rengi, mor, koyu mavi, siyah ve beyaz kullanılmıştır. Bu yılın başlıca

yeniliği olarak çizgili çoraplarla yüksek topuklu ve sivri burunlu ayakkabılar yaygınca kullanılmıştır. İlkbahar ve yaz elbiselerinin ana hatları; görünüş kadınca olmuştur. Ayrıca bunun yanında kravatlar, blazer tipi ceketler, düz ve k›vr›k paçal› pantolonlarla erkeksi çizgiler hakim olmuştur (Cranegy, 1991, s: 142).

1973 yılına gelindiğinde tasarımcıların modası haute couture ile olan birlikteliğine son verdi. Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacaktı. 1973'te bir araya gelen E.Khanh, O.Clarke ve diğerleri deneyimli bir modacı topluluğu olmanın verdiği şansla büyük bir başarı elde ettiler (Baudot, 2001, s:244).

1974'te moda da eskiye doğru bir dönüş olmuştur. Etekler diz kapaklar›ndan dört santim aşağı hatta daha bile uzun olarak giyilmiştir. Kloş tüvit etekleri, ince ipekli bluzlar, yakalarda da danteller kullanılmıştır. 74'te etekler alabildiğine yaygınlaşmıştır. Başlıca özellikleri her şekilde, her boyda her renkte ve her kumaştan yapılmış olmasıydı.

1975 kadın modasının başlıca yeniliklerinden birisi de kadınların üzerinde ve sıkça rastlanan bol elbiseler olmuştur. Bu elbiselerini kollar›nın dikişsiz olduğu, yakadan inen tüm bolluğu eteğe yansıdığı, manşet ya da yaka biçimleri gibi ayrınt›lara hiç önem verilmediği görülmüştür.

1976 – 1977 yıllar›nda ünlü kuaför Alexander, saçlara kaküllü k›sac›k kesimle 1930'lar›n romantik havas›n› getirir. Vidal Sassoon ise “bu yıl kadınlar› küçük birer erkek çocuğu havasına sokacağız” demektedir (Herald, 1991, s:28).

1978 – 1979'da Lanvin, giysilerinde Asya ülkelerinin kendine has folklor ve kültüründen esinlenir. 1979 yılı modası, eskiyi arayışlarla doludur. Vatkalı manto ve tayyörüyle, tüylü, başa oturtma şapkasıyla 1950'lerin çekici kadının yeniden doğmaktadır. Mantolar, yukarıdan aşağıya doğru daralır. Dar eteklerde önde yırtmaçlar görülmekte, kollara Dolman (kukla) ve Batwing (yarasa) biçimi verilmektedir. Japone ve pili içine takılmış kollar yeğlenmektedir. Gündüz giysilerinde gabardinler, flaneler ve krepler, gece ise saten, tafta türü kumaşlar

kullanılmaktadır. Puantiye kumaşlar da her zaman olduğu gibi bu yıl da beğenilmektedir (Komşuoğlu, 1986, s:33).

2.1.3.7. 1980–1990 Moda Akımları

1980 yılı, petrolün sebep olduğu ekonomik bunalımların yılıdır. Bu yıl modacılar 1960'lardan esinlenirler. Dar beden ince bel, bol etekler, şort ve bermudalar ve drapeli mayolarla ilkbahar, yaz modasının çizgileri belirlenmektedir. Moda dünyasındaki yeni adlar Thierry Mugler, Montana, Jean Claude gibi modacılar mini eteği geri getirmeye çalışmaktadır. Asimetrik kesimlerden oluşan modeller ilgi çekmektedir. Genç kızlar, sindirella ve bale tipi, yine genç kız ve erkeler, mokasen ve basket tipi ayakkabılar giymektedirler (Komşuoğlu, 1986, s:37).

80'lerin ilk yıllarında İngiltere'de iyi tasarımların ve ürünlerin uygun fiyatla satıldığı küçük mağazalar görülmeye başlandı. Kadınlar öncelikle kendi kadınsı ortamları içinde yeni kariyerlerine başlamak ve kendilerini kanıtlamak için artan bir gayretle çalışıyorlardı. Kadınların giysilerinin bakımına ve onların düzenlenmesine artık çok az vakitleri olmasına rağmen, kullanılan kumaş türleri ve giysi tasarımlarından da anlaşılacağı gibi moda; rekabete dayanan bu yaşam tarzından etkilendi (Wilcox, 1958, s:28).

Stiller gelip gitse de 80'lerin başlarında kadınların iş giysileri, erkeklerin kendi ortamlarında onlarla karşılaşma dürtüsünden kaynaklanan bir içgüdü ile bilinçli şekilde erkeksi kesime doğru gidildiğinin göstergesiydi. Bu giysiler basit anlamada monoton ve unisex çizgiler taşıyordu (Nunn, 1990, s:156).

İdareci kadınları için eğik kravatlar, muhtemelen kadın gücünün tehdit edilemez iddiası olarak, bayağı popüler oldu. Buna karşılık, sık sık çalışan kadına uygulanan kravatlar, hem kamu hem de özel sektörde anlamını kaybetti ve kadınların değişik türdeki bürokratik ve hiyerarşik yapıdaki rutinleşmiş özümsemesini yansıtmaya başladı. Bu zamanda ortaya çıkan süpermodel veya tasarımcı etiketi olan

catwalk stili kısa sürede bütün sosyal ve coğrafik alanlara ulaştı (<http://www.insankaynaklari.com/CN/ContentBody004.asp?BodyID=2125>)

1981 yılında Yohji Yamamoto, Issey Miyake ve Rei Kawakuba ön plana çıkan Japon modacılar. 1982’ de Cinzia Ruggeri kristal elbise tasarımı lanse etti. 1983’ te Prada’nın naylon, marka monogramlı çantalar statü sembolü oldu. 1984’te Dona Karan Amerika’nın tercih ettiği en ünlü stilist oldu. 1985 yılında Benetton’un Toscani tarafından yaratılan slogan dünyaya yayılmaya başlandı (Dereboy, 2004, s:176).

1986’dan itibaren etek boyları kısalmaya başladı. 1987’den sonra spor yapmak için kullanılan eşofmanlar, sokakta, evde, her yerde kullanılır hale gelmiştir. Çok rahat olan bu giysiyi insanlar, erkek kadın ayırt etmeksizin bilhassa seyahatte tercih etmişlerdir (Yüceer, 1992, s:145).

1987’de Christian Lacroix’in ortaya çıkışı Paris haute couture’ün de elektro şok etkisi yarattı.

Tiyatro ve opera tarihini iyi bilen Lacroix, bazı gösterilerin kostümcülüğünü de yaptı. 1989 yılında Nimes’de yapılan Carmen gibi gösterilerde kendi tasarımlarını kullanma olanağı buldu. 1977’de bir defile için Paris’e gelen vatandaşı Junko Shimada 1989’da bir butik açtı (Baudot, 2001, s:304–310).

2.1.3.8. 1990–2007 Moda Akımları

90’lı yıllarla beraber bir moda çemberi tamamlanmış oldu. Teknoloji tutkunu birçok tasarımcı gündelik zevklerin yerini işlevselliğin aldığı yeni modeller yaratıyordu. 70’li 80’li yıllarda çılgınlığın eşinde koşan, modanın 90’lı yıllarda daha az moda olacağı tahmin edilebilirdi.

Yeterince abiye olmama endişesi, yerini fazla abiye olma endişesine bıraktı. Eliminasyonlar, basitleştirme ve sadeleştirmelerden sonra doksanlı yılların modasında yeni bir savaş çılgılığı duyuldu “minimalizm” (Onur, 2004, s:318).

90’lı yıllara, sade ve vücudu kavrayan formlar damgasını vurmuştur. Mümkün olduğunca süsten uzak, iyi kalıp, yetenekli kumaş ve koyu renkli giyimin uzak, endişeli ve sıkıntılı görünümleri seçildi (<http://arsiv.hurriyetim.com.tr/tatilpazar/turk/99/07/10/eklhab/07ekl.htm>)

1991–1992 yıllarında strech pantolonlar ve taytlar eşofmanlar gibi hızla moda olmuş, vücudun tüm hatlarını ortaya çıkararak bu pantolon ve şort tipleri de gençlerce çok tutulmuş hatta orta yaşlılarca da benimsenmiştir. Zaman zaman fantezi bir giysi gibi kullanılan bu strech pantolonların üstüne, vücudu, göğsü iyice saran kısa büstiyerleri kısa ceketler giyilmektedir. Elbiselerde ve ceketlerde abartılı vatkalar atılmış, daha sade vücudu saran giysiler giyilmeye başlanmıştır (Yüceer, 1992, s:146).

1992–1993 modası son derece rahat, basit ve takip edilmesi son derece kolaydır. Giysiler çok modern, fakat bununla beraber klasikten esinlenmiş bir stilde hüküm sürüyordu (Bozkurt, 1992/2, s:245). Elbiseler, etekler ve şortlar daha da küsaldı. Spor giyim ise son derece rahat, rastgele, maceracı bir kombinasyon çizmiştir. Erkek modasında ise, altı düğmeli blazerler yine çok gözde ve kullanılan kumaşlar parlaktı (Bulgun, 1992/3, s:222–225).

1994 yılında mini etek modası doruk noktasına ulaştı. Öyle ki ceketlerin altında kaybolan kombinezon elbiseler, kısacası ceketlerin altından çıkan erkek gömleklere çok popüler olmuştur. 1995–1996 yıllarında vücuda oturan kısa ceketler ya çok mini ya çok uzun eteklerle ve pantolonlarla kombine edilmiştir.

1997 yılında silüetler rahat olmuştur. Diz ortasında veya diz altında biten etek boyları giyilmemezken süper mini boylar çok popüler olmuştur (Zengingönül, Tarihsiz, s:67). 1997’de kullanışlılık, sportiflik ve klasik takımlar yeni ve gelecek

hissettiriyor ve düz desenler, ruganlar, streç kumaşlarla hazırlanan sivri burunlu ve topuklu piton çizmeler sezonun ilkleri arasında yer alıyor (<http://www.milliyet.com.tr/2000/10/18/yasam/yas02.html>).

2002 yılında, kadınsı hatlar taşıyan erkek kostümleri, transparan emprime gömlekler, vücut hatları ortaya çıkan trikolar, uzun kıvrık saçlar, büyük gözlükler erkek modasının öne çıkan trendleri (<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=7384>). Klasik gömlek, polo tişört ve pantolonlardan da ödün verilmeden özellikle gençlerin çok fazla rağbet göstereceği yepyeni bir koleksiyonun yaratıldığı dikkat çekti. Uzun etekler ve bol paça pantolonlar en önemli öğelerdi. Pantolon etekler, V yaka süveterler ve tozluklar koleksiyondaki geçmişe dönüşü simgeliyordu. Kış koleksiyonunda, geniş şapka, tozluk, şal ve kep gibi aksesuarlara da geniş yer verildiği görüldü (<http://ist.milliyet.com.tr/content/kadin/kad012/kadin27.html>).

2003 yılının moda trendleri, geçtiğimiz yıllara oranla biraz daha saf ve yalın gözükse de, aslında her kreasyonun oluşumu ve hikayesi; heyecanı ve adrenalini en doruk noktada tutuyor. Trendler ne olursa olsun modayı uzaktan veya yakından takip edenler için 2003'e en rahat dönem denilebilir. 2003 yılı modasına; grafik stil, saf ve düz çizgiler, canlı renkler, büyük ve optik motifler ön planda olmakla beraber, barok ile yüksek teknolojinin birleşmesi denilebilir. Ayrıca spor logoları kullanılarak aktif modeller de yine 2003 çizgileri arasında yerini almıştır. Karamel renklerin, gri tonları ile birleştirilmiş, ama kıyafetlerin iç astarları canlı renk tonları ile hareketlendirilmiş ve böylece sürpriz teması ortaya çıkmıştır. 2003 trendlerinde, daha doğal ve otantik işlemler veya kumaşlar ön plandadır ve kadife kumaşlar da en gözde materyallerden sayılmıştır (<http://www.kolej.org/dergi/sayi74/moda.shtml>).

2004 yılına damgasını vuran ekose ve tüvit takımların gözdesi haline gelmişti. Özellikle çalışan kadınların tercihi olan bu takımlar, hem şık hem de sevimlilikleriyle göz dolduruyordu. Pantolondan eteğe, ceketten kabana, hatta şapka ve şallara kadar geniş bir ürün yelpazesıyla karşımıza ekose çıkmaktadır. Ekose ve tüvit takımları daha şık hale getirmek için ceket içlerini, mor, turuncu, sarı, kırmızı beyaz ve siyah renklerinin hakim olduğu bisiklet yaka tişörtler, polo yaka gömlekler

ve buruşuk bluzlar ile tamamlanmıştır. Bluzlarda ayrıca, renkli baskılar ve dantel işlemler de sıklıkla kullanılmıştır. Kısa kol boylarına sahip nostaljik Chanel ceketler, dar ve düz kesimli elbiseler, boyları diz kapağından uzun etekler ve vücudu sımsıkı saran bilek hizasında pantolonlar, hareketli etekler, yakalara takılan rengarenk taşlı broşlar 2004 yılının gözdeleliydi. (<http://ya2004.yeniasir.com.tr/10/14/index.php3?kat=ege&sayfa=alisveris3&bolum=guide>).

2005'te moda 'masum ve romantik' olarak tanımlanabilir. En seksi kreasyonların yaratıcıları bile bu tarza dönmüştür. Genel olarak neo-romantizm akımı ve çok renkli giysiler ön plana çıkmış ve kadınsı çizgideki modellerin çokluğu dikkati çekmektedir. New York, birkaç yıl önce başlattığı defileler zincirindeki öncülük yapma konumunu bu yıl da korumuştur. Klasizm, sportif görüntü veren detaylarla modernleştirilmiştir ve 1940'lı ve 1970'li yılların esintileri podyuma yansımıştır. Yaz koleksiyonlarında dikkatleri çeken bir diğer trend ise 'masum ve güzel kadın' imajının tema olarak kullanılmasıdır. John Galliano ve Dolce&Gabbana gibi tasarımcıların bile, seksi kadın çizgisinden uzaklaşarak bu doğrultuda koleksiyonlar hazırladıkları görülmüştür (<http://www.designer.com/moda/haberler-62.html>).

2006 yılında, etnik akımı son koleksiyonlarında şiddeti eskisi kadar olmasa da feminen ve yumuşak bir görüntüyle yeniden karşımıza çıkmıştır. Nakış işlemeli bluzlar, payet ve boncuklarla süslenmiş minik üstler ve etekler trendi en güzel yansıtan detaylar arasındadır. Aksesuarlarda da yine özellikle el yapımı işlemler ve payet süslemeleri dikkat çekmektedir. İpek, saten, yumuşak dokulu cotton, şifon gibi hafif kumaşlar ve bunlardan hazırlanmış diz boyu etekler, minik büzgü ve drapeli üstler, V yakalı bluzlar bu trendin dikkat çeken parçalarını oluşturuyordu. Hiçbirşey çok sert yada kontrast değildi. Açık pastel tonlar yerine hafif kirli tonlar özellikle kirli pembe ve beyaz kombinasyonu ön plandaydı. Kısa blazer ve ceketler bu yıl için mutlaka edinilmesi gereken parçalardandı. Canlı ve parlak renkler, özellikle kuvvetli yeşil ve pembe, asimetrik detaylar ile dikkat çekici düğmeler trendin detayları arasındadır. Ayrıca bu yılın pantolon boyları da oldukça kısa, bermuda ve dizin altında

biten pantolonlar kısa ve renkli ceketlerle birlikte kullanılıyordu (<http://www.modaturkiye.com/fashion/newsread.php?id=367>).

2007 yılında, satenler, ipekler, cıvıl cıvıl renkler, salaşlık ve asilik hakim (<http://blog.milliyet.com.tr/Blog.aspx?BlogNo=5900>). İnci yine 2007 yılında çok moda, yüzyıllardır masumiyetin ve zarafetin simgesi olan inci, bu yıl da kadınların en şık aksesuarı olacak. her vakit gözde olan beyaz inci, tahtını siyah inciye bırakacak (http://www.moda2007.info/Moda_2007_inci_yine_cok_moda.html).

2007 modasında kadın, çelişkili birkaç rolü birden üstleniyor. Hem etkin, güvenli ve güçlü, hem de savunmasız ve yapay zırla 'korunan' bir kadın çıkıyor karşımıza. Aslında 2007 koleksiyonu, geride kalmış on yıllık dönemlerin hepsinden esinlenmiş. Tasarımlar daha karmaşık, süslemeler daha girift; renkler daha parlak, aksesuarlar karmakarışık. Asıl çelişki ise saç ve makyajda. Giysiler biraz sahte ve yapayken, saç ve makyaj kadının doğal kusursuzluğunu güçlendiriyor. Çarpıcı, gösterişli metalik bir makyaj, son derece açık ve dengeli bir fondöten, yumuşak bronz bir parlaklık ve saçta ışıltı veren spreya da jöleler. Ama giyim tersine makyaj, her zaman 'var ile yok arasında', tamamen doğallığı ortaya çıkaran tonlar ve çarpıcı bir sadelik (<http://www.ntvmsnbc.com/news/406587.asp>).

2.1.4. İnternet

İnternet, dünya üzerinde milyonlarca kişinin sürekli iletişim içinde olduğu bir bilgisayar sistemi olarak tanımlanmaktadır. Birçok bilgisayar sistemini TCP/IP adı verilen bir protokol ile birbirine bağlayan dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır. Uluslar arası ağların en önemlisidir ve tüm dünyaya yayılmış her çeşit beş milyon kadar bilgisayardan oluşan bir büyük ağıdır. Dünyanın en büyük posta ağıdır ve kullanıcılarına genellikle bedelsiz ve çok geniş bir yelpazede bilgi ve referans kaynağı sunmaktadır (Varol, 1998, s:10).

İnternet, binlerce bilgisayar ağı, milyonlarca kullanıcının bilgisayar kaynaklarını ve bilgi paylaşımını sağlar. Kelime anlamı olarak da uluslar arası

çalışma ağı anlamına gelir. İnternet sayesinde kullanıcılar, bilgisayarda bir dosya formatında depolanabilen herhangi bir veriyi paylaşabilirler. İnternete bağlı tüm ağların ve bilgisayarların birbirleriyle haberleşirken aynı dili konuşabilmesi veya çevirmen kullanması gerekir. Bu dil farklı ağlarda bulunan farklı tipteki makinelerin iletişimini ve bilgiyi paylaşabilmesini sağlayan programdır.

İnternet, birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlı olduğu, dünya çapında yaygın olan ve sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır. İnternet, insanların her geçen gün gittikçe artan "üretilen bilgiyi saklama/paylaşma ve ona kolayca ulaşma" istekleri sonrasında ortaya çıkmış bir teknolojidir. Bu teknoloji yardımıyla pek çok alandaki bilgilere insanlar kolay, ucuz, hızlı ve güvenli bir şekilde erişebilmektedir. İnternet'i bu haliyle bir bilgi denizine, ya da büyükçe bir kütüphaneye benzetebiliriz. İnternet'e, bakış açımıza bağlı olarak farklı tanımlamalar da getirebiliriz: İnternet,

- 1997 sonu itibarıyla 100.000.000'u aşkın insanın kendi arasında etkileştiği, bilgi değiş-tokuşu yapabildiği ve kendi yazısız kuralları olan büyük bir topluluktur. Bu, internetin sosyal yönüdür.
- Pek çok yararlı bilginin bir tuşa basmak kadar yakın olduğu dev bir kütüphanedir.
- 1997 sonu itibarıyla, 20.000.000'u aşkın bilgisayarın bağlı olduğu çok büyük bir bilgisayar ve iletişim ağıdır.
- Kişilerin değişik konularda fikirlerini serbestçe söyleyebilecekleri ortamlar barındıran bir demokrasi platformudur.
- Evden alış-veriş, bankacılık hizmetleri, radyo-televizyon yayınları, günlük gazete servisleri gibi uygulamalar ile aslında internet aynı zamanda bir hayat kolaylaştırıcıdır (<http://www.po.metu.edu.tr/links/inf/css25/bolum1.html#1>).

İnternet, tüm dünyayı kapsayan, 110 ülkeye dağılmış ve 2.000.000 dan fazla bilgisayarı (host) birbirine bağlayan yaklaşık 5000 bilgisayar ağının toplamıdır. 1994 yılı başında yaklaşık 12 milyon İnternet kullanıcısı bulunmaktadır. İnternet genel bilgiye erişimi destekler ve elektronik posta (elektronik mail), konferans, bildirimler gibi konularda iletişim hizmetleri sağlar.

Bütün bilgi ve servisler, İnternet'i oluşturan çeşitli ağlara dağıtılmıştır ve geçerli bir İnternet adresi ve fiziksel bağlantısı olan herhangi bir yerden ulaşılabilir durumdadırlar. Kuruluşlar İnternet'e iki ana nedenden dolayı bağlanmaktadır. Birincisi, İnternet yararlı bilgilere dünya çapında bir bağlanabilirlik ve erişim sağlar. İkincisi, İnternet'e bağlanmak, kuruluşlara özel bir geniş bölge ağı kurmaktan daha ucuza mal olmaktadır (<http://www.belgeler.org/arsiv/archive-hii-whatis.html>).

2.1.5. İnternet Ve Eğitim

Eğitim; genel olarak insanlara istedik yeni davranışların kazandırılması olarak tanımlanır. Burada asıl amaç topluma fayda sağlayacak bireylerin yetiştirilmesidir. Eğitim, gelişimin temel unsurudur ve insanlığın doğuşundan beri hep olagelmıştır. Eğitimin bir bilim olarak kabul edilişi ise çok yenidir.

Eğitim belli bir dönemden sonra yeterli görülebilecek bir olgu değildir artık. Başarının ancak eğitimle elde edilebileceğine inanılmaktadır. Eğitim hayatın her ünitesinde hızla gelişmesinin önemli sebeplerinden birisi de insanlar arası iletişim ve etkileşimin artmış olmasıdır. Teknolojinin sağladığı geniş imkânlarla dünya birbirini görebilmektedir ve iletişime geçebilmektedir. Bu durum, karşılıklı etkileşimle bireylerin kendilerini geliştirmesine neden olmaktadır.

İnternette eğitim diğer bir deyişle web tabanlı eğitim anlayışı da eğitim temelinde iletişimin olduğu düşüncesi ile geliştirilen bir olgudur. İnternette eğitim; Öğrenci ve öğretim elemanlarının farklı mekânlarda olduğu, ders malzemesi aktarımı ve etkileşimin çeşitli unsurlardan yararlanılarak gerçekleştirildiği bir eğitim biçimidir (<http://www.egze.com/internet/>).

İnternet tabanlı eğitimin en önemli özelliği, eğitim sürecinde yapılacak araştırma ve literatür taramalarındaki kolaylık oluşturmaktaydı. Yeryüzündeki çok çeşitli kaynaklardan depolanmış sınırsız bilgiye, kısa sürede ve kısıtlamasız ulaşabilmek, eğitimde ve öğrenciler için eşi bulunmaz bir olanak yaratmaktaydı. Ağın yarattığı tüm bu fırsatlar, iletişim ve eğitimbilimciler tarafından eğitimin

yaygınlaşması ve kolaylaşması olarak nitelendirilmekteydi. Fakat, interneti yalnızca bu açıdan kullanmak, eğitim sürecinde karşılaşılan güçlükleri kısmen engelleyebiliyordu. Madalyonun öteki yüzünü ise, ekonomik sıkıntılar ve zaman sorunu nedeniyle eğitimlerini tamamlayamayan ya da hiç fırsat bulamayan bireylerden meydana gelen çok büyük bir kitle oluşturmaktaydı (http://www.bilgisite.com/etic_egitim4.htm).

Eğitime olan talebin artışıyla birlikte yeni bir seçenek olarak kabul gören Web Tabanlı Öğretimin dünya çapında yaygınlaşmasının bir nedeni; eğitim kurumu ve öğrenen açısından daha düşük maliyet potansiyeline sahip olmasıdır. Web tabanlı öğretim sistemleri kitlesel eğitime uygun tasarlandığında, geleneksel öğretime göre maliyette etkinliği yüksek uygulamalar ortaya koyabilmektedir. Ekonomik anlamda kazandığı bu üstünlük; kullanılan teknoloji, erişilen öğrenci sayısı, öğretim materyallerinin tasarımı, etkileşim, maliyet unsurlarının ölçümü ve yapısı gibi pek çok faktöre bağlı olarak değişmektedir. Bu nedenle her iki sistemi ekonomik yönden karşılaştırırken, bu faktörlerin birlikte göz önüne alınması gerekmektedir (http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=175).

Geleneksel öğretimde olduğu gibi eğitimin koşulu olarak geniş fiziksel tesisler gerektirmemektedir. Başlangıç maliyeti yönüyle her yeni yatırım projesinde olduğu gibi web tabanlı öğretim için de belirli bir kaynağa, finansmana gereksinim vardır. Ekonomik sistem içindeki bir dengesizlik, sistemin işleyişine de yansıtacağından web tabanlı öğretimin belirleyici amaçlarından birisi olan, “olabildiğince çok sayıda öğrenciye az maliyette eğitim hizmetini götürmek” amacının, mali sistem ile bütünleştirilmesi gerekmektedir.

Web tabanlı öğretim zaman ve mekan kısıtlamasından ortadan kaldırmaktadır. Dünyanın her yerinden, evden, işten veya internete bağlanabileceğiniz bir yerden istediğiniz bir programa katılma imkanı sağlamaktadır. Bulunduğu yer okula uzak olanlara, eğitime ihtiyaç duyanlara veya işi gereği eğitim almak zorunda olup iş yoğunluğu nedeniyle geleneksel öğretim programına katılamayanlara, ileri yaşta eğitime karar verip sınıf ortamında eğitim görmek istemeyenlere, sağlık veya ailevi

sorunlar nedeniyle buldukları yeri terk edemeyenlere eğitim imkanı sağlar (Koçoğlu ve Sezgin, 2000, s:48).

Eğitimin just-in-time yani uygun zamanda veya kişinin kendini öğrenmeye hazır hissettiği zamanda sunuluyor olması, öğrenme şekline uygun metotların kullanılması ve en önemlisi kendi öğrenme hızıyla eğitim alabilmesi, öğrenmeyi kolaylaştırmakta ve verimliliği artırmaktadır (<http://Berkeleycollege.edu/Academics/Distance/Learning/DistanceBenefits.htm>).

2.2. İlgili Araştırmalar

PEKGÖZ İsmail (2006) “Veri Yapıları Dersinin İnternet Üzerinden Uzaktan Eğitimi” konulu yüksek lisans araştırmasında amaç, Veri Yapıları dersinin işlenişini her yönüyle ve verimli olacak şekilde internet ortamında uygulamak, temel veri yapıları konularını ve ilgili algoritmaları tanıtmak ve ayrıca öğrencilere problemlere uygun veri yapılarını belirlemeye ve farklı algoritmaların etkinliğini karşılaştırabilmeleri imkanı sağlamak olarak belirlenmiştir.

Veri Yapıları dersi konularının ve algoritmalarının anlatıldığı bir web sitesi hazırlanmıştır. Daha sonra, web sitesinin tasarımı konusunda Meslek Yüksekokulu Bilgisayar Programcılığı bölümü öğrencilerine bir anket uygulanmış ve veriler toplanmıştır.

Araştırma sonucunda, eğitim ve öğretimde bilişim teknolojilerinin ve uzaktan eğitim sistemlerinin yaygınlaşması gerektiği, web tabanlı eğitim materyalin içeriğini zenginleştirerek görsel olarak öğrenme stiline sahip kullanıcılar için avantaj sağlayacağı kanısına varılmıştır.

KARADENİZ şirin (2001), “ İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim için Bir Değerlendirme Modeli” konulu araştırmada temel amaç, internet tabanlı eğitimde öğrenci başarısının değerlendirilmesine yönelik geliştirilen ITUDEM modeli ile,

öğrencilerin kendi öğrenme hızlarına paralel olarak kendi kendilerini değerlendirerek eksiklerini görmelerini sağlamaktır.

Tezde geliştirilen model, internet tabanlı ölçme değerlendirme etkinliğini ve eğitimin kalitesini artırmaya yönelik olarak 2000-2001 öğretim yılı bahar döneminde Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümünün Mikroişlemciler dersinde ölçme ve değerlendirme araçlarından biri olarak denenmiştir. Modelde quiz-1 ve quiz-2 olarak adlandırılan iki sınav uygulanmıştır ve uygulama sonucunda veriler toplanmıştır.

Araştırmada, öğrencilerin kendi öğrenme hızlarında ve istedikleri zaman öğrenebilmeleri, eksiklerini görebilmeleri için tasarlanan modelin amacına ulaştığı, Javascript dilinin bu tür uygulamalar için etkin ve hızlı bir dil olduğu sonucuna varılmıştır.

TÜZÜN Hakan (1999), “Yüksek Öğretim Kurumlarında Ders İçeriğinin Web Tabanlı Olarak Aktarılması” konulu yüksek lisans tezinde web tabanlı eğitim teorisi incelenmiş ve örnek bir web tabanlı ders tasarlanmış, geliştirilmiş ve tamamlanmıştır.

Araştırmada, internetin eğitim ve öğretim için uygun bir araç oldu gerçeğinin algılanması ve web tabanlı öğretim gibi iyi tasarlanmış kaynakların oluşturulmasını desteklemek amaçlanmıştır.

Araştırmada, web tabanlı eğitim yöntemi kullanılmaya devam ederken genel tasarım, öğretimsel metotlar ve faaliyetler için sistematik bir yaklaşım gerektiği sonucuna varılmış ve tezde ortaya konan teori ve uygulamayla öğretmenler, araştırmacılar ve geliştiriciler için bu alandaki kavramlar tanıtılmaya çalışılmıştır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin analizinin nasıl yapıldığı açıklanmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma da betimsel yöntem kullanılmıştır. Araştırma verileri düzey belirleme testi ve anket ile elde edilen verilere dayanmaktadır.

Araştırma, kontrol grupsuz son test uygulanan deneysel bir araştırmadır.

3.2. Evren Ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, Türkiye'deki çeşitli üniversitelerde Moda Tarihi dersi alan öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü 2006 – 2007 Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı Moda Tarihi dersi alan (MOT 210P-Moda Tarihi) üçüncü sınıf öğrencileri oluşturmaktadır.

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın birinci veri toplama aracı düzey belirleme testidir. Moda Tarihi dersi “1940 – 1950 Yılları Arasında Moda Akımları ve Trendleri” ünitesinin konularını ve amaçlarını içeren belirtke tablosu hazırlanmıştır (Bkz. Ek – 1). Bu

konular› ve amaçları kapsayan davranışlarla ilgili sorulardan oluşan düzey belirleme testi hazırlanmıştır.

Daha önceki yıllarda bu dersi okuyan 20 öğrenciye testlerin deneme uygulaması yapılarak analize gidilmiştir. Test geçerliliği .73 olarak hesaplanmıştır. Sorular›n güçlük derecesi ise .50 dolaylarında tutulmuştur.

Test örneklem kapsamına alınan Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü 2006 - 2007 Öğretim Yılı Bahar Yarıyılı üçüncü sınıf öğrencilerine, ders konuları öğretildikten sonra uygulanmış ve değerlendirilmiştir.

Araştırmanın diğer veri toplama arac› ise ankettir. Araştırmanın amacı çerçevesinde hazırlanan anket, önce gerekli düzeltmeler yapılmış ve son şekli verilmiştir.

Ankette örneklem kapsamına alınan Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü (MOT 210P-Moda Tarihi) üçüncü sınıf öğrencilerine web tabanlı öğretim sitesi ile ilgili düşüncelerine ait 20 soru yöneltilmiştir. Belirlenen alt amaçlara kaynak oluşturacak şekilde geliştirilen anket, web sitesinin oluşumu, başarısı ve kalitesi ile ilgilidir.

Araştırmada, deneysel işlemleri gerçekleştirmek üzere araştırmacı tarafından Moda Tarihi ders ünitelerinden olan “ 1940–1950 Y›llar› Aras›nda Moda Ak›mlar› ve Trendleri” konusunu kapsayan bir öğretim sitesi tasarlanmıştır. Önce dersin hedefleri ve içeriği öğretim programına uygun olarak belirlenmiştir. Belirlenen içeriği bir internet sayfası haline getirebilmek için öncelikle gerekli materyaller hazırlanmıştır. Hazırlanan materyaller (metin, resim, animasyon) web sayfası tasarımcısının desteği alınarak internet sayfası haline getirilmiştir.

Öğrencilerin kullandığı web sitesinde görülen tüm tasarımlar (ara yüzler, etkileşimler) Macromedia Dreamweaver MX 2004 programı kullanılarak hazırlanmıştır. Sitenin, kaynak bulmadaki kolaylığı ve internette tarayıcılarda

problem çökmemesi nedeniyle Macromedia Dreamweaver programında hazırlaması tercih edilmiştir.

Hazırlanan web sitesinin yapım aşamasında, ERTÜRK, S. (1979), ÇAKIR, Hüseyin, (2002), EĞİTMEN, Mehmet, (1997), KARAGÜLLE, İhsan, (1999), PARKER, Roger, (1999), BATES, A.W. (1995) kaynaklarından da faydalanılmıştır.

Hazırlanan web tabanlı öğretim, Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarım Bölümü (MOT 210P-Moda Tarihi) üçüncü sınıf öğrencilerinin kullanması sağlanmıştır.

Uygulama öncesinde katılan öğrencilerin hepsine, önce geleneksel öğretim uygulaması ile ders anlatılmıştır. Bu yöntemde eğitici merkezli klasik eğitim uygulanmıştır. Konular araştırmacı tarafından bizzat anlatılmıştır. Öğrencilere anlamadıkları noktaları anında sorma imkânı verilmiştir. Her konunun pekiştirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Ders sonunda öğrencilere, anlatılan konuları içeren bir düzey belirleme testi uygulanmıştır.

Aradan yaklaşık 2 ay geçtikten sonra, öğrencilere araştırmacı tarafından internet sitesinin adresi (www.modatarihi.tr.cx) ve site kullanımı hakkında bilgi verilmiştir. Öğrencilerin bir hafta süre içinde, web tabanlı öğretimi uygulamaları istenmiştir. Ek-6'da web tabanlı öğretim sitesinden alınmış örnek sayfa resimleri görülmektedir. Uygulama sonrasında öğrencilere konu ile ilgili düzey belirleme testi uygulanmıştır.

Öğrencilere yapılan uygulama, sınav dönemlerine çok yakın olduğu ve kısa bir zaman içerisinde yapıldığı için forum, elektronik posta ve benzeri iletişim yolları kullanılmamıştır. Bunun bir başka sebebi ise, öğrencilere internet teknolojisi ile ilgili bir eğitimin verilmemiş olmasıdır.

3.4. Verilerin Analizi

Veri toplama arac› olan testte yer alan sorular›n çözümlenmesi için, grubun düzey belirleme testi ortalamaları arasındaki farkın anlamlılığını tespit etmek amacıyla t-testi kullanılmış, frekans, yüzde ve standart sapma hesaplanmıştır.

Diğer bir veri toplama arac› olan ankette yer alan sorular›n çözümlenmesinde, beş seçenekli likert tipi ölçek kullanılmıştır. Ankette sorulara ilişkin kesinlikle kat›yorum cevab›na 5, kat›yorum 4, kısmen kat›yorum 3, kat›lm›yorum 2 ve kesinlikle kat›lm›yorum cevab›na 1 puan verilerek değerlendirilmiştir. Değer aralıkları aşağıdaki gibidir;

4.21 – 5.00: Kesinlikle kat›yorum

3.41 – 4.20: Kat›yorum

2.61 – 3.40: Kısmen kat›yorum

1.81 – 2.60: Kat›lm›yorum

1 – 1.80 : Kesinlikle kat›lm›yorum

Anket sorular›na verilen cevaplar tablolara aktarılmış ve aritmetik ortalamaları hesaplanmıştır. Aritmetik ortalamalara göre, 2.61 ve yukarısı olumlu ya da yeterli kabul edilmiştir.

Bu verilere göre tabloların yorumu yapılmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde “ Moda Tarihi dersinin internet üzerinden işlenmesi ve bu web tabanlı eğitim sitesinin öğrencilerin akademik başarısına etkisi” ni araştırmak üzere yapılan çalışmadan elde edilen verilerin istatistiksel analiz sonuçları ve sonuçların yorumları sunulmuştur.

4.1. Moda Tarihi Dersinde Geleneksel Öğretimle Elde Edilen Başarı Düzeyi Yeterli midir?

Moda Tarihi dersinde geleneksel öğretimle elde edilen başarı düzeyinin yeterli olup olmadığını belirlemek için yapılan düzey belirleme testi sonucu Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1

Moda Tarihi Dersinde Geleneksel Öğretim ile Elde Edilen Başarı Düzeyine İlişkin Değerler

GRUP	N	Aritmetik Ortalama	(S)
Geleneksel Öğretim.Uygulaması	100	58,66	3,62

Bir dersin başarı düzeyinin yeterli olması için puan ortalamalarının 70 ve üzeri olması gerekmektedir.

Tablo 1’deki verilere göre, geleneksel öğretimle elde edilen puan ortalamasının 58,66 olduğu görülmektedir. Buna göre, Moda Tarihi dersinde geleneksel öğretimle elde edilen başarı düzeyinin yeterli olmadığı anlaşılmaktadır.

4.2. Moda Tarihi Dersinde Web Tabanlı Öğretimle Elde Edilen Başarı Düzeyi Yeterli midir?

Moda Tarihi dersinde web tabanlı öğretimle elde edilen başarı düzeyinin yeterli olup olmadığını belirlemek için yapılan düzey belirleme testi sonucu Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2

Moda Tarihi Dersinde Web Tabanlı Öğretim ile Elde Edilen Başarı Düzeyine İlişkin Değerler

GRUP	N	Aritmetik Ortalama	(S)
Web Tabanlı Öğretim Uygulaması	100	63,41	3,16

Bir dersin başarı düzeyinin yeterli olması için puan ortalamalarının 70 ve üzeri olması gerekmektedir.

Tablo 2’deki verilere göre, web tabanlı öğretimle elde edilen puan ortalamasının 63,41 olduğu görülmektedir. Buna göre, Moda Tarihi dersinde web tabanlı öğretimle elde edilen başarı düzeyinin yeterli olmadığı anlaşılmaktadır.

4.3. Moda Tarihi Dersinde Geleneksel Öğretim Başarı Ortalaması İle Web Tabanlı Öğretim Başarı Ortalaması Arasında Anlamlı Bir Fark Var mıdır?

Geleneksel öğretim ve web tabanlı öğretimde uygulanan düzey belirleme testi puan ortalamaları arasında fark olup olmadığını belirlemek amacıyla yapılan t-testi sonucu Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 3

Geleneksel Öğretim Ve Web Tabanlı Öğretim Uygulamaları Düzey Belirleme Testi Ortalamalarına İlişkin t Testi Sonucu

GRUP	N	Aritmetik Ortalama $\bar{X}$	(S)	t
Geleneksel Öğretim Uygulaması	100	58,66	3,62	15,03
Web Tabanlı Öğretim Uygulaması	100	63,41	3,16	

($\alpha:0,05$).

Tablo 3 de görüldüğü gibi geleneksel öğretim için aritmetik ortalama 58,66 ($\bar{X} = 58,66$) standart sapma 3,62 iken ($S = 3,62$), web tabanlı öğretim için de aritmetik ortalama 63,41 ($\bar{X} = 63,41$) ve standart sapma 3,16 ($S = 3,16$) hesaplanmıştır. t puanının ise 15,03 olduğu görülmektedir.

İki ortalama arasındaki fark 4,75 tir. Bu farkın şanstan mı yoksa öğretimin etkililiğinden mi geldiği t-testi ile test edilmiştir. Hesaplanan t değeri (15,03), t tablosunda (Bkz. Ek- 4) bulunan t değerinden büyük çıktığı için 0,05 düzeyinde ve 0,01 düzeyinde fark anlamlıdır.

4.4. Öğrenciler Web Tabanlı Öğretimi Ne Derece Yeterli Buluyorlar?

Geleneksel öğretim ve web tabanlı öğretim uygulamalarından sonra yapılan düzey belirleme testi ile öğrencilerin, her iki uygulama ile verimli bir eğitim alıp almadıkları yapılan istatistiksel analizler sonucu belirlenmeye çalışılmıştır.

Web tabanlı öğretim uygulamasından sonra, öğrencilerin web tabanlı öğretime nasıl baktıkları, web sitesinde neyi sevip sevmedikleri, kullanımının ve ulaşımının kolay olup olmadığı gibi verileri incelemek amacıyla anket uygulanmıştır.

4.4.1. Web Tabanlı Öğretimin Kullanım Durumunu Yeterli Buluyorlar mı?

Web tabanlı öğretim uygulaması sonucunda yapılan anket sonuçlarından elde edilen verilere göre web tabanlı öğretimin kullanım yeterliliği ile ilgili veriler Tablo 4'de verilmiştir.

Tablo 4

Web Tabanlı Öğretim Uygulamasının Kullanım Yeterliliğine İlişkin Değerler

KAYNAKLAR	ÖLÇEKLER					Aritmetik Ortalama
	Kesinlikle Kat>yorum 5	Kat>yorum 4	K>smen Kat>yorum 3	Kat>lm>yorum 2	Kesinlikle Kat>lm>yorum 1	
Web tabanlı öğretimi kullanmak kolaydır.	31	22	40	6	1	3,76*
Web tabanlı öğretimi kullanmak karışıktır		12	22	34	32	2,14
Web tabanlı öğretimi kullanmayı öğrenmek zevklidir	28	34	25	13		3,77*
Web tabanlı öğretimde bilginin organizasyonu anlaşılır ve kolaydır	23	31	30	16		3,61*
Web tabanlı öğretimde yön bulma / ilerleme kolaydır	44	24	20	12		4,00*
Web tabanlı öğretimde yön bulma / ilerleme karışıktır.		7	20	46	27	2,07
TOPLAM($\bar{X}$) Aritmetik Ortalamaların Ortalaması						3,22

* İlgili kriterin yeterli sayılabileceğini göstermektedir.

Tablo 4 incelendiğinde, web tabanlı öğretimi kullanmak kolaydır diyenlerin aritmetik ortalaması 3.26, web tabanlı öğretimi kullanmak karışıktır diyenlerin aritmetik ortalaması 2.14, web tabanlı öğretimi kullanmayı öğrenmek zevklidir diyenlerin aritmetik ortalaması 3.77, web tabanlı öğretimde bilginin organizasyonu anlaşılır ve kolaydır diyenlerin aritmetik ortalaması 3.61, web tabanlı öğretimde yön bulma ilerleme kolaydır diyenlerin aritmetik ortalaması 4.00, web tabanlı öğretimde yön bulma ilerleme karışıktır diyenlerin aritmetik ortalaması 2.07 olduğu görülmektedir. Bu verilere göre, web tabanlı öğretimin öğrenciler için kullanması kolay ve zevkli, bilginin organizasyonun anlaşılır ve kolay, yön bulma ve ilerlemenin

kolay olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin aradıkları bilgileri bulmaları, site içinde gezebilmelerinin kolay olduğu ve sitede bulunan butonların yön gösterici nitelikte olduğu söylenebilir.

4.4.2. Web Tabanlı Öğretime Ulaşma Durumunu Yeterli Buluyorlar mı?

Öğrencilerin web tabanlı öğretime ulaşma durumlarıyla ilgili değerler Tablo 5’de verilmiştir.

Tablo 5

Web Tabanlı Öğretim Uygulamasının Ulaşım Durumuna İlişkin Değerler

KAYNAKLAR	ÖLÇEKLER					Aritmetik Ortalama
	Kesinlikle Katıyorum 5	Katıyorum 4	Kısmen Katıyorum 3	Katılmıyorum 2	Kesinlikle Katılmıyorum 1	
Web tabanlı öğretime kolay ulaşabildim	23	27	20		30	3,13*
Web tabanlı öğretim bana zamandan tasarruf sağlar	35	28	23	14		3,84*
TOPLAM($\bar{X}$) Aritmetik Ortalamaların Ortalaması						3,48

* İlgili kriterin yeterli sayılabileceğini göstermektedir.

Tablo 5 incelendiğinde, web tabanlı öğretime kolay ulaşabildim diyenlerin aritmetik ortalaması 3.13, web tabanlı öğretim bana zamandan tasarruf sağlar diyenlerin aritmetik ortalaması 3.84 olduğu görülmektedir. Bu veriler ışığında, öğrencilerin web tabanlı öğretime kolay ulaşabildikleri ve web tabanlı öğretimin onlara zamandan tasarruf sağladığı yorumu anlaşılmaktadır.

4.4.3. Web Tabanlı Öğretimdeki Başarı Düzeyini Yeterli Buluyorlar mı?

Öğrencilerin web tabanlı öğretimdeki başarı düzeyinin yeterliliğiyle ilgili değerler Tablo 6'de verilmiştir.

Tablo 6

Web Tabanlı Öğretimin Başarı Düzeyinin Yeterlilik Durumuna İlişkin Değerler

KAYNAKLAR	ÖLÇEKLER					Aritmetik Ortalama
	Kesinlikle Kat>ıyorum 5	Kat>ıyorum 4	K>smen Kat>ıyorum 3	Kat>lm>yorum 2	Kesinlikle Kat>lm>yorum 1	
Web tabanlı öğretimde konuları, geleneksel öğretime göre daha kolay kavrayabildim	17	26	26	14	17	3,12*
Web tabanlı öğretimde alınan geri besleme uygundu	31	25	32	12		3,74*
Web tabanlı öğretimde hataların düzeltilmesi kolay	30	28	22	15	5	3,63*
Web tabanlı öğretimde hataların düzeltilmesi karışık	19	22	23	17	19	3,05*
TOPLAM($\bar{X}$) Aritmetik Ortalamaların Ortalaması						3,38

* İlgili kriterin yeterli sayılabileceğini göstermektedir.

Tablo 6'da görüldüğü gibi, web tabanlı öğretimde konuları geleneksel öğretime göre daha kolay kavranabildim diyenlerin aritmetik ortalaması 3.12, web tabanlı öğretimde alına geri besleme uygundur diyenlerin aritmetik ortalaması 3.74, web tabanlı öğretimde hataların düzeltilmesi kolaydır diyenlerin aritmetik ortalaması 3.63, web tabanlı öğretimde hataların düzeltilmesi karışıktır diyenlerin aritmetik ortalaması 3.05'tir. Bu verilere göre, web tabanlı öğretimde konuların geleneksel

öğretime göre daha kolay kavranabildiği, web tabanlı öğretimdeki alınan geri beslemenin uygun olduğu anlaşılmaktadır. Web tabanlı öğretimde hataların düzeltilmesinin kolay aynı zamanda karışık olduğunu düşünenlerin oranı arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir.

4.4.4. Web Tabanlı Öğretim İçin Hazırlanan Web Sitesinin Kalitesini Yeterli Buluyorlar mı?

Öğrencilerin web tabanlı öğretim için hazırlanan web sitesi kalitesinin yeterliliğiyle ilgili değerler Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7

Web Tabanlı Öğretim Uygulamasının Kalitesine İlişkin Değerler

KAYNAKLAR	ÖLÇEKLER					Aritmetik Ortalama
	Kesinlikle Katıyorum 5	Katıyorum 4	Kısmen Katıyorum 3	Katılmıyorum 2	Kesinlikle Katılmıyorum 1	
Genel olarak bu web tabanlı öğretimden memnun kaldım	40	32	15	10	3	3,96*
Web tabanlı öğretimin görsel dizaynını beğendim	19	32	25	13	11	3,35*
Web tabanlı öğretimi kullanırken kendimi rahat hissettim	23	27	21	14	15	3,29*
TOPLAM($\bar{X}$) Aritmetik Ortalamaların Ortalaması						3,53

* İlgili kriterin yeterli sayılabileceğini göstermektedir.

Tablo 7 incelendiğinde, web tabanlı öğretimden memnun kaldım diyenlerin aritmetik ortalamaları 3.96, web tabanlı öğretimin görsel dizaynını beğendim diyenlerin aritmetik ortalamaları 3.35, web tabanlı öğretimi kullanırken kendimi rahat hissettim diyenlerin aritmetik ortalamalarının 3.29 olduğu görülmektedir. Bu verilerle göre, öğrencilerin web tabanlı öğretimden memnun kaldığı, web tabanlı öğretimin görsel dizaynını beğendiği anlaşılmaktadır. Ayrıca web sitesini kullanırken kendilerini rahat ve özgür hissettikleri de söylenebilir.

Tablo 8

Web Tabanlı Öğretim Uygulamasına Öğrencilerin Verdiği Puanlama

KAYNAKLAR	ÖLÇEKLER					Aritmetik Ortalama
	E	D	C	B	A	
	*	**	***	****	*****	
	1	2	3	4	5	
Bu web tabanlı öğretime şu notu verdim:	5		32	36	27	3,80*

Tablo 8'deki veriler incelendiğinde, öğrencilerin web tabanlı öğretim uygulamasını ve hazırlanan web sitesini beğendiği, başarılı ve yararlı bulduğu sonucuna varılabilir.

Ankette bulunan “ bu web tabanlı öğretimde en çok neyi sevdiniz?” sorusuna verilen yanıtlara göre, bilgilere kolay ulaşılması, kaynak aramak zorunda kalınmaması, not tutma olmaması, teknolojinin daha çok kullanılması, bir konuyu araştırırken farklı bilgilere de ulaşılabilir olması öğrencilerin web tabanlı öğretim ile ilgili olarak sevdiği konular içerisinde yer almaktadır.

Ankette bulunan “ bu web tabanlı öğretimde en az neyi sevdiniz?” sorusuna verilen yanıtlara göre, karşıda birebir muhatap bulunmaması, bilgisayar kullanmayı bilmemesi, sürekli bilgisayara bakıldığı için yorucu olması ve internete ulaşmalarının zor olması öğrencilerin web tabanlı öğretim ile ilgili olarak sevmedikleri arasındadır.

BÖLÜM V

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın amaçları doğrultusunda elde edilen bulgular özetlenmekte, bulgulardan varılan sonuçlar sıralanmakta ve buna dayalı bazı önerilere yer verilmektedir.

5.1. Sonuçlar

Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü'nde okutulan Moda Tarihi dersinde geleneksel öğretim ile elde edilen başarı düzeyinin yeterli olmadığı anlaşılmıştır. Aynı zamanda web tabanlı öğretim ile elde edilen başarı düzeyi de yeterli bulunmamıştır.

Mesleki Eğitim Fakültesi Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Bölümü'nde okutulan Moda Tarihi dersinde geleneksel öğretimin başarı ortalaması ile web tabanlı öğretimin başarı ortalaması arasındaki fark anlamlıdır yani web tabanlı öğretim geleneksel öğretime göre daha başarılı bir yöntem olmuştur sonucuna varılmıştır.

Geleneksel öğretim ve web tabanlı öğretim uygulamalarında başarı ortalamaları düşüktür, fakat aradaki fark oldukça anlamlıdır.

Anket sonuçlarına bakıldığında, web tabanlı öğretimin geleneksel öğretim uygulaması kadar öğrencilerin dikkatini çektiği ve beğenilerini topladığı görülmüştür.

Web tabanlı öğretim uygulamasında konuların kavranmasının geleneksel öğretim uygulaması ile benzer düzeyde olduğu, bilginin organizasyonun ise daha sistemli ve görsele dayalı olması gerektiği görülmektedir.

Web tabanlı öğretim uygulamasında geri besleme ve hataların düzeltilmesi, kolay, anlaşılır ve memnun edici olarak bulunmuştur.

Zaman ve mekan yetersizliği, araç-gereç, öğretim elemanı eksikliği ve benzeri sıkıntıların yaşandığı durumlarda sözlü eğitime alternatif olarak web tabanlı öğretimin uygulanabileceği sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

Yeni yapılacak araştırmalara fikir vermek amacıyla aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir.

1. Bu araştırmada yapılan çalışma Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarım bölümünün, teorik veya uygulamalı başka bir dersinin bütün ünitelerini ve tüm bölüm öğrencilerini kapsayan, deney ve kontrol gruplu, ön test ve son test uygulamalı bir çalışma ile daha büyük bir evrende araştırma yapılarak daha kapsamlı sonuçlar elde edilebilir.
2. Öğrencilerin uygulama çalışmalarını (çizim, dikiş, kalıp, v.b.) bilgisayarda gerçekleştirebilmeleri için sanal bölümlerin oluşturularak veya bu uygulamaların gerçek ortamda yapılışını içeren video görüntülerini kullanılarak öğrenci başarısına etkileri araştırılabilir.
3. Web tabanlı öğretim fırsat eşitliğini sağlayacak önemli bir araç kabul edildiğinden, toplumun her bireyine bilişim teknolojileri eğitimi verilmeli ve yurdun her köşesine bilişim devrimi oluşturulmalıdır.
4. Geleneksel öğretim ve web tabanlı öğretimde başarı ortalamasının yükseltilebilmesi için, öğrenciler yeterli güdülenmeli, tam öğrenmeleri sağlanarak öğretim devam etmelidir.

KAYNAKÇA

- BAKER, Patricia, (1991). **Fashion Of a Decade The 1940**, London: Batsford Ltd.
- BAKER, Patricia, (1991). **Fashion Of a Decade The 1950**, London: Batsford Ltd.
- BARBARASOĞLU, F, (1995). **Modernleşme Sürecinde Moda Ve Zihniyet**, İstanbul.
- BAŞER, Güngör, (1989). **Moda: Sürekli Bir Değişim Süreci**, Tekstil ve Makine Yılı:3 Sayı:17
- BAUDOT, (2001). **Modanın Yüzyılı**, Çev: Noyan Akatlı, İstanbul: Güncel Yayıncılık.
- BAYDAR, Oya, (1999). **75 Yılda Değişen İnsan**, , İstanbul: Tarih Vakfı Yayımları.
- BLACK, Anderson, (1980). **A History Of Fashion**, London: Orbis Publisher.
- BLUM, Stella, (1986). **Everyday Fashions Of The Thirties**, Sears Roebuck and Company.
- BOZKURT, Belgin, (1992). **Kadın Giysilerinde 1992–93 Aksesuar Modası**, Tekstil ve Konfeksiyon / 2.
- BULGUN, E., BOZKURT, B., (1992). **1993 İlkbahar / Yaz Sezonunda Moda Değişimi**, Tekstil ve Konfeksiyon / 5.
- BULGUN, E., (1992). **1992–1993 Sonbahar-Kış Modasında Renkler ve Stiller**, Tekstil ve Konfeksiyon / 3.
- CAN, Gürhan, ŞEFİK, Y., ERSAN, S. (1998) **Sosyal Bilgiler Öğretiminde Ölçme Ve Değerlendirme**, Editör: Gürhan Can. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi İlköğretim Öğretmenliği Lisans Tamamlama Programı.

CONSTANTINO, Maria, (1991). **Fashion Of A Decade The 1930s**, London: Batsford Ltd.

CRANE, D. (2003). **Moda ve Gündemleri: Giyimde Sınıf, Cinsiyet ve Kimlik**, İstanbul: Ayrıntı Yayınları.

CRANE, V., (1991). **Fashion Of The Decade 1980s.**, London: Batsford Ltd.

ÇAKIR, Hüseyin, (2002). **İnternet ve Web Sayfası Hazırlama**, İstanbul:Atlas Yayın No: 118.

DAĞ, Funda, (2001).**İşletim Sistemleri ve Bilgisayar Ağları**, İstanbul Atlas Yayın.

DAVIS, Fred, (1997). **Moda, Kültür ve Kimlik**, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

DEMİREL, Ö., ÜN, K., (1987). **Eğitim Terimleri; Açıklamalar, İngilizce- Türkçe Sözlük, Türkçe- İngilizce Sözlük**, Ankara: Şafak Matbaası.

DEREBOY, Jülide, (2004). **Kostüm ve Moda Tarihi**, İstanbul: Format Matbaacılık.

EĞİTMEN, Mehmet, (1997). **Pratik İnternet Bağlama Kullanma Klavuzu, Kendi Kendine WEB Sayfası Hazırlama**, Ankara: Seçkin Yayınevi.

ERTÜRK, S. (1979). **Eğitimde Program Geliştirme**, Ankara: Yelken Tepe Yayınları.

EVANS, Caroline, (1989). **Women and Fashion: A New Look**,

FELDMAN, Elane, (1992).**Fashion Of A Decade The 1990s**, London: Batsford Ltd.

FRENCH, D. (1999). **Preparing For Based İnternet Learning**, Virginia.

GARSLINE, Douglas, (1991). **A History Of Fashion: A Visual Survey Of Costume From Ancient Times**, London: Fitzhouse Books.

GOLBIN, Pamela, (2001). **Fashion Designers**, New York: Watson Guptill Publications.

HERALD, J., (1991). **Fashion Of A Decade The 1920s**, London: Batsford Ltd.

HERALD, J., (1991). **Fashion Of A Decade The 1970s**, London: Batsford Ltd.

KARAMAN, Özcan, **Polis Eğitiminde Eğitimcilik Sorunu**, Polis Bilimleri Dergisi Cilt-2.

KOÇOĞLU, Ç., SEZGİN, E., (2000). **WWW İçin Etkili Öğretim Materyali Tasarım Önerileri, VI. Türkiye’de İnternet Konferansı**, 9-11 Kasım, İstanbul.

KOMŞUOĞLU, Şükran, (1986). **Resim II: Moda Resmi Ve Giyim Tarihi**, Ankara:MEGSB.

KÖHLER, Carl, (1963). **The History Of Costume**, New York: Daver Publications.

NUNN,J.,(1990).**Fashion in Costume**1200-1980, New York: NewAmsterdmBooks.

ONUR, Nur, (2004). **Moda Bulaşıcıdır**, İstanbul: Epsilon.

ÖNDOĞAN, Ziynet, (1996). **1960’dan 1980’e Kadar Moda**, Tekstil ve Konfeksiyon/6

ÖNDOĞAN, Ziynet, (1998). **Konfor Artı Lüks: ’98 / ‘ 99 Sonbahar / Kış Bayan Giyim Modası**, Tekstil ve Konfeksiyon / 1.

ÖNDOĞAN, Ziynet, (1997). **’98 İlkbahar / Yaz Kadın Giyim Modası “ Üstün Saflık”**, Tekstil ve Konfeksiyon / 4.

ÖNDOĞAN, Ziynet, (1997). **Unutulmuşluğun Sanatı: ’97 İlkbahar / Yaz Modası**, Tekstil ve Konfeksiyon / 1.

ÖNDOĞAN, Ziynet, (1998). **1999 İlkbahar / Yaz Modasına Genel Bakış**, Tekstil ve Konfeksiyon / 5

ROUSE, Elizabeth, (1989). **Understanding Fashion** , Oxford:Bip Professionel Books

ROWNTREE, Derek, (1992). **Exploring Open and Distance Learning**, London: Kogan Page Ltd.

SAINDERICHIN, Cinette, (1989). **Kenzo**, Paris: Dumay Publisher.

STEGEMEYER, Anne, (2004). **Who's Who In The Fashion**, Amerika: Fairchild Publ.

TÜRKOĞLU, R., (2002). **Web Tabanlı Eğitim: Örnek Bir Uygulama**, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

TÜZÜN, H.,(1999). **Yüksek Öğretim Kurumlarında Ders İçeriğinin Web Tabanlı Olarak Aktarılması**, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

VAROL, A. (1998). **İnternete Genel Bakış, Uzaktan Eğitim, Kış.**

VERDUIN, John R., (1994). **Uzaktan Eğitim: Etkin Uygulama Esasları**, Çeviren: İlknur Maviş Anadolu Üniversitesi,

WILCOX, Turner, (1958). **The Mode In Costume**, New York: Charles Scribner's Sons.

WADDELL, (2004). **How Fashion Works**, Oxford: Blackwell Science.

YALIN, İbrahim (2002). **Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme**, Ankara: Nobel Yayınlar.

YANMAZ, Kemal (1995). **Moda Grafiği**, Tekstil ve Konfeksiyon /1.

YILMAZÇOBAN, S., DAMKACI, F. (1999). **“İnternet'in Eğitim Amaçlı Kullanılması” V. ‘Türkiye’de İnternet’ Konferansı, 19-21 Kasım 1999 Ankara.**

YÜCEER, Halime, ALTINAY, Hüsniye, (1992). **Moda ve Tarihi**, Ankara: Kadioğlu Matbaas.

ZENGİNGÖNÜL, Nuran, (Tarihsiz), **Giyimde Moda Akımları ve Öncü Tasarımlar Ders Notları**, Ankara.

<<http://www.bydigi.com/diger-dersler/53273-ayakkabinin-tarihi.html>>

<<http://www.iccamasiri.com/HISTORY2.htm>>

<<http://www.insankaynaklari.com/CN/ContentBody004.asp?BodyID=2125>>

TEKELİOĞLU, T. (1999, Temmuz 10).

<<http://arsiv.hurriyetim.com.tr/tatilpazar/turk/99/07/10/eklhab/07ekl.htm>> (2007, Nisan 10).

(2000, Ekim 18) <<http://www.milliyet.com.tr/2000/10/18/yasam/yas02.html>>

Akimoğlu, Alex, (2002, Temmuz 9).

<<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=7384>>

Eray, Sibel, (2002, Şubat 15).

<<http://ist.milliyet.com.tr/content/kadin/kad012/kadin27.html>>

Albayrak, Erol (2002). <<http://www.kolej.org/dergi/sayi74/moda.shtml>>

(2004, Ekim 14).

<<http://ya2004.yeniasir.com.tr/10/14/index.php3?kat=ege&sayfa=alisveris3&bolum=guide>>

Akimoğlu, Alex, (2004, Ekim 18).

<<http://www.radikal.com.tr/haber.php?haberno=131481&tarih=18/10/2004>>

Mutlu, Seda, <<http://www.modaturkiye.com/fashion/newsread.php?id=367>>

(2006, Eylül 3).<<http://blog.milliyet.com.tr/Blog.aspx?BlogNo=5900>>

<http://www.moda2007.info/Moda_2007_inci_yine_cok_moda.html>

(2007, Nisan 29).<<http://www.ntvmsnbc.com/news/406587.asp>>

<<http://www.po.metu.edu.tr/links/inf/css25/bolum1.html#1>>

<<http://www.belgeler.org/arsiv/archive-hii-what-is.html>>

<<http://www.egze.com/internet/>>

<http://www.bilgisite.com/etic_egitim4.html>

Girginer, Nuray, (2002).<http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=175>

<<http://Berkeleycollege.edu/Academics/Distance /Learning/DistanceBenefits.htm>>

< <http://www.inet-tr.org.tr/inetconf5/tammetin/selami-tam.doc>>

EKLER

Ek-1 Belirtke Tablosu

Ek-2 Düzey Belirleme Testi

Ek-3 Anket Formu

Ek-4 t - Tablosu

Ek-5 Web Tabanlı Öğretim İçin Web Sitesine Aktarılan Konu İçeriği

Ek-6 Web Sitesinden Örnek Resimler

Ek-1 Belirtke Tablosu

Belirtke Tablosu

AMAÇLAR KONULAR	Modan›n tan›m› kavrayabilme	Modan›n özelliklerini kavrayabilme	Moday› etkileyen faktörleri kavrayabilme	Moda ak›mlar› ve giyimin genel özelliklerini kavrayabilme	Modanın tarihi süreç içerisindeki değişimi ve gelişimini kavrayabilme	1940'lu yıllar›n moda ak›m› özelliklerini kavrayabilme	1940'lu yıllar›n önemli moda olaylar›n› kavrayabilme	1940'lu yıllarda modaya damgas›n› vuran modacılar› kavrayabilme	TOPLAM
Modan›n Tan›m›	5								5
Modan›n Özellikleri		4							4
Moday› Etkileyen Faktörler			2						2
Moda Ak›mlar› ve Giyimin Genel Özellikleri				1					1
Modanın Tarihi Gelişimi					3		3		6
1930-1940 Yıllar› Arasında Moda Ak›mlar›						2	11	3	16
TOPLAM	5	4	2	1	3	2	14	3	34

Ek-2 Düzey Belirleme Testi

Moda Tarihi Dersi Düzey Belirleme Testi

Süre:

Bu sınav, sizin Moda Tarihi dersi içerisinde moda akımları ve trendleri konularında edinmiş olduğunuz bilgileri ölçmeye amaçlanmaktadır. Sorular> dikkatli okuyarak cevaplandırınız.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Modanın tanımını yapınız.
2. Kendi uygulayışınıza göre modanın tanımını yapınız.

Aşağıdaki doğru – yanlış sorularını cevaplayınız.

NO		Doğru	Yanlış
3.	Moda, insanların değişiklik arama ve yeni biçimler ortaya koyma tutkusudur.		
4.	Moda, kimi nesnelere nedensiz ve kısa süreli, aniden yaygınlık kazanmasıyla oluşan bir süreçtir.		
5.	Moda kavramı sabittir ve tek yönden ele alınabilir(incelenemez)		
6.	Toplumsal açıdan moda, gereksiz objelerin tüketim ve elde bulunanın gösteriş amacıyla tüketilmesidir.		
7.	Moda giderek ya alışkanlık haline dönüşür ya da kısa sürede yok olur.		

Aşağıdaki çoktan seçmeli soruları cevaplayınız.

8. Aşağıdakilerden hangisi modanın gelişimini etkileyen faktörlerden değildir?

- a) Sosyolojik etkenler
- b) Demokratik etkenler
- c) Psikolojik etkenler
- d) Bireysel etkenler
- e) Ekonomik etkenler

9. Toplum açısından incelendiğinde moda ile ilgili gruplaşmaların olduğu görülür. Aşağıdakilerden hangisi bu gruplardan biri değildir?

- a) Yakın izleyiciler
- b) Deneyiciler
- c) Gecikmeli izleyiciler
- d) Anti-Modacılar (moda dışılar)

10. Modanın tarihi süreç içerisinde en olumsuz etkilendiği olay hangisidir?

- a) 1789 Fransız İhtilali
- b) 1914 I. Dünya Savaşı
- c) 1940 Dior – New Look akımı
- d) II.Dünya Savaşı

11. Aşağıdakilerden hangisi modanın özelliklerinden değildir?

- a) Moda sadece giyimden ibaret değildir.
- b) Moda kalıcıdır, yani değişmez, süreklilik arz eder.
- c) Gündemde olan moda'nın yerini, bir başka moda alabilir.
- d) Moda anlayışı bireyler arasında farklılık gösterebilir.

12. İnternette yayınlanan web tabanlı eğitim programı hangi yıllar arasındaki moda akımlarını kapsamaktadır?

- a) 1920 – 1930
- b) 1920 – 1940
- c) 1940 – 1950
- d) 1930 – 1940

13. 1940'lı yıllarda kadın silüeti daha sade ve rafine bir görünüme bürünmüştür. En önemli sebebi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Hükümetin kumaş stoklarına el koyması,
- b) II.Dünya Savaşıyla Birlikte gelen ekonomik kriz,
- c) Savaş sonrası faşizmin ve işsizliğin artması,
- d) 1929'ların sonu 30'ların başında yaşanan borsadaki ani değişim,

14. I. Hükümet bütün doğal kumaş stoklarına el koymuştur.

II. İndigoya boyanmış pamuklu kumaştan yapılan pantolonlar, blue jeanler ortaya çıkmıştır.

III. Gece kostümleri eski önemini geri almış, lüks ve feminen kadın moda sahnesinde yerini tekrar almıştır.

IV. İngiltere'de kıyafete vesika uygulaması başlamıştır.

Yukarıda verilen bilgilere göre, aşağıdakilerden kronolojik olarak doğru olan hangisidir?

- a) IV-II-III-I
- b) II-III-IV-I
- c) II-I-III-IV
- d) I-IV-II-III
- e) IV-II-I-III

15. II.Dünya Savaşı sonrasında bozulan ekonomik durum karşısında kadınlar moda açısından bazı önlemler almıştır. Aşağıdakilerden hangisi, kadınların aldığı bu önlemlerden birisi olmaz?

- a) Kadınlar kıyafetlerini kendileri dikmeye ve kullanılmış kumaşları yeniden değerlendirmeye başlamışlardır.
- b) Evdeki eski kumaşlardan iki rengi birleştirerek giysiler yapmışlardır.
- c) Modayı takip etmekten vazgeçmişlerdir.
- d) Giysilerini sadece ihtiyaç karşılamak için giyiyorlardı ve sadece süs olan şeylerden vazgeçmişlerdi.

16. 1940'lı yıllarda döneme en çok damgasını vuran modacı aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Christian Dior
- b) Elsa Schiaparelli
- c) Gabriel Coco Chanel
- d) Madam Madeline Vionnet
- e) Emilio Schubert

17. Aşağıdaki aktörlerden hangisi 40'lu yıllarda erkeklerin çok etkilendiği Bobstil modasının öncülerinden birisidir?

- a) Spencer Tracy
- b) Fred Astaine
- c) Humpery Bogart
- d) Clark Gable
- e) Howard Hughes

18. Howard Hughes'in yarım kaplı sutyeni icat etmesi ile birlikte Hollywood dünyasında yıldız parlayan aktris aşağıdakilerden hangisidir?

- a) Ginger Rogers
- b) Marlene Dierich
- c) Clouette Colbert
- d) Jane Russell
- e) Joan Crawford

19. Aşağıdakilerden hangisi, 40'lı yıllarda Dior'un lanse ettiği New Look akımının özelliklerinden değildir?

- a) Kabarık diz altı etekleri kullanmıştır.
- b) Omuzlarda kare hatlar ve vatkalar ön plandadır.
- c) İnce beden, bel hattı ve belirgin omuz çizgisi vardır.
- d) Omuzlar daralmış, doğal bir görünüm almış, vatkalar kalkmıştır.

20. Venedik'te düzenlenen ilk moda şenliğinin tarihi aşağıdakilerden hangisidir?

- a) 1940   b) 1941   c) 1942   d) 1943   e) 1944

Aşağıdaki sorularda boş bırakılan yerleri doldurunuz.

21. 1940'lı yılların ortalarında Amerika'nın batısında, ...'un. öncülük ettiği indigoya boyanmış pamuklu kumaştan yapılan pantolonlar, blue jeanler ortaya çıkmıştır.

22. 1940-1945 yılları ..... yıllardır.

23. Dünya yeni bir savaşa girmişti ve bu yıllar ..... için karartma yıllarıydı.

24. Bu yıllarda askerler , iç çamaşırı giymiş, pek de sanatsal değeri olmayan iç çamaşırı kadın resimlerini ranzalarına, uçaklarının levyelerinin kenarlarına, jiplerinin güneşliklerine 'iğnelediler'. Böylece .....pin-up..... kızları da doğmuş oldu.

25. ....'de hükümet bütün doğal kumaş stoklarına el koydu. Suni ipekli kumaş endüstrisi hız kazandı. Naylon çoraplar ortadan kalktı.

26. İlk kez 40'lı yıllarda kalın ...nişan yüzüğü.....kullanılmıştır.

27. 1944 yılında en belirgin özelliklerinden birisi, şapkalarla çay ve gece elbiseleri ile kullanılan, başa ilıştırilen ..... olmuştur.

28. 1945 yılında tasarımların, ...hayes.....office..... denilen bir denetimden geçmesi gerekiyordu. Bu ofis tasarımların bireyin fiziksel özelliklerine uygun olup olmadığına ve yapılacak harcamaların hükümetin ekonomik politikasına uygun olup olmadığına bakılıyordu.

29. 1947 yılında erkekler arasında ..... modası yayıldı.

30. 1940 yılında Fransa, Almanya tarafından işgal edilince, Paris'teki moda veleri kapanmış, modada bir durgunluk dönemi başlamıştır, ... modaevini 15 yıl süreyle kapatmak zorunda kalmıştır.

Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

32. Dior'un New Look akımının özelliklerinden üç tanesini yazınız.

32. 1940-1950 yılları arasında modanın etkilendiği olaylardan üç tanesini yazınız.

33. 1940'lı yıllarda ortaya çıkan Bobstil modasında, erkek silüeti nasıldır?

34. 40'lı yıllarda kadın silüeti nasıldır? Açıklayınız.

Ek-3 Anket Formu

Bu araştırma; Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Giyim Endüstrisi ve Moda Tasarımı Eğitimi Anabilim Dalı – Giyim Endüstrisi ve Giyim Sanatları Eğitimi Bölümü Yüksek Lisans Tezi gereği yapılmaktadır. Araştırma ile İnternet ortamına aktarılan Moda Tarihi dersi ile ilgili “1940–1950 Tarihleri Arasında Moda Akımları ve Trendleri” konulu ünitenin işleniş şeklinin uygunluğu ve yararı tespit edilmeye ve bu doğrultuda çözüm önerileri üretilmeye çalışılacaktır. Yardımlarınız için şimdiden teşekkürler.

Leyla

KAYA

	AŞAĞIDA WEB SİTESİNİN KULLANIMINA YÖNELİK BAZI SORULAR BULUNMAKTADIR, CEVAPLARINIZI İLGİLİ BÖLÜMLERE İŞARETLEYİNİZ. (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum)	Kesinlikle Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Kesinlikle Katılmıyorum
1	Genel olarak bu web tabanlı öğretimden memnun kaldım	5	4	3	2	1
2	Web tabanlı öğretimin görsel dizaynını beğendim	5	4	3	2	1
3	Web tabanlı öğretimi kullanırken kendimi rahat hissettim	5	4	3	2	1
4	Web tabanlı öğretimi kullanmak kolay	5	4	3	2	1
5	Web tabanlı öğretimi kullanmak karışık	5	4	3	2	1
6	Web tabanlı öğretime kolay ulaşabildim	5	4	3	2	1
7	Web tabanlı öğretimi kullanmayı öğrenmek zevkli	5	4	3	2	1
8	Web tabanlı öğretimde bilginin organizasyonu anlaşılır ve kolay	5	4	3	2	1
9	Web tabanlı öğretimde konuları, geleneksel öğretime göre daha kolay kavrayabildim	5	4	3	2	1
10	Web tabanlı öğretim bana zamandan tasarruf sağlar	5	4	3	2	1
11	Web tabanlı öğretimde yön bulma / ilerleme kolay	5	4	3	2	1
12	Web tabanlı öğretimde yön bulma / ilerleme karışık	5	4	3	2	1
13	Web tabanlı öğretimde alınan geri besleme uygundu	5	4	3	2	1
14	Web tabanlı öğretimde hataların düzeltilmesi kolay	5	4	3	2	1
15	Web tabanlı öğretimde hataların düzeltilmesi karışık	5	4	3	2	1

16. Bu web-tabanlı öğretime şu notu verdim:

*	**	***	****	*****
E	D	C	B	A

17. Bu web-tabanlı öğretimde en çok neyi sevdiniz?

18. Bu web-tabanlı öğretimde en az neyi sevdiniz?

19. Bu web-tabanlı öğretimde neyi değiştirdiniz?

20. Eklemek istedikleriniz / beklentileriniz

.....

.....

.....

.....

Ek – 4 t – Tablosu

t - Tablosu

S D	Anlamlılık düzeyi ya da red alan› düzeyi			
	0,10	0,05	0,01	0,001
1	6,31	12,71	63,66	636,62
2	2,92	4,30	9,92	31,60
3	2,35	3,18	5,84	12,94
4	2,13	2,78	4,60	8,61
5	2,02	2,57	4,03	6,86
6	1,94	2,45	3,71	5,96
7	1,89	2,36	3,50	5,40
8	1,86	2,31	3,36	5,04
9	1,81	2,26	3,25	4,78
10	1,81	2,23	3,17	4,59
11	1,80	2,20	3,11	4,44
12	1,78	2,18	3,05	4,32
13	1,77	2,16	3,01	4,22
14	1,76	2,14	2,98	4,14
15	1,75	2,13	2,95	1,07
16	1,75	2,12	2,92	4,02
17	1,74	2,11	2,90	3,96
18	1,73	2,10	2,88	3,92
19	1,73	2,09	2,86	3,88
20	1,72	2,09	2,85	3,85
21	1,72	2,08	2,83	3,82
22	1,72	2,07	2,82	3,79
23	1,71	2,07	2,81	3,77
24	1,71	2,06	2,80	3,74
25	1,71	2,06	2,79	3,72
30	1,70	2,04	2,75	3,65
40	1,68	2,02	2,70	3,55
60	1,67	2,00	2,66	3,46
120	1,66	1,98	2,62	3,37
*Sonsuz	1,65	1,96	2,58	3,29

*Aynı zamanda yukarıdaki anlamlılık düzeyleri için Z değerleridir.

Ek-5 Web Tabanlı Öğretim İçin Web Sitesine Aktarılan Konu İçeriği

Moda Nedir?

Moda yalnızca giysi anlamına gelmez. Sanat, müzik, tiyatro, edebiyat, yemek, iç mimarlık, mimari, bahçe bakımı gibi duyuları uyaran herşeyi içine alır.

Random House sözlüğüne göre moda;

1. Giysi, etiket, davetler ve diğerlerinin günlük alışkanlık veya stili
2. Giyimin, davranışların vb. özellikle seçkin veya seçkin olmak için yapılan bir toplum tarafından geleneksel kullanıma.
3. Tarz, yol.
4. Herhangi bir şeyin yapısı, formu.

Bu tanımlar modanın zaman içinde gerçek anlamından uzaklaştığını kanıtıyor. Bugün çoğumuz için moda, yalnızca giysi anlamına geliyor. Oysa bu kadar basit değil. Moda; sanat, müzik, tiyatro, edebiyat, yemek, iç mimarlık, mimari, bahçe bakımı gibi konuları, daha doğrusu duyuları uyaran herşeyi içine alır. Gene de, bu değişimin mantığı anlaşılabilir. Tarihte, belirli bir çağa ait olan giyim stili kayıtlara 'moda' diye geçiyor. Giyim alışkanlığı; yaşanan anın havası ile eşanlı olarak kullanılıyordu. Moda, insanların değişiklik arama ve yeni biçimler ortaya koyma tutkusudur. Daha geniş anlamda tanımlanırsa toplumdaki süslenme ve değişiklik ihtiyacından doğan geçici bir yeniliktir denilebilir. Daha iyi ve güzel arama duygusu, yıpranan, eskiyen giysinin yerine aynısını değil de farklısını edinme isteği ile moda olayı başlamıştır.

Moda, gerçek anlamda, ancak değişmeye inanan, değişme yoluna girmiş toplumlarda ortaya çıkar. Bu nedenle de bir yandan ekonomiye bir yandan da toplumsal yapıya sıkı sıkıya, ama hareketli (değişken) biçimde bağlıdır.

Modanın önemli bir özelliği de değişkenliğidir. Bunu modayı izlemek ya da modası geçmiş deyimlerinden anlamak mümkündür. Giyimin; saç biçimlerinin, modanın teknik yeniliklerin yayılması bile bir moda niteliği taşımaktadır. Moda, giderek ya görenek biçimine dönüşür ya da kısa bir süre sonra ortadan yok olur.

1940-1950 Yılları Arasında Moda Akımı

İkinci Dünya Savaşı'nın etkileri 40'lı yıllara damgasını vurmuştur. 1940 – 1945 yılları, İkinci Dünya Savaşı yıllarıdır. Savaş koşulları, tüm ülkelerde insanları daha ekonomik olmaya zorlamaktadır. Ekmekle birlikte kumaş da karneye bağlanmıştır. Evdeki eski kumaşlardan iki rengi birleştirerek giysiler yapılmaktadır. Etekler kısalmış, modada bir durgunluk başlamıştır. Kadınlar son derece yalın ve gösterişsiz giyinmektedir. Bu yılların en askeri ve iş yerlerinde çalışan kadınlar, üniforma havalı tayyörleri yeğlemektedir.

Üniforma tarzı kıyafetler günlük hayatın her alanında ve gece giysisi olarak kullanılmıştır. İnsanlar savaştan etkilenmiştir ve savaş hayatlarının bir parçası olmuştur. Savaş öncesindeki modanın çok zevksiz olduğu kabul edilmiş, kadınlar savaşın etkisiyle daha sade stili tercih etmişlerdir. Bu nedenle kadın silüetleri daha sade ve rafine bir görünüme dönüşmüştür. Omuzlarda kare hatlar moda olmuş, vatkalı ceketler ve diz altına çizgisine kadar kısalan etekler, hareket rahatlığı sağlayan fonksiyonel giysiler moda sahnesinde yerini almıştır.

Avrupa'da hayat tehlikeli, rahatsız bir şekil almıştı. Avrupa harbe girmişti, kadınlar hammallık bile yapıyorlar, sığınıklarda uyuyorlardı. Hayat altüst olmuştu.

Tüm bu sıkıntı içinde Vogue binası bombalanmış içi perişan edilmişti. Bodrum katında çalışmaya devam ediliyordu ama satışlar durmuş, kadınlar modayı düşünemeyecek hale gelmişti. Elbise sadece ihtiyaç karşılamak için giyiliyordu. Elbiselerdeki lüzensüz, sadece süs olan şeylerden vazgeçilmişti.

Ne yazık ki dünya yeni bir savaşa girmişti ve şehvet meraklıları için de bu yıllar karartma yıllarıydı. İç çamaşırı endüstrisi, ürünleri için yeni materyaller elde edemiyordu ve paraşütler çorap askılarından çok daha önemli hale gelmişti.

Şehirlerde, kadınlar savaş öncesinde aldıkları iç çamaşırlarıyla idare etmeye çalışıyor ya da boyayla çoraplarının rengini değiştirmeye çalışıyordu; bacağın arkasına, boydan boya, kalemle çizilen yalancı bir dikiş bu değişimlerdeki son noktaydı. Askerler ise iç çamaşırı giymiş pek de sanatsal değeri olmayan iç çamaşırılı kadın resimlerini ranzlarına, uçakların levyelerinin kenarlarına, jiplerinin güneşliklerine 'iğnelediler'. Böylece 'pin-up' kızları da doğmuş oldu. Daha sonra 'pin-up' bir tarz olarak illüstrasyon sanatında yerini alacaktır.

1941'de hükümet bütün doğal kumaş stoklarına el koydu. Suni ipekli kumaş endüstrisi hız kazandı. Naylon çoraplar ortadan kalktı. 8 Mart 1942'deki US Government War Production Board giyimin her görünüşünü düzene soktu ve doğal ip kullanılmıyordu. Sivil giyimde kullanılan yün tedariki, askeri gereksinimi karşılamak için 204.000 tondan 136.000 tona indirildi. Bütün ülkelerdeki üretimler suni ipele yapılmaya başlandı. Viskoz ve suni ipek bunlardan en çok kullanılanlardı. Ama maalesef bunlar iyi substitute değildi, çünkü sıcak tutmuyorlardı ve çekiyorlardı. Amerikan tasarımcılarının öncülüğünü yaptığı spor giyim modası lise kampüslerinden çıktı ve toplumun her katına ve her yaş grubuna uyum sağladı.

40'lı yıllara ait moda ve etkileşim alanlarıyla ilgili bu genel açıklamalardan da anlaşılacağı gibi bu dönemde II. Dünya Savaşı her alanı etkilediği gibi modayı da büyük ölçüde etkilemiş ve o yılların modasının oluşmasında belirleyici olmuştur.

Savaştan önce kadınlar evden çıkarken şapka takarlarken, 1942'den sonra başlar açık olmuştur. Çantalar küçük kutuya benzemiş, kapaklarında mutlaka ayna bulundurulmuştur. Savaş nedeniyle 1943'de İngiltere çoğu alanda kısıtlamaya gitmiştir ve banyo suyu da kısıtlanmıştır. Bu nedenle deodorant reklamlarında büyük bir artış olmuştur.

İngiltere'de 1941 Haziranda kıyafetle vesika uygulanmıştır. İlk önce 66 kupon sonra 48 kupon ve 1945'te ise 36 kupona düşmüştür. Bu dönemde yasadışı kumaş ve giysiler elde edilmiştir. Hükümet düğün elbisesi için düşman devletlerinden hiçbir malın kullanılmamasını istemiştir. Bu da İngiliz desinatör

Norman Hartnell' in ne anlamına gelmiştir. Bu yasaklamalardan dolayı ipek çorap yerine naylon çorap üretilmiştir.

1940'da Paris'in Alman işgali ile, Paris'teki modaevleri, Lucien Llong liderliğinde hayatta kalmak ve işçilerini düşman fabrikalardan korumak için savaştı. Paris tamamen kapandı ve birdenbire Amerikan ve İngiliz tasarımcılar halkın moralini yüksek tutmak için tasarımlar yapmaya başladı.

Amerika' da ise moda, savaş öncesine göre ilerlemeyi sürdürdü. İnce beli vücudu saran bluzlar ve büzgülü etekleri ile kadınlar baharda açan çiçekleri andırıyorlardı. Tüm giysiler, naylon çoraplar, parlak renkli, yüksek ökçeli ayakkabılar, şapkalar ve eldivenler ile tamamlanıyordu.

40'lı yıllarda savaş döneminde, kumaş sıkıntısı kadınların daha yaratıcı olmalarına neden olmuş, kadınlar daha önce hiç kullanmayan materyallerle kendi yaptıkları aksesuar ve elbiselerle şıklıklarından ödün vermemeye çaba göstermişlerdir. Kadınlar kıyafetlerini kendileri dikmeye ve kullanılmış kumaşları yeniden değerlendirmeye başlamışlardır. Eskiymiş kostümler tersyüz edilerek kullanılmış, gelinlikler minik değişiklikler tadilatlarla birçok kereler kullanılmış veya gece giysilerine dönüştürülmüştür. Savaş süresince iç çamaşırları kadınların kendileri tarafından dikilmekteydi. Örgü de yine kumaş sıkıntısının yarattığı boşluğu doldurmaya yarayan önemli bir yöntem olmuştur. Özellikle V yakalı örgü yelekler dönemi en iyisinden giyim üniteleriydi.

Artık kadınların pantolon giymeleri yadırganır bir durum olmaktan çıkmıştır ve herkes tarafından benimsenmiştir. Ayakkabı yapımında kullanılan deri çok zor bulunuyordu, bu nedenle tahta tabanlar boşluğu doldurmuştur. 1943'lerde topuklar daha uzun olunca, şapkalarda dengeyi sağlamak için abartılı olmuştur.

1940'ların başında kumaş sanayisinde kısıtlamalara gidilmesi ile etek boyları da diz altına kadar kısalmıştır. Döpiyesler 2-3 düğmeli olarak karşımıza çıkmaktadır. Minik yakalar, şömizye dik yakalar, kruvaze palto ve ceketler 1945'ten sonra farklılık göstermiş, savaş sonrası Cristian Dior'un lanse ettiği bar tayyörü ile bele

sımsıkı oturan, yuvarlak hatlı ve vatkalı, kalçaları belirginleştiren abiye tayyörler damgasını vurmuştur.

Kabarık diz altı etekler, ince beden, bel hattı ve belirgin omuz çizgisi bu yeni kadın imajının belirgin özelliği idi. Savaşın izlerini unutturacak kadar etkili olan bu değişim lüksün geri dönüşünü sembolize ediyordu. Dior'un yarattığı bu akım bazı çevrelerce israf olarak görülmekteydi ve Kraliçe Elizabeth ve Margeret da böyle düşünmesine rağmen, bir zaman sonra kendileri de bu stili uygulamış ve değişimin kaçınılmaz olduğunu kabul etmişlerdir. Christian Dior'un New Look akımıyla, kübik üniforma stili tarihi karışmış, omuzlar daralarak doğal bir görünüm kazanmış ve vatkalı terk edilmiştir.

40 'lı yıllarda erkeklerde Bobstil modası yayılmıştır. Kalın tabanlı ayakkabılar, dar paçalı pantolon, üç düğmeli ceket, fôtr şapka ve hafif kambur yürüme, konuşmalar küçük sesli, birkaç kelime Fransızca ve kibar mı kibardı. 40'lı yıllarda görülen ve kökleri Hollywood'a uzanan moda akımı 'bobstil', aynı yıllarda Türkiye'de de yaygınlaşmıştı. Kısa zamanda hemen tüm dünyayı saran akıma Avrupa'da 'Swing' deniyordu. Biz bu moda bir dönemin ünlüleri Clark Gable, Tyrone Power, Gary Grant ve daha birçok film yıldızıyla tanıştık. Fakat nedense bu 'moda' ülkeden ülkeye geçerken birçok değişikliğe uğradı, abartıldı. 'Bobstillik'; kalabalık, kalın, ağır ve şingirtılı giyinmeyi benimsemiş bir tarz olarak algılandı. Zamanımızdaki asi-çılgın gençliğin 1943-44 arasında öncüsü olmuş bir kuşağa verilen isim olan bu moda, her moda gibi bir çığır olarak nitelendirilse de o yıllar için bir terapi niteliğini taşıyordu.

Bu dönemin ortalarında Amerika'nın batısında, San Fransisco'ya yeni yerleşmiş Bavyeralı Yahudi bir çerçi * olan Morris Levi Strauss'un öncülük ettiği indigo boyanmış pamuklu kumaştan yapılan pantolonlar, blue jeanler ortaya çıkmıştır. Kumaşın ilk olarak Fransa'nın Nimes yöresinde dokunduğu söylenmektedir. İngilizce'deki denim-kot kumaşı sözcüğü de Fransızca da Nimes'den gelmektedir. Fakat bu işçi giysisinin bugünkü kadar önem kazanması ve kabul görmesi için bir yüzyıldan fazla zaman geçmesi gerekmiştir.

40'lı yıllarda kadın silüeti uzun ve ince, bel hattı belirgin, göğüsler daha dolgun bir görünüm almıştır. Savaştan sonra gece kostümleri eski önemini geri almış, lüks ve feminen kadın moda sahnesinde yerini tekrar almıştır. Gece giysileri vücuda tamamen oturmaktaydı, görkemli gece elbiselerinde, straplez, tek omuzlu dekolteli üst bedenler, belden genişleyerek yerlere kadar pile, büzgü ve drapelerle inan kuyruklarla zenginleştirilmiş kabarık etekler ve asimetrik kesimlerle dikkati çekmektedir.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitişi, yeni bir refah dönemini ve Christian Dior'un devrim yaratan Yeni Görünüm'ünü beraberine getirdi. 1947'de uzun süren lüks eşyalardan zoraki olarak kaçınma dönemi yerini iç çamaşırı için büyüyen bir talebe bıraktı. Savaş zamanında olduğu gibi göğüsler artık gizlenmiyordu, tam tersine bir güvercin gibi, ipeğin içine yerleşiyordu. Howard Hughes yarım kaplı sutyeni icat etti ve bununla birlikte Jane Russell'i Hollywood dünyasına kazandırdı. Artık, iç çamaşırı modası gümüş perdeden takip edilebiliyordu. Filmciler kısa zamanda ufak iç çamaşırlarının tamamen çıplak olmaktan çok daha müstehcen olduğunu fark ettiler. O zamandan sonra, her film yıldızı sansüre karşı süregelen bu gizli savaşta, külotları veya çorap askılarıyla göz kamaştırıcı ve sarsıcı gözükerek yerini aldı. Sahnede bir soyunma hali başlı başında bir film, ve soyunma hareketi de başlı başına bir son olabilirdi. Fellini'nin striptiz sahnesi (La Dolce Vita'daki Nadia Gray) Vittorio De Sica'ninki (Dün, Bugün ve Yarın'daki Sophia Lauren) kadar anılmaya değerdir.

40'lı yılların en büyük yeniliklerinden biriside kürklerdir. Kürkler, döpiyeslerde bordür, yakalarda ve manşetlerde kullanılmıştır. Kürkten yapılmış etol ve şallar ile şıklık elde edilmiştir. Savaş sonrasında kolsuz bluzlar, daire etekler, beyaz şoset çoraplar, bale tipi ayakkabılar, pantolonların üzerinde renkli gömlekler, altına giyilen loafer-mokasen tipi ayakkabılar moda akımı yansıtmıştır. Bikini ve mayolar iki parçalı olup, sutyen kısmında boyundan askılar kullanılmış, etek ve şort olan kıyafetlerde drape ve büzgüler dikkat çekmiştir. İlk kez 40'larda kullanılan kalın nişan yüzükleri, tek taş yüzükler, kemer tokalarında kullanılan sarı ve beyaz altın, inci, yakut, zümrüt, safir, mercan ve safir mücevherler de popülerdir. Bu yıllarda şapka genişlemiş ve kadının en büyük süsü haline gelmiştir. Kadife, tüylü , taşlarla

süslenmiş, gece kullanılan kepler ve yünlü kumaşlardan tasarlanmış türban stili şapkalar moda olmuştur.

Çantalar, 30'lu yılların zarf çantalarına göre daha büyümüş, omuzdan askılı pratik kullanımlı çantalar savaş yıllarında moda olmuştur. Ayakkabılar, Dior'un New Look akımı ile değişim göstermiş, ayakkabı burunları ve ökçeleri ince ve sivri bir görürünüm almıştır. Çorap türlerinde de kısıtlama söz konusudur. Kadınlar yine bu konuda beceri ve yaratıcılıklarını kullanarak, çorap giyilmiş hissini vermek amacıyla, bacaklarının arkasına uzunlamasına çizgi çizmişlerdir. File çoraplarda 40'lı yılların başında görülmüş, savaşın bitmesiyle ipek ve naylon karışımı çoraplar giysilerin şıklığını tamamlamıştır.

1940-1950 Yılları Arasında Moda Trendi

1941

1940 yılında Fransa, Almanya tarafından işgal edilince, Paris'teki moda veleri kapanmış, modada bir durgunluk dönemi başlamıştır. Chanel, modaevini 15 yıl süreyle kapatmak zorunda kalmıştır. Modacılar artık kalcı tasarımlar geliştiremez olmuşlar, dolayısıyla varolanların üzerinde değişiklikler yaratma yoluna gitmişlerdir. Robalar bele oturmuş, yünlü kumaşlardan yapılmış, pili ve nervürler kullanılmıştır. Tayyörler de bele oturmuş, kürk ve deri ayakkabılar kullanılmıştır. Manşonlar oldukça ilgi görmüştür. Etekler ise, pilili ve aşağıya doğru genişleyen, çok uzun olmayan çan eteklerdir.

Gece kıyafetlerinde saten, krep ve kadife gibi kumaşlar kullanılmıştır. Tasarımlarda karpuz kollar kullanılmıştır. Süslemelerde ise danteller ve çeşitli büyüklükteki çiçekler kullanılmıştır. 1941 yaz modası gençlik ve tazelik getirmiştir. Yılın renkleri açık, tatlı renkler, pembe, sarı, bal rengi, bahar yeşili, gök mavisi, beyaz yumurta kabuğu rengi, kenevir renklerinden oluşmuştur. Ceket ve mantolar canlı, renkli ve büyük desenli ekoselerden tasarlanmıştır. Etek boyları kısa ve genellikle bol görünümlü dizaynlardan oluşmuştur. Yünlü tayyörlerin içine renkli ince yün bluzlar veya çok basit organzedan veya ipekten yapılmış önleri sedef düğmeli jile bluzlar giyilmiştir.

Giyisilerde sadelik ön planda olmuştur. 1941 yılında Venedik'te ilk kez moda şenliği düzenlenmiştir.

1942

8 Mart 1942'deki US Government War Production Board giyimin her görünüşünü düzene soktu ve doğal ip kullanılmaya başlandı. Sivil giyimde kullanılan yün tedariki, askeri gereksinimi karşılamak için 204.000 tondan 136.000 tona indirildi. Bütün ülkelerdeki üretimler suni ipele yapılmaya başlandı. Viskoz ve suni ipek bunlardan en çok kullanılanlardıydı. Ama maalesef bunlar iyi temsilci değildi, çünkü sıcak tutmuyorlardı ve çekiyorlardı. Amerikan tasarımcılarının öncülüğünü yaptığı spor giyim modası lise kampüslerinden çıktı ve toplumun her katına ve her yaş grubuna uyum sağladı.

1943

1943 yılında etekler, bazı modellerde kalça yuvarlaklığını belirtecek şekilde genişlemekte fakat aşağıya doğru daralmaktadır. Genellikle, düz, bazen pili, nervür, pilise ve garnitürlerle, boncuk işlemeli jabolarla süslenen robalar göz doldurmuştur. Sade gibi görünen mantoların kuplarında gizemli çizgiler oluşturulmuştur. Tayyörler klasik yakalı veya yakasız, cepler genellikle büyük formlarda olmuştur.

1944

Bu yılın şapka modası geçen yıllardan farklıdır. Fötr kadife, jarse, kurdele, tüy ve vualet şapkalarını vazgeçilmez malzemesi olmuşlardır. Şapkalar sadeleşmiş, daha küçülmüş, tepeler yükselmiş kenarları ise içeriye doğru kıvrılmıştır. Saçları iyice toplayan türbanlar üzerine oturtulmuş fötr berelerde bu yılın çarpıcı yeniliği olmuştur. Hazır eşarplardan yapılan şapkalarla çay ve gece elbiseleri ile kullanılan, başa iliştirilen dantel eşarplar da 1944'ün belirgin özelliklerinden olmuştur.

1945

1945'te Paris' in kurtuluşundan sonra, zanzous stili kıyafetler moda olmaktan çıkmıştır. Hollywood' da tasarımların Hayes office denilen bir denetimden geçmesi gerekiyordu. Bu ofis tasarımların bireyin fiziksel özelliklerine uygun olup olmadığına ve yapılacak harcamaların hükümetin ekonomik politikasına uygun olup olmadığına bakıyordu.

1947

1947 de moda tekrar uyandı. Bu harbden sonraki silkinışı.

Christian Dior, Paris te açıldı. Moda tekrar hareket kazanmıştı. Dior'la kadınlar 15-20 hatta 80 metre kumaştan yapılmış elbiselere tekrar kavuştular.Dior, kadınlara yeni bir görüntü vermişti. Artık asker gibi kadınların yerini çiçek görünümlü yuvarlak omuzlu, dolgun kadınsı yapılı kadınlar almıştı. Dior'un modelleri, çevresindeki diğer modacılarınkinden hep bir adım öndeydi.

Erkekler arasında Bobstil modası yayıldı. Abartılmış biçimde geniş vatkalı omuzlar, kocaman ipek mendili, dar paça pantolonu ve kalın altı ayakkabılarla erkek figürü oldukça ilginçleşmiştir.

1947 yılında, estetik güzellikle ustalığı birleştirebilen modacı dior, giyimde yeni bir hava (newlook) yaratır. Bu yıllarda Dior, zarif ve kadınca bir siluet çizmektedir. Düşük omuzlar, önce bir bel, bileklere kadar uzanan bol etekler, yüksek topuklar ve yana eğik küçük şapkalar bu modanın özellikleridir.

Film yıldızlarının moda etkileri yine sürmektedir. Katherine Hepburn, İngrid Bergman, Humfrey Bogart gibi yıldızlar sanatsal sinema yapıtlarıyla moda ve dünyasını da etkilemektedirler.

1949

Bu yıl siyah keten oldukça moda, keten elbiseler çok yaygındır. Hindistan muslinlerinden yapılan giysiler bu yılın gözde kıyafetleri arasındadır. İngiliz yün kumaşları da çok rağbet görmüştür. Dar ve geniş etekleri, yünlü elbiselerin üzerinde uçuşan bolero ceketler, bu yılın yeniliklerindedir. Kareli kumaşlarda yeniden gündemde olmuştur.

Ek-6 Web Sitesinden Örnek Resimler

MODA TARİHİ - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites

Address http://www.modatarhi.tr.cz/

Search Web Upgrade your Toolbar Now! Google nedir Go Bookmarks

6 MONTHS FREE!

Moda Nedir?

1940 - 1950

1940 Moda yalnızca giysi anlamına gelmez. Sanat, müzik, tiyatro, edebiyat, yemek, iç mimarlık, mimari, bahçe bakımı gibi duyuları uyaran herşeyi içine alır.

1941

1942 Random House sözlüğüne göre moda,

1943 1. Giysi, etiket, davetler ve diğerlerinin günlük alışkanlık veya stili

1944 2. Giyinim, davranışların vb. özellikle seçkin veya seçkin olmak için yapılan bir toplum tarafından geleneksel kullanımı

1945

1946 3. Tarz, yol

1947 4. Herhangi bir şeyin yapısı, formu.

1948

1949 Bu tanımlar modanın zaman içinde gerçek anlamından uzaklaştığını kanıtıyor. Bugün çoğumuz için moda, yalnızca giysi anlamına geliyor. Oysa bu kadar basit değil. Moda; sanat, müzik, tiyatro, edebiyat, yemek, iç mimarlık, mimari, bahçe bakımı gibi konular, daha doğrusu duyuları uyaran herşeyi içine alır. Gene de, bu değişimin mantığı anlaşılabilir. Tarihte, belirli bir çağa ait olan giyim stili kaynaklara 'moda' diye geçiyor. Giyim alışkanlığı, yaşanan anın havası ile eşzamanlı olarak kullanılıyordu (<http://arsiv.lurinyetim.com.tr/ozel/hurk/99/10/28/ozehab/08ozze.htm>)

**1940 - 1950 Yılları
Moda Örnekleri
Kaynakça**

Moda, insanların değişiklik arama ve yeni biçimler ortaya koyma tutkusudur. Daha geniş anlamda tanımlarsa toplumdaki süslenme ve değişiklik ihtiyacından doğan geçici bir yeniliktir denilebilir.

MODA TARİHİ - Microsoft Internet Explorer

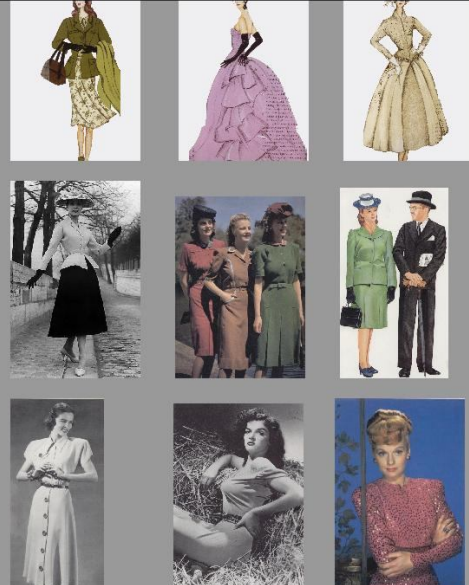
File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Refresh Home Search Favorites

Address http://www.modatarhi.tr.cz/

Search Web Upgrade your Toolbar Now! Google nedir Go Bookmarks

6 MONTHS FREE!

1940

1941

1942

1943

1944

1945

1946

1947

1948

1949

**1940 - 1950 Yılları
Moda Örnekleri
Kaynakça**

MODA TARİHİ - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Search Favorites

Address http://www.modatarhi.tr.c/

Search Web Upgrade your Toolbar Now! Google nedir Go Bookmarks

1940-1950 Yılları Arasında Moda Akımı Ve Trendleri

Anasayfa
1940 - 1950
1940
1941
1942
1943
1944
1945
1946
1947
1948
1949
1940 - 1950 Yılları
Moda Örnekleri
Kaynakça

İkinci Dünya Savaşı'nın etkileri 40'lı yıllara damgasını vurmuştur. 1940 - 1945 yılları, İkinci Dünya Savaşı yıllarıdır. Savaş koşulları, tüm ülkelerde insanları daha ekonomik olmaya zorlamaktadır. Etkimde birlikte kumaş da karneye bağlanmıştır. Evdeki eski kumaşlardan iki rengi birleştirilerek giysiler yapılmaktadır. Etekler kusallı, moda bir durgunluk başlamıştır. Kadınlar son derece yalın ve gösterişsiz giymektedir. Bu yıllarda askeri ve iş yerlerinde çalışan kadınlar, üniforma havası taşıyan yeğlemektedir (Kompoğlu, 1986:22).

Üniforma tarzı kıyafetler günlük hayatın her alanında ve gece giysisi olarak kullanılmıştır. İnsanlar savaştan etkilenmiştir ve savaş hayatlarının bir parçası olmuştur. Savaş öncesindeki modanın çok zekiş olduğu kabul edilmiş, kadınlar savaşın etkisiyle daha sade stiller tercih etmişlerdir. Bu nedenle kadın silüetleri daha sade ve rafine bir görünüme dönüşmüştür. Omuzlarda kare hatlar moda olmuş, vatkalı ceketler ve diz altı çizgisine kadar kusan etekler, hareket rahatlığı sağlayan fonksiyonel giysiler moda sahnesinde yerini almıştır (Dereboy, 2004:134).

Avrupa'da hayat tehlikeli, rahatsız bir şekile almıştı. Avrupa harbe girmişti, kadınlar hammallık bile yapıyorlar, sığınıklarda uyuyorlardı. Hayat altüst olmuştu. Tüm bu sıkıntı içinde Vogue binası bombalanmış içi pençan edilmiş. Bodrum katında çalışmaya devam ediliyordu ama satışlar düşmüş, kadınlar modayı düşünemeyecek hale gelmişti. Elbise sadece ihtiyaç karşılamak için giyiliyordu. Elbiselerdeki lüksüz, sadece süs olan şeylerden vazgeçilmişti (Yüceer, 1992:127).

Ne yazık ki dünya yeni bir savaşa girmişti ve zevhet meraklıları için de bu yıllar karartma yıllarıydı. İç çamaşırı endüstrisi, ürünleri için yeni materyaller elde edemiyordu ve paraşütler çorap askılarından çok daha önemli hale gelmişti. Şehirlerde, kadınlar savaş öncesinde aldıkları iç çamaşırılarıyla idare etmeye çalışıyor ya da boyayla çoraplarının rengini değiştirmeye çalışıyorlardı, bacağına arkasına, boydan boya, kalenile çizilen yalancı bir dikmiş bu değişimlerdeki son noktaydı. Askerler ise iç çamaşırı giymiş pek de sanatsal değeri olmayan iç çamaşırı kadın resimlerini ranzalarına, uçaklarının levyelerinin kenarlarına, jiplerinin güneşliklerine 'iğnelediler'. Böylece 'pin-up' kızları da doğmuş oldu.

MODA TARİHİ - Microsoft Internet Explorer

File Edit View Favorites Tools Help

Back Forward Stop Search Favorites

Address http://www.modatarhi.tr.c/

Search Web Upgrade your Toolbar Now! Google nedir Go Bookmarks

straplez, tek omuzlu dekolte üst beden drapelerle man kuyruklarıla zenginleştirilmiş çekmektedir.

İkinci Dünya Savaşı'nın bitışı, yeni bir ref Görüşüm'ünü beraberine getirdi. 1947'de u yerini iç çamaşırı için büyüyen bir talebe gizlenmiyordu, tam tersine bir güvercin gib süyeni ıcat etti ve bunlarla birlikte Jane Ru modası gümüş perdeden takip edilebiliyordu çıplak olmaktan çok daha müstehcen ok sanstire karşı süregelen bu gizli savaşta, K gözükerek yerini aldı. Sahnede bir soyunma başına bir son olabildi. Fellini'nün striptiz Sica'nın (Dün, Bugün ve Yarın) (http://www.iccamasiri.com/HISTORY4.htm)

40'lı yılların en büyük yeniliklerinden birisi manşetlerde kullanılmıştır. Kırktan yapılmış koluz bluzlar, daire etekler, beyaz şöset gömlekler, altına giyilen loafer-mokasen tip iki parçalı olup, süyeni kısmında boyundan buzgüler dikkat çekmiştir. İlk kez 40'lılarda kullanılan kalın nişan yüzükleri, tek taş yüzükler, kemere

http://radyoradio.batcave.net/... büzgü ve rle dikkat

aratan Yeni Dünya Savaşı'nın bitışı, yeni bir ref Görüşüm'ünü beraberine getirdi. 1947'de u yerini iç çamaşırı için büyüyen bir talebe gizlenmiyordu, tam tersine bir güvercin gib süyeni ıcat etti ve bunlarla birlikte Jane Ru modası gümüş perdeden takip edilebiliyordu çıplak olmaktan çok daha müstehcen ok sanstire karşı süregelen bu gizli savaşta, K gözükerek yerini aldı. Sahnede bir soyunma başına bir son olabildi. Fellini'nün striptiz Sica'nın (Dün, Bugün ve Yarın) (http://www.iccamasiri.com/HISTORY4.htm)

akalarda ve sonrasında rinde renkli ve mayolar da drape ve